

๒๕ พรรษา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไท้ มหาราชัน
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961189453

D1 ฟ้าไม้

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

#66344

วันที่ 29 / ส.ค. / 55
เลขทะเบียน 2441 บ.1
เลขหมู่ DS

586
16812
2555

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

๘๘ พรรษา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล

เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันจันทร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ขอขอบพระทัยและขอใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ที่มีไมตรีจิตพรั่งพร้อมกัน มาให้พรวันเกิด รวมทั้งให้คำมั่นสัญญาโดยประการต่าง ๆ ข้าพเจ้าขอสนองพรและไมตรีจิต ทั้งนั้น ด้วยใจจริงเช่นกัน.

ท่านทั้งหลายในที่นี้ ผู้อยู่ในตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ย่อมทราบแก่ใจอยู่ทั่วกันว่า ความมั่นคงของประเทศชาตินั้นจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยประชาชน ในชาติอยู่ดีมีสุข ไม่มีทุกข์ยากเข็ญ. ดังนั้น การใดที่เป็นความทุกข์เดือดร้อนของประชาชน ทุกคนทุกฝ่ายจึงต้องถือเป็นหน้าที่ ที่จะต้องร่วมมือกันปฏิบัติแก้ไขให้เต็มกำลัง. โดยเฉพาะขณะนี้ ประชาชนกำลังเดือดร้อนลำบากจากน้ำท่วม จึงชอบที่จะร่วมมือกันปิดเป่าแก้ไขให้ ผ่านพ้นไปโดยเร็ว และจัดทำโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน. อย่างเช่นโครงการต่าง ๆ ที่เคยพูดไว้นั้น ก็เป็นการแนะนำ ไม่ได้สั่งการ แต่ถ้าปรึกษากันแล้ว เห็นว่าเป็นประโยชน์ คุ่มค่า และทำได้ ก็ทำ. ข้อสำคัญ จะต้องไม่ขัดแย้งแตกแยกกัน หากจะต้องให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลที่มีประโยชน์ คือความผาสุกของประชาชน และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ.

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดุ่มครองรักษาท่าน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และอำนวยความสุขความเจริญ ให้แก่ท่านทุกคน.

พระบรมราโชวาท

ทศากับงานพัฒนา

“...หน้าที่สำคัญของทหาร ดูกันอย่างผิวเผิน ก็คือการรบ หรือการทำสงคราม ต่อสู้กับศัตรูของชาติ แต่ถ้าจะดูกันให้ชัดตามความจริงแล้วจะเห็นว่า หน้าที่รบเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะการป้องกันรักษาเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั้น นอกจากจะต้องมีกำลังรบ ที่เข้มแข็งพร้อมมูลแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้บ้านเมืองเกิดความเจริญมั่นคงขึ้นทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลาด้วย ทหารจึงต้องรับภาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ควบคู่กันไปกับการรบ ได้แก่ การพัฒนา ซึ่งหมายถึงการพัฒนาทั้งด้านกิจการทหารโดยตรง และด้านอื่น ๆ ทั้งหมดเท่าที่ทหารสามารถจะร่วมมือช่วยเหลือหรือสนับสนุนได้ เมื่อความสำคัญและจำเป็นมีอยู่ ดังนั้น จึงต้องมีหน้าที่เพิ่มขึ้น และจะต้องสำนึกถึงหน้าที่ของตนทั้งนั้นโดยตระหนัก ไม่ว่าจะปฏิบัติการอยู่ ณ ที่ใด เวลาใดต้องตั้งใจกระทำการให้สมบูรณ์และเหนียวแน่น ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ ด้วยความสามัคคี ประองดอง ไม่แก่งแย่งแข่งดีกัน พร้อมทั้งเพียรพยายามทุกโอกาส ที่จะทำตัวเป็นประโยชน์ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนโดยทั่วหน้า การใดที่ทหารมีความรู้ความสามารถจะช่วยเหลือ แนะนำสนับสนุนได้ จะต้องถือเอาเป็นภาระที่จะต้องร่วมมือทันที ทหารคนใด เหล่าใด ปฏิบัติได้ดังนี้ จะได้ชื่อว่าเป็นทหารแท้ ผู้ทำหน้าที่ได้โดยสมบูรณ์ ไม่มีที่ตำหนิ และได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ป้องกันประเทศอย่างแท้จริง เป็นแบบฉบับที่จะยึดถือได้ต่อไป...”

ที่มา : พระบรมราโชวาท

ในพิธีสวนสนามของหน่วยทหารรักษาพระองค์

วันพุธที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓

พลเอก ดุลลฤต รักษ์เฟา
ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คำปรารภ

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลยิ่งของปวงชนชาวไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ พสกนิกรทุกหมู่เหล่าต่างล้วนมีความปิติชื่นชมโสมนัสเป็นล้นพ้นสุดคณนา ด้วยพระบารมีที่ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรมได้นำให้บังเกิดความสงบสุขร่มเย็น เป็นที่ปรากฏแก่อาณาประชาราษฎร์ทุกรูปทุกนาม ทรงดำรงพระองค์เป็นพระมหากษัตริราชแห่งระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ทรงนำประเทศชาติฝ่าความยุ่งยากทุกข์เข็ญ ด้วยพระราชปณิธานอย่างแน่วแน่ที่จะทรงบำเพ็ญประโยชน์เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติตลอดระยะเวลายาวนานที่ผ่านมา ทรงมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในฐานะผู้นำในการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเกษตร และการปฏิรูปที่ดิน โดยได้ทรงเสียสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการและการริเริ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งวิทยาการใหม่ ๆ ในอันที่จะช่วยเสริมสร้างความเจริญพัฒนาประเทศไทย ให้เหนือกว่าประเทศอื่นใดในภูมิภาคเดียวกัน ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ของชนทุกเหล่า ทุกภาค และทุกฐานะ ดุจดั่งดวงประทีปนำชีวิตของคนไทยตลอดทั่วราชอาณาจักร

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จึงได้จัดทำหนังสือ “๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไท้ มหาราชัน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” ขึ้นเป็นที่ระลึก เพื่อถวายเป็นราชสักการะและร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันเป็นมหามงคลยิ่งของปวงชนชาวไทยในครั้งนี้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะยังประโยชน์แก่สถานศึกษา ส่วนราชการ องค์กร และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนประชาชนที่สนใจโดยทั่วไป

พลเอก

(ดุลกฤต รักษ์เผ่า)

ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๒๕ พรรษา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล

เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

คำนำ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่าครึ่งศตวรรษนับแต่ที่ได้ทรงขึ้นครองสิริราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามหาอภินิหาร จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงเป็นพระบรมธรรมิกราช พระมหาธรรมราชาผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงตราครุฑพระวรกายปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้ดีขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกล พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่เป็นที่ตระหนักกันดีว่า ได้ก่อคุณูปการอนเนกอนันต์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม จากผลของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายนับได้กว่า ๔,๐๐๐ โครงการ พระเกียรติคุณในเรื่องพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในการพัฒนาประเทศนี้มีเพียงขจรจบไปทั่วแผ่นดินไทย หากยังเป็นที่ยอมรับและประจักษ์ไปทั่วโลกจนทรงได้รับพระราชสมัญญานามว่า “ทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนาที่ทรงงานหนักที่สุดในโลก”

ในฐานะที่ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยงานหลักของกองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจในด้านการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศมาอย่างยาวนาน โดยได้ถือกำเนิดในช่วงเวลาเดียวกันกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มต้นพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง จึงทำให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หรือ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ในอดีต ได้มีโอกาสเรียนรู้และรับใช้เบื้องพระยุคลบาทด้านการพัฒนาโดยใกล้ชิด และตระหนักว่า แนวทางการพัฒนาหลากหลายที่ได้ทรงพระราชทานไว้ ล้วนเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของอาณาประชาราษฎร์อย่างแท้จริง จึงได้น้อมนำ หลักการ แนวคิด และทฤษฎี การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติภารกิจของหน่วย รวมทั้งขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

หนังสือ “๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ้ มหาราชัน เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” เล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้รวบรวมพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาที่ทรงคุณค่าต่อประเทศชาติ รวมทั้งผลงานที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้น้อมนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติในช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่พระองค์ท่านได้พระราชทานไว้ นับเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของปวงชนชาวไทย สมควรที่ประชาชนชาวไทยทั้งหลายจะได้น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาลตลอดไป

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

๒๕ พรรษา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล

เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

หน้า

๘๔ พรรษา มหาธา

พระราชประวัติ	๑๕
พระอัจฉริยภาพ	๒๖
พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนา	๔๐

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา..... ๖๘

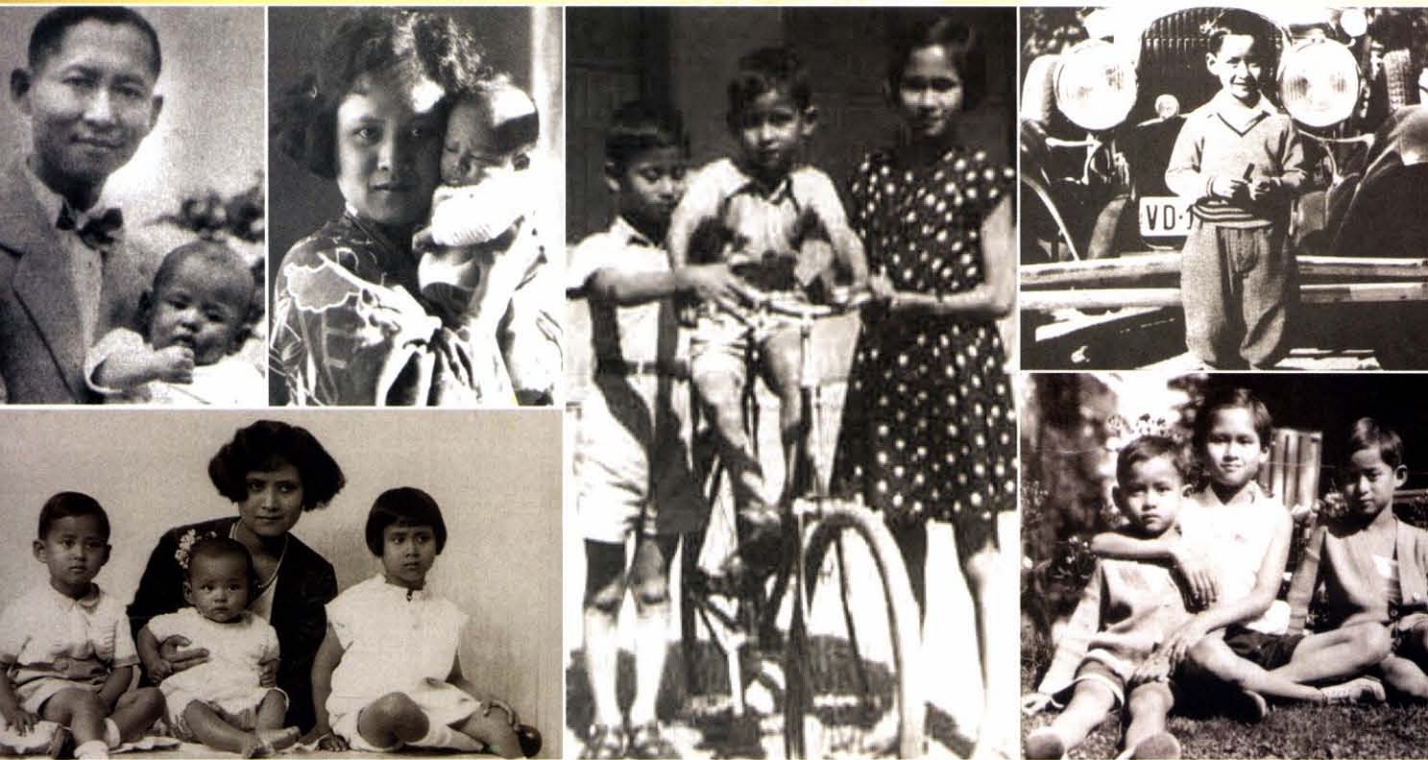
ประวัติความเป็นมา	๗๓
สืบสานพระราชปณิธาน	๘๕
ประชาเป็นสุข	๑๒๘

เกิดใหม่ มหาธา

โครงการ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เกิดใหม่ มหาธาชั้น.....	๑๔๓
กิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ๘๔๐,๐๐๐ ซี.ซี.	๑๔๖
กิจกรรมปลูกป่าเทิดพระเกียรติ ฯ	๑๕๐
กิจกรรมสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑๕๔
กิจกรรมเปิดศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๕๘
กิจกรรมจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ	๑๖๔
กิจกรรมเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติ	๑๗๐
กิจกรรมจัดทำหนังสือ ๘๔ พรรษา ฯ	๑๗๔
กิจกรรมบริจาคแว่นสายตาให้ผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา	๑๗๖
บรรณานุกรม	๑๘๑
คณะกรรมการจัดทำหนังสือ	๑๘๒

๘๔ WSSHA MHARAB

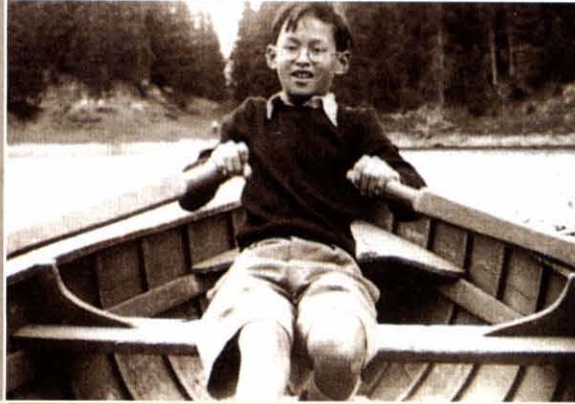

พระราชประวัติ

วันจันทร์ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปีเถาะ นพศก จุลศักราช ๑๒๘๙ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชสมภพในราชสกุลมหิดล อันเป็นสายหนึ่งในพระบรมราชจักรีวงศ์ ณ โรงพยาบาลแมนทออบีร์น (Mount auburn) เมืองเคมบริดจ์ (Cambridge) รัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยในเวลานั้นพระบรมราชชนกและพระบรมราชชนนีของพระองค์ได้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาการอยู่ ณ ที่นั้น ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๓ ในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก (สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์) ต้นราชสกุลมหิดล และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (หม่อมสังวาล ตะละภัฏ)

ต่อมาในวันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานนามทางโทรเลขว่า “ภูมิพลอดุลยเดช” โดยทรงกำกับตัวสะกดเป็นอักษรโรมันว่า “Bhumibala Aduladeja” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงดำรงฐานันดรศักดิ์เมื่อแรกทรงพระราชสมภพมีพระนามขณะนั้นว่า “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช” คำว่า “ภูมิพล” ภูมิ หมายความว่า “แผ่นดิน” และ พล หมายความว่า “พลัง” รวมกันแล้วหมายถึง “พลังแห่งแผ่นดิน” ส่วนคำว่า “อดุลยเดช” อดุลย หมายความว่า “ไม่อาจเทียบได้” และ เดช หมายความว่า “อำนาจ” พระนามของพระองค์รวมกันแล้วมีความหมายว่า “ผู้ทรงกำลังอำนาจ ไม่มีอะไรเทียบในแผ่นดิน”

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช มีพระโสทรเชษฐภคินี คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ได้ทรงเฉลิมพระเกียรติสถาปนาเป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และในมงคลโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖ รอบ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นทรงกรม มีพระนาม

ตามพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ส่วนพระบรมเชษฐาธิราช คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล นั้น ต่อมาได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

พุทธศักราช ๒๔๗๑ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษาหนึ่งพรรษา ได้เสด็จกลับสู่ประเทศไทยพร้อมพระบรมราชชนก ซึ่งทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระเชษฐภคินี และสมเด็จพระเชษฐาธิราช โดยประทับ ณ วังสระปทุม ต่อมาวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๒ สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จสวรรคต โดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมายุไม่ถึงสองพรรษา จากนั้นมาสมเด็จพระบรมราชชนนีได้ทรงพระอุทิศหาวิริยะอุตสาหะรักษาทะนุบำรุงอบรมพระนิตยด้วยพระปรีชาสามารถ ทำให้ทุกพระองค์ทรงเจริญวัยด้วยพระพลานามัยสมบูรณ์เพียบพร้อมด้วยพระราชจริยาวัตรอันงดงามและพระอัจฉริยภาพปราดเปรื่องนับแต่ทรงพระเยาว์

เมื่อเจริญพระชนมายุสี่พรรษา ได้เสด็จเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนมาแตร์เดอีจนถึงเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงเสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมด้วยพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช เพื่อการศึกษาและพระพลานามัยของสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช จากนั้นทรงเข้าศึกษาต่อชั้นประถมศึกษา ณ โรงเรียนเมียร์มองด์ เมืองโลซานน์ ในเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ ทรงศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ แล้วทรงเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนเอกอล นูเวล เดอ ลา ซืออิส โรมองด์ (École Nouvelle de la Suisse Romande) เมืองแชลลี-ซือ-โลซาน (Chailly-sur-Lausanne)

ครั้นถึงวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์ เป็น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๘ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ สืบต่อจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงสละราชสมบัติ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช พระอนุชาธิราช

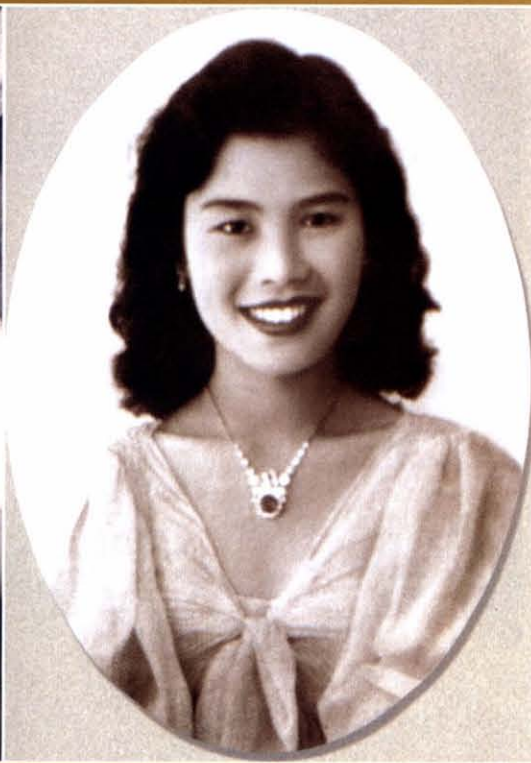
ทรงได้รับสถาปนาพระอิสริยยศศักดิ์เป็น “สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช” เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล เสด็จนิวัติประเทศไทย เป็นเวลา ๒ เดือน โดยประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต จากนั้นเสด็จกลับไปศึกษาต่อที่สวิตเซอร์แลนด์ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๔๘๘ ทรงรับประกาศนียบัตรทางอักษรศาสตร์ จากโรงเรียนยิมนาส คลาซิค กังโตนาล แล้วทรงเข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ แผนกวิทยาศาสตร์ โดยเสด็จนิวัติประเทศไทยเป็นครั้งที่สอง เมื่อเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ ประทับ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน ในพระบรมมหาราชวัง

ในช่วงทรงพระเยาว์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงฉายแววพระราชอัจฉริยภาพ ในการเป็นผู้นำอย่างชัดเจนเป็นที่ประทับใจบุคคลทั่วไปที่ได้เฝ้าโดยใกล้ชิด ดังเช่นบทความของ ท่านผู้หญิงพัวอนุรักษ์ราชมณเฑียร ได้เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “ในหลวงของเรา” ตอนหนึ่งว่า

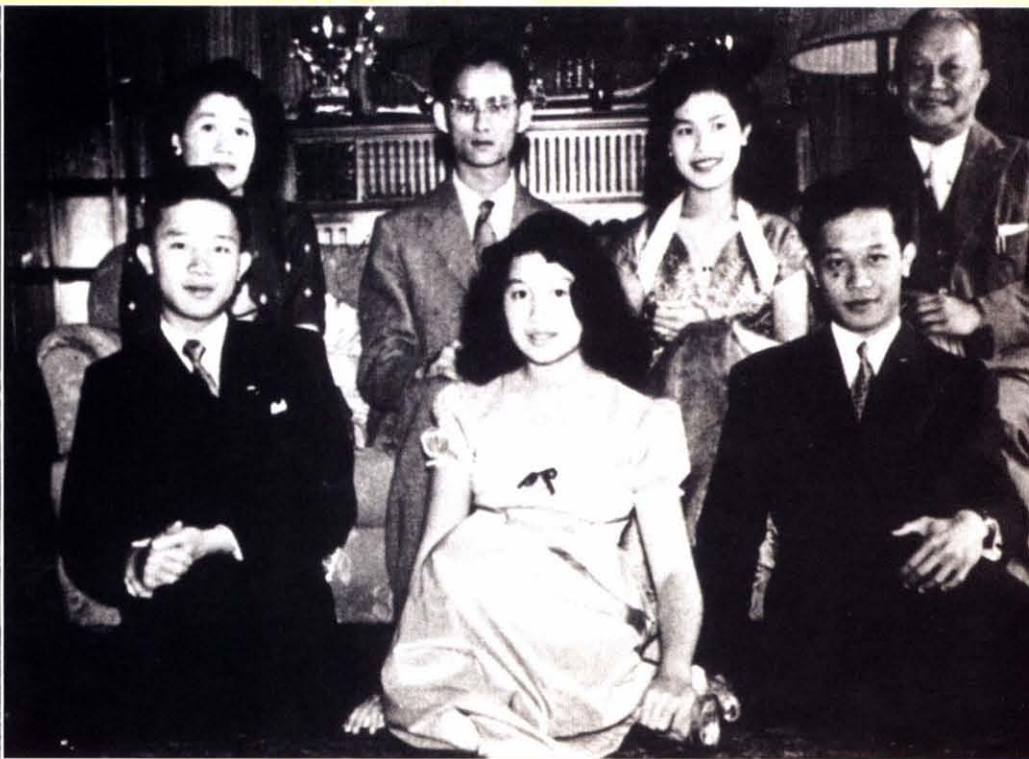
“...ในเวลานั้น พระชนมพรรษาได้ขวบเศษ ได้เฝ้าครั้งแรกเห็นอนามยิตี แข็งแรง ร่าเริง แจ่มใส พระฉวีผ่อง พระโอษฐ์แดง ไม่ทรงแปลกหน้าใครเลย...” และอีกตอนหนึ่ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๑๑ พรรษา ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ความว่า “...ทรงซื้อรถไฟฟ้าหรือมีใครถวายดิฉันจำไม่ได้ แต่เป็นที่โปรดปรานมาก ทรงขับทั่ว ๆ ไปในบริเวณสวนจิตร เวลามีกคนมาเฝ้าสมเด็จพระบรมราชชนนี ถ้าทรงรู้จักและคุ้นเคยจะทรงเรียกให้ขึ้นรถด้วยและทรงเก็บสตางค์เป็นราคา ๕ สตางค์ จากประตู่ชั้นในแล้วนำมาส่งตัวพระตำหนัก มีผู้ขึ้นนั่งแล้วไม่มีเศษสตางค์จะถวายให้ จึงถวายไป ๑๐ สตางค์ แล้วไม่ยอมรับทอน ทั้งทูลว่าสตางค์ทอนนั้นถวายเป็นรางวัล ท่านรีบหยิบเงินทอนประทานแล้วอบรมผู้นั้นต่อไปว่า ๕ สตางค์นี้ตั้งตัวได้ ผู้ถูกอบรมทูลถามว่าตั้งตัวได้อย่างไร ท่านทรงสอนว่า ให้ไปซื้อพันธุ์ถั่วมาปลูกขายแล้วจะมั่งมีเอง...”

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเสด็จสวรรคตอย่างกะทันหัน ณ พระที่นั่งบรมพิมานในพระบรมมหาราชวัง ในวันเดียวกันนั้นเองรัฐบาลโดยความ

เห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ในการที่จะอัญเชิญ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นพระอนุชาร่วมพระราชชนนี ขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ สืบราชสันตติวงศ์ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ประเทศไทยในขณะนั้นแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่ทว่า ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ประชาชนล้วนเกิดความหวาดด้วยพระมหากษัตริย์ไทยมิได้ประทับอยู่ในประเทศ นับแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสละราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จขึ้นสืบราชสันตติวงศ์ก็ได้ประทับอยู่ในต่างประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ ได้เสด็จฯ กลับมาประเทศไทยสองครั้ง พร้อมด้วยสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระราชอนุชา ซึ่งทั้งสองพระองค์ทรงมีพระรูปโฉมสง่างามและพระราชจริยวัตรงามพร้อมเป็นที่ประทับใจประชาชนชาวไทยยิ่ง แต่แล้วการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ได้นำความโศกสลดมาสู่คนไทยอย่างใหญ่หลวง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ประชาชนชาวไทยจึงต่างปรารถนาจะให้พระองค์ประทับเป็นมิ่งขวัญอยู่ในประเทศตลอดไป แต่ด้วยยังทรงพระเยาว์มีพระชันษาเพียง ๑๘ ปี และไม่เคยเตรียมพระองค์ในการเป็นพระมหากษัตริย์มาก่อนและยังมีพระราชกิจด้านการศึกษา ได้ทรงอำลาประชาชนชาวไทยและเสด็จพระราชดำเนินไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ แต่เปลี่ยนสาขาจากวิทยาศาสตร์ไปเป็นสังคมศาสตร์ นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่มีความจำเป็นสำหรับตำแหน่งประมุขของประเทศ มิเพียงแต่ประชาชนชาวไทยจะมีความรัก ผูกพันต่อพระมหากษัตริย์พระองค์น้อยเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเองก็ทรงรู้สึกเป็นห่วงพสกนิกรของพระองค์ด้วยความรักและรู้สึกผูกพันเช่นเดียวกัน ดังปรากฏในพระราชนิพนธ์ซึ่งพระราชทานลงในหนังสือวรรณคดี ฉบับประจำเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ว่า

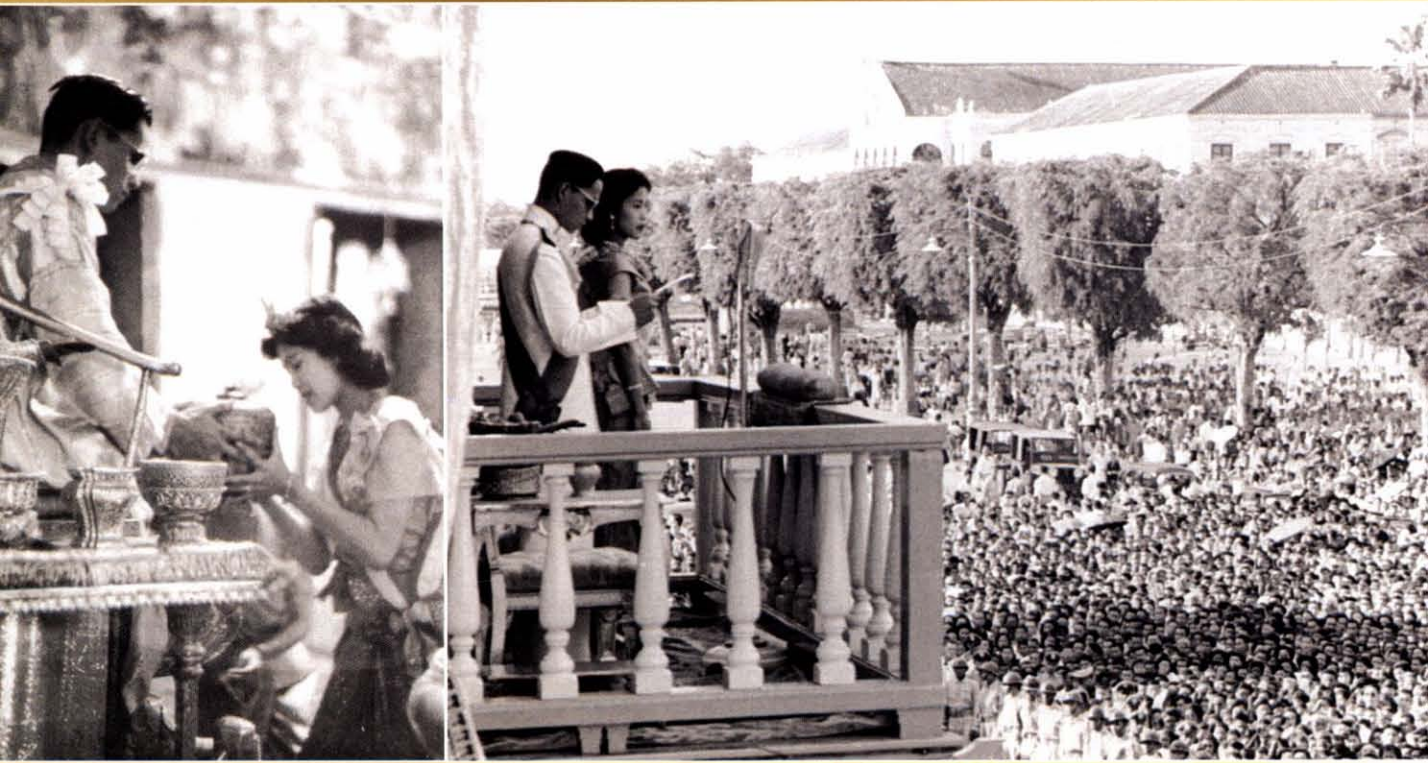
“...วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๙ เมื่อออกจากพระที่นั่งไพศาลทักษิณมายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ผู้คนอะไรช่างมากมายเช่นนั้น เมื่อวานเจ้าหน้าที่ได้เข้ามาถามว่า จะอนุญาตให้ประชาชนเข้ามาหรือไม่วันนี้ขณะที่ไปถวายบังคมพระศพ ตอบเขาว่า “ให้เข้ามาซิ” เพราะเหตุว่าวันอาทิตย์เป็นวันสำหรับ

ประชาชน เป็นวันของเขา จะไปห้ามเสียอะไรได้ และยิ่งกว่านั้น ยังเป็นวันสุดท้ายก่อนที่เราจะจากบ้านเมืองไปด้วย ข้าพเจ้าอยากจะได้เห็นราษฎร เพราะกว่าจะได้กลับมาเห็นเช่นนั้นอีกก็คงอีกนานมาก...”

“...วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๙ วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากกันไปแล้ว พอถึงเวลาก็ตกลงจากพระที่นั่งพร้อมกับแม่ ลาเจ้านายฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่างนั้น แล้วก็ไปยังวัดพระแก้วเพื่อนมัสการลาพระแก้วมรกตและพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านายฝ่ายหน้า ลาข้าราชการทั้งไทยและฝรั่ง แล้วไปขึ้นรถยนต์ พอรถแล่นไปได้ไม่ถึง ๒๐๐ เมตร มีหญิงคนหนึ่งเข้ามาหยุดรถแล้วส่งกระป๋องให้เราคนละใบ ราชองครักษ์ไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรอยู่ในนั้น บางทีจะเป็นลูกกระเบิด เมื่อมาเปิดดูภายหลัง ปรากฏว่าเป็นทอฟฟี่ที่อร่อย ตามถนนผู้คนช่างมากมายเสียจริง ๆ ที่ถนนราชดำเนินกลาง ราษฎรเข้ามาใกล้ขีตรถที่เรา นั่ง กลัวเหลือเกินว่า ล้อรถของเราจะไปทับแข้งทับขาใครเข้าบ้าง รถแล่นผ่านฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตร รถแล่นได้เร็วขึ้นบ้างตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องออกมาดัง ๆ ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” อยากจะร้องบอกเขา ลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่ “ทิ้ง” ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ “ละทิ้ง” อย่างไรได้ แต่รถวิ่งเร็วและเลยไปไกลเสียแล้ว...” พระราชนิพนธ์ข้างต้นนี้ เป็นที่จับใจชาวไทยมาก แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและประชาชนชาวไทย แม้จะเป็นเวลาเพียงเล็กน้อยก็แนบสนิทย่างแยกไม่ออก และนับเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ที่ต่อมาอีกราว ๒๐ ปี ขณะทรงเยี่ยมราษฎรในต่างจังหวัด ทรงได้พบชายผู้ร้องตะโกนคนนั้น ชายผู้นั้นกราบบังคมทูลว่า ที่เขาร้องตะโกนออกไปเช่นนั้นเพราะรู้สึกว่าเขาเห็นพระพักตร์พระองค์เศร้ามาก จึงร้องไปเหมือนคนบ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตอบว่า “นั่นแหละ ทำให้เรานึกถึงหน้าที่ จึงต้องกลับมา”

หลังจากที่จบการศึกษาจากสวิตเซอร์แลนด์ พระองค์เสด็จไปเยือนกรุงปารีส ทรงได้พบกับ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ซึ่งเป็นบุตรสาวของหม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร เอกอัครราชทูตไทยประจำฝรั่งเศสในขณะนั้นเป็นครั้งแรก ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ ทรงประสบอุบัติเหตุ ขณะที่พระองค์ทรงขับรถยนต์พระที่นั่งจากเมืองเจนีวาไปยังเมืองโลซานน์ รถยนต์พระที่นั่งชนกับรถบรรทุกอย่างแรง ทำให้เศษกระจกกระเด็นเข้าพระเนตรขวา พระอาการสาหัส ได้เข้ารับรักษาพระองค์ ณ โรงพยาบาลในเมืองโลซานน์

หลังคณะแพทย์ถวายการรักษา พระองค์ทรงมีพระอาการแทรกซ้อนบริเวณพระเนตรขวา แพทย์จึงถวายการรักษาอย่างต่อเนื่องหลายครั้งแต่พระอาการยังคงไม่ดีขึ้น กระทั่งคณะแพทย์ได้วินิจฉัยว่าพระองค์ไม่สามารถทอดพระเนตรผ่านทางพระเนตรขวาของพระองค์เองได้อีกต่อไป จึงได้ถวายการแนะนำให้พระองค์ทรงพระเนตรปลอมในที่สุด ระหว่างการรักษาพระองค์ครั้งนี้ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าเยี่ยมพระอาการเป็นประจำจนกระทั่งหายประชวร อันเป็นเหตุที่ทำให้ทั้งสองพระองค์มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ นับเป็นวันมหามงคลอีกวันหนึ่งของปวงชนชาวไทย ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้พระราชทานพระอัมรรงค์นามเตยรูปหัวใจซึ่งเป็นพระอัมรรงค์ที่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชทานแก่พระองค์ในอดีต ให้แก่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านักขัตรมงคล ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงพระอิสริยยศกิติ์เป็นหม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร เพื่อทรงขอหมั้นหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ให้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปัดดาในในวันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ได้เสด็จพระราชดำเนินนิวัติประเทศไทยโดยประทับ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ครั้นถึงวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ อันนับเป็นวันมหามงคลอุดมฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส กับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ภายในวังสระปทุม ซึ่งในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสนี้ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็น สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์

วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามโบราณขัตติยราชประเพณี ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ เฉลิมพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร” และได้มีพระบรมราชโองการ

พระราชทานอารักขาแก่ประชาชนเป็นประณมธรรมิกวาจาว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ทรงหลังน้ำทักษิโณทก ทรงตั้งพระราชสัตยาธิฐานจะทรงปกครองพระราชอาณาจักรไทยโดยทศพิธราชธรรมจรिया อันเป็นพระราชสังจวาจาที่ทรงยึดมั่นและปฏิบัติสืบมาตั้งแต่นั้น จนถึงปัจจุบัน และในโอกาสนี้ พระองค์ทรงพระราชดำริว่า ตามโบราณราชประเพณี เมื่อสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกแล้ว ย่อมโปรดให้สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระอัครมเหสีขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมราชินี ดังนั้น พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี”

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จทรงออกผนวชเป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม ถึง ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๙ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมี สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เป็นพระอุปชฌาย์ ทรงได้รับสมณนามว่า “ภุมิพลโลกิขุ” เสด็จประทับจำพรรษา ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่างที่ทรงผนวชนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ด้วยเหตุนี้จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระนามาภิไธย เป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ของปีเดียวกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดาด้วยกัน ๔ พระองค์ ได้แก่

๑. ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระนามเดิม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ประสูติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๔ ณ โรงพยาบาลมงต์ซวีซี เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

๒. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณ์ สว่างค์วัฒน์ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร มุสิกนาม พระนามเดิม สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ บรมจักรยาดิศรสันตติวงศ์ เทเวศรธำรงสุบริบาล อภิคุณูปการมหิตลาดุลเดช ภูมิพลนเรศวรางกูร กิตติสิริสมบุรณ์สว่างค์วัฒน์ บรมชัตติยราชกุมาร ประสูติ

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

๓. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี พระนามเดิม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ประสูติเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประสูติเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ครบ ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในปี พุทธศักราช ๒๕๕๔ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่เก้าแห่งพระบรมราชวงศ์จักรี และทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองสิริราชสมบัติมายาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ของประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในโลก นับเวลาที่ทรงครองราชย์จนถึงปัจจุบันได้ ๖๕ ปี ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร เป็นที่ยกย่องเทิดทูนไม่เฉพาะแต่ประชาชนชาวไทย แม้แต่นานาประเทศต่างก็ได้ประจักษ์และร่วมถวายสดุดี ดังจะเห็นได้จากการทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณฐิบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาต่าง ๆ รวมทั้งมีหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญสดุดีเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น

- ประธานรัฐสภายุโรปและสมาชิก ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรัฐสภายุโรป” เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

- ประธานคณะกรรมการเพื่อการสันติภาพของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลสันติภาพ” เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๙

- สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองเฉลิมพระเกียรติคุณในการนำชนบทให้พัฒนา” เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐

- ผู้อำนวยการใหญ่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองประกาศพระเกียรติคุณด้านสิ่งแวดล้อม” เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

- ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก (WHO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชน”

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

- คณะกรรมการสมาคมนิเวศวิทยาเชิงเคมีสากล (International Society of Chemical Ecology) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัลเทิดพระเกียรติในการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ” เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

- หัวหน้าสาขาเกษตร ฝ่ายวิชาการภูมิภาคเอเชียของธนาคารโลก ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลหญ้าแฝก ชูปสำริด” สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

- ผู้อำนวยการบริหารของยูเอ็นดีซีพี (UNDCP) แห่งสหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญทองคำ สดุดีพระเกียรติคุณด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด” เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

- องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณ ในด้านการพัฒนาการเกษตร” เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙

- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัลความสำเร็จสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษย์” จากการที่ได้ทรงอุทิศกำลังพระวรกายและทรงพระวิริยะอุตสาหะในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ เพื่อยังประโยชน์และความเจริญอย่างยั่งยืนมาสู่ประชาชนชาวไทยทั้งประเทศ มาโดยตลอด เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดย นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวในโอกาสทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลดังกล่าวไว้ว่า “หากการพัฒนาคนหมายถึงการให้ความสำคัญประชาชน เป็นลำดับแรก ไม่มีสิ่งอื่นใดแล้วที่ยิ่งใหญ่ไปกว่าการพัฒนาคน ภายใต้แนวทางการพัฒนาคนขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงอุทิศพระวรกายทรงงานโดยไม่รู้สีกเหน็ดเหนื่อย ไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ และ ศาสนา ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของพระองค์ ทำให้นานาประเทศตื่นตัวภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การเดินสายกลาง รางวัลความสำเร็จสูงสุดครั้งนี้ เป็นการจุดประกายแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่สู่นานาชาติ”

- องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล WIPO Global Leaders

Award แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ทรงเป็นประมุขประเทศพระองค์แรกที่ได้รับทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนี้ เนื่องด้วยงานทรัพย์สินทางปัญญาส่งเสริมและพัฒนาประเทศรวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยให้ดีขึ้นอย่างโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก

นอกจากนี้ สหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์ระหว่างประเทศ (International Federal Inventor Association : IFIA) ซึ่งมีสมาชิก ๘๔ ประเทศทั่วโลก มีมติให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ทรงได้รับการจดสิทธิบัตรกัณฑ์น้ำช้ำพัฒนา เป็นวันนักประดิษฐ์โลกด้วย และตลอดเวลาที่ผ่านมาจะพบว่าหลายองค์การที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาได้เคยทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญรางวัล และประกาศนียบัตรต่าง ๆ แต่พระองค์อีกมากมาย อาทิเช่น IFIA ประเทศฮังการีทูลเกล้าฯ ถวายถ้วยรางวัล IFIA Cup ๒๐๐๗ สำหรับผลงานกัณฑ์น้ำช้ำพัฒนา เหรียญ Genius Prize สำหรับผลงานทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง และสมาคมส่งเสริมการประดิษฐ์แห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Korea Invention Promotion Association : KIPA) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล Special Prize พร้อมประกาศนียบัตร ซึ่งถือเป็นรางวัลอันทรงเกียรติของนักประดิษฐ์ในระดับโลก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงได้รับการถวายราชสดุดียกย่อง สรรเสริญ อย่างยิ่งทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในเรื่องของการพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรผู้ยากไร้ให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน รวมทั้งพระองค์ทรงเป็นเจ้าของสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ งานพระราชนิพนธ์ และงานดนตรีอีกจำนวนหนึ่ง ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเปรียบเสมือน “พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย” ทรงพระปรีชาสามารถในทุกแขนงวิชา ทรงรัก ห่วงใย และทุ่มเทพระวรกายและพระราชหฤทัยเข้าแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ให้แก่พสกนิกรของพระองค์ ทรงริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิต่าง ๆ ทรงค้นคว้า วิจัย การทำฝนเทียม การเกษตร การชลประทาน การสาธารณสุข และอื่น ๆ อีกมากมาย ทรงส่งเสริมความรักและสามัคคีให้เกิดในชาติ ทรงดูแลทุกข์สุขประชาชนมาตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนักมากที่สุดของโลก ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญาเป็น “มหาราช” ตั้งคำถวายอาศิรวาทราชสดุดี และถวายชัยมงคลของ ๆ ณาฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

นายกรัฐมนตรีขณะนั้น ในงานสโมสรสันนิบาต เนื่องในวโรกาสวันฉัตรมงคล เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ณ ทำเนียบรัฐบาล ดังปรากฏข้อความดังนี้

“... เมื่อประชาชนชาวไทยในปัจจุบันได้พิจารณาข้อความจารึกที่ฐานพระบรมราชานุสรณ์ ณ ลานพระราชวังดุสิต ถึงปัจจัยที่ประชาชนในกาล ๘๐ ปีก่อนโน้น น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “มหาราช” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว ก็ประจักษ์ชัดว่าพระบรมราชคุณูปการแห่งพระมหาราชเจ้าพระองค์นั้น มิได้ผิดเพี้ยนไปจากพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทแม่แต่น้อย ดังนั้นอาณาประชาราษฎร์แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ก็ยิ่งทวีความปิติปราโมทย์ มีสามัคคีสมานฉันท์ เทิดทูนไว้เหนือเศียรเกล้า และภาคภูมิใจนักที่ได้มีพระบรมธรรมิกราช ผู้ทรงยิ่งด้วยพระชัตติยวัตรธรรม จึงขอพระราชทานน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “มหาราช” แด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ในขณะที่ทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่ในไศศุรยราชสมบัติ ทำนองเดียวกับประชาราษฎร์ สมัยเมื่อ ๘๐ ปี ที่ล่วงมาได้ พร้อมใจกันน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญาแก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมอัยกาธิราชเจ้าว่า “พระปิยมหาราช...”

“.... ในอภิลักขิตมหามงคลสมัยแห่ง “วันฉัตรมงคล” ในรอบปีที่ ๓๗ ในวันนี้ บรรดาอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงและรัฐบาล สำนึกในพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่สุดมิได้ จึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ประกาศความสมานฉันท์พร้อมเพรียงกันเฉลิมพระเกียรติ และถวายพระราชสมัญญาเป็น “มหาราช” ด้วยความจงรักภักดีมิในปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าฯ ตั้งสัตยาธิษฐานเดชะคุณพระศรีรัตนตรัย เป็นประธาน พร้อมด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โปรดอภิบาลพระบรมราชจักรีวงศ์ให้สถิตธำรง อยู่คู่ดินฟ้าและโปรดประทานชัยมงคลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ของจงทรงพระเจริญ สิริสวัสดิ์ในไศศุรยราชสมบัติแห่งสยามรัฐสีมาขอพระมหาราชเจ้า เผยแผ่พระบรมกฤษฎาเดชานุภาพ คุ่มเกล้าฯ คุ่มกระหม่อมเกล้าฯพสกนิกร ตลอดในจิริรัฐติกาล เทอญ”

พระอัจฉริยภาพ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานนับแต่ที่ได้ทรงขึ้นครองสิริราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงงานหนักอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้ดีขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกล พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้ตระหนักกันดีว่า ได้ก่อคุณูปการอนเนกอนันต์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม จากผลของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายนับได้กว่าสี่พันโครงการ งานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ มีแนวคิดและทฤษฎีอันเกิดจากพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถ ตลอดจนพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลที่ทรงได้พระราชทานไว้เป็นหลักการในการดำเนินงานอยู่ทุกโครงการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความเชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ มากมายหลายด้าน จนแทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถรอบรู้อันมากมายขนาดนี้ ทั้งยังรู้ได้ลึกซึ้งละเอียดละอออย่างที่สุด เวลาที่พระราชกระแสแต่ละครั้ง ผู้มีหน้าที่ต่างต้องคอยฟังให้ดีเพราะทุกอย่างคือความรู้ที่สามารถเข้าใจได้ด้วยภาษาง่าย ๆ บางครั้งทรงสอดแทรกอารมณ์ขันซึ่งทำให้ผู้ฟังไม่เครียด หลายครั้งยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายสอดแทรกความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ที่ตามเสด็จได้รับฟัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องต้นไม้ ใบหญ้า ดิน น้ำ ลม ไฟ อย่างบางครั้งที่ทรงอธิบายว่า ทำไมฝนจึงตกตรงนี้ทำไมไม่ตกตรงโน้น เป็นต้น โดยจะทรงอธิบายด้วยเหตุผลเป็นหลักวิชาการอย่างลึกซึ้งละเอียดลออ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจและมีความรู้ขึ้นอีกมากมาย เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าแนวพระราชดำริที่ได้เคยทรงพระราชทานไว้เป็นเวลานานหลายสิบปีมาแล้ว ทั้งที่เป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วและเป็นข้อควรระมัดระวังถึงปัญหาที่ยังไม่เกิดขึ้น ยังคงมีคุณค่าและใช้แก้ปัญหาได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสิ่งที่เป็นข้อควรระมัดระวังนั้น เมื่อใดที่มีการละเลยก็มักส่งผลเสียต่อส่วนรวม เป็นไปตามที่ทรงห่วงใยทุกประการ

หากได้พิจารณาถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วจะพบว่า ทรงมีพระอัจฉริยภาพที่หลากหลายทั้งในด้านศิลปะและศาสตร์ต่าง ๆ อาทิ การดนตรี จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม การถ่ายภาพ การกีฬา การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน และด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี

พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถทางด้านดนตรีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชนั้น นับว่าเป็นเอกอนันต์ทั้งในด้านวิชาการดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน การพระราชนิพนธ์เพลง การส่งเสริมและอุปถัมภ์ด้านการดนตรี พระองค์ทรงเข้าพระราชหฤทัยอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ในศาสตร์แห่งศิลปะการดนตรี ดังพระบรมราโชวาทที่ทรงพระราชทานไว้ตอนหนึ่งว่า “...ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของข้าพเจ้า จะเป็นแจ๊สหรือไม่ใช่แจ๊สก็ตาม ดนตรีล้วนอยู่ในตัวคนทุกคน เป็นส่วนที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตคนเรา สำหรับข้าพเจ้า ดนตรีคือส่วนที่ประณีตงดงาม และทุกคนควรนิยมในคุณค่าของดนตรีทุกประเภท เพราะดนตรีแต่ละประเภทต่างก็มีความเหมาะสมตามแต่โอกาสและอารมณ์ที่ต่างกันไป...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลกที่เป็นคีตกวี และนักดนตรีที่ชาวโลกยกย่อง ทรงมีความสามารถในการบรรเลงเปียโนนักดนตรีอาชีพ ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงซึ่งเป็นที่นิยมชื่นชอบของปวงชนชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายบทเพลง ทรงเริ่มเรียนดนตรีเมื่อพระชนมายุ ๑๓ พรรษา ขณะประทับอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์กับครูชาวอัลซาส ชื่อ นายเวย์เบรทท์ (Weybrecht) ทรงเรียนเป่าแซกโซโฟน วิชาการดนตรี การเขียนโน้ต และทรงดนตรีในแนวคลาสสิก แจ๊ส และสากลต่าง ๆ พระองค์โปรดปรานที่จะทรงดนตรีแนวแจ๊ส โดยฝึกหัดเป่าแซกโซโฟนกับเพลงจากแผ่นเสียงของวงดนตรีที่มีชื่อเสียง เช่น วงดนตรีของซิดนีย์ บาร์เช่ (Sidney Bechet) ซึ่งเป็นนักเป่าโซปราโน แซกโซโฟน (Soprano Saxophone) ที่มีชื่อเสียงของโลก จนมีความชำนาญสามารถทรงเป่าอย่างเสรีสอดแทรกกับแผ่นเสียงตามสไตล์ที่ทรงโปรดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ทรงโปรดดนตรีประเภท Dixieland Jazz มาก พระองค์สามารถทรงเครื่องดนตรีได้หลายชนิด โดยเฉพาะเครื่องดนตรีที่ใช้การเป่า อาทิ เครื่องดนตรีตระกูลแซกโซโฟน (Saxophone) คลาริเน็ต (Clarinet) ทรัมเป็ต (Trumpet) และคอร์เน็ต (Cornet) นอกจากนี้ ยังสามารถทรงกีตาร์ (Guitar) และเปียโน (Piano) ได้อย่างดีอีกด้วย

ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ ขณะมีพระชนมพรรษาได้ ๑๘ พรรษา ทรงพระราชนิพนธ์เพลง “แสงเทียน” ขึ้นเป็นเพลงแรก ต่อมาได้ทรงพระราชนิพนธ์เพลง “ยามเย็น” และเพลง “สายฝน” ซึ่งต่อมาในพุทธศักราช

๒๕๒๓ เพลงพระราชนิพนธ์ “สายฝน” นี้ ได้รับการคัดเลือกเป็นเอกฉันท์จากสมาชิกรองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ๑๘ ประเทศ ให้เป็นเพลงประจำกลุ่มประเทศเอเชีย มีชื่อเป็น ภาษาอังกฤษว่า Song of Asia

เพลงพระราชนิพนธ์แต่ละเพลงล้วนแสดงออกถึงพระมหากรุณาธิคุณดังเช่น เพลงพระราชนิพนธ์ “ยามเย็น” ที่พระราชทานแก่สมาคมปราบวัณโรค เพื่อนำออกบรรเลงเก็บเงินบำรุงการกุศล เพลงพระราชนิพนธ์ “สายฝน” บรรเลงเป็นปฐมฤกษ์ในงานของสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย เพลงพระราชนิพนธ์ “ยิ้มสู้” พระราชทานแก่สมาคมช่วยคนตาบอดในพระบรมราชูปถัมภ์ เพลงพระราชนิพนธ์ “ลมหนาว” พระราชทานออกบรรเลงในงานของสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ เพลงพระราชนิพนธ์ ชุด “มโนราห์” พระราชทานออกบรรเลงประกอบการแสดงบัลเลต์หารายได้บำรุงสภากาชาดไทย เพลงพระราชนิพนธ์ “พรปีใหม่” พระราชทานแก่พสกนิกรเนื่องในวันปีใหม่แทนการพระราชทานพร ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเพลงประเพณีสำหรับวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ของชาวไทย นอกจากนี้ยังมีบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ อาทิ เพลงประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเพลง “มาร์ชราชาวัลลภ” “มาร์ชธงชัยเฉลิมพล” ที่ใช้บรรเลงเป็นประจำในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา จวบจนถึงปัจจุบันมีบทเพลงพระราชนิพนธ์ทั้งสิ้น ๔๘ เพลง ทุกเพลงล้วนมีทำนองไพเราะประทับใจผู้ฟัง สอดคล้องกับเนื้อร้องและมีคติสอนใจ มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของคนไทยโดยเฉพาะในยามที่บ้านเมืองไม่สงบสุข จะทรงพระราชทานบทเพลงปลุกใจเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ ข้าราชการ ทหาร พลเรือน และประชาชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ มิให้เกิดความย่อท้อในการทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตลอดจนเพื่อตนเองและสังคม

พระอัจฉริยภาพด้านดนตรีในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชานั้น เป็นที่เลื่องลือไปในนานาประเทศ ทรงใช้ดนตรีเป็นสื่อในการเสริมสร้างมิตรภาพระหว่างประเทศและแสดงออกถึงพระอัจฉริยภาพด้านการดนตรีให้ทั่วโลกได้รู้จัก อาทิ ในคราวเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา

เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้เสด็จฯ ไปเสวยพระกระยาหารค่ำ ซึ่งผู้ว่าการรัฐฮาวายจัดถวาย เมื่อเสวยเสร็จ บรรดาเจ้าภาพและแขกรับเชิญซึ่งต่างล่วงรู้ถึงพระปรีชาสามารถทางด้านดนตรีได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ทรงดนตรีร่วมกับวงที่กำลังบรเพลง ได้เสด็จขึ้นไปทรงร่วมเป่าคลาริเน็ตกับวงดนตรี ๒ เพลง เป็นที่ชื่นชอบของผู้ร่วมงาน ต่างปรบมือชื่นชมกันเป็นการใหญ่ และเมื่อเสด็จฯ ต่อไปยังนครนิวยอร์ก ผู้ว่าการรัฐได้จัดเลี้ยงพระกระยาหารค่ำถวาย เมื่อเสวยเสร็จ นายเบนนี่ กู๊ดแมน “ราชาแห่งแจ๊ส” ชื่อก้องโลกกับคณะได้บรรเลงเพลงแจ๊สถวาย บรรดาเจ้าเมืองและแขกทั้งปวงต่างพากันคยั่นคยอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดนตรีร่วมกับราชาแห่งแจ๊ส ซึ่งพระองค์ท่านไม่ทรงขัดข้องเสด็จทรงดนตรีร่วมด้วยตามคำทูลเชิญ และได้แสดงให้ทุกคนในที่นั้นได้รับรู้ถึงพระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรี โดยมีได้เตรียมการล่วงหน้า ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลงขึ้นอย่างฉับพลันและทรงบรรเลงโต้ตอบกับนักดนตรีแจ๊สที่ร่วมวงอยู่ด้วย จนมีคำกล่าวของนักดนตรีแจ๊สที่มีชื่อเสียงของอเมริกาว่า “ทรงพระสำราญมากในคืนนั้น ทรงเป็นกันเองกับพวกเรามาก เป็นวาระที่พวกเราจะจดจำไปชั่วชีวิต”

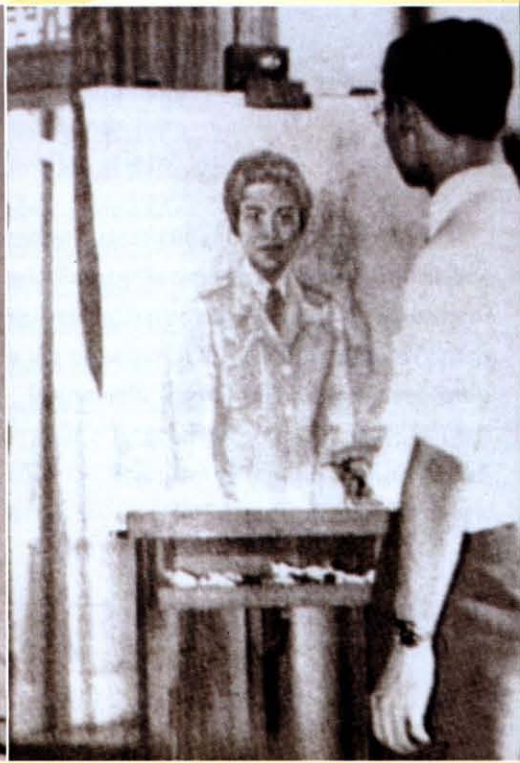
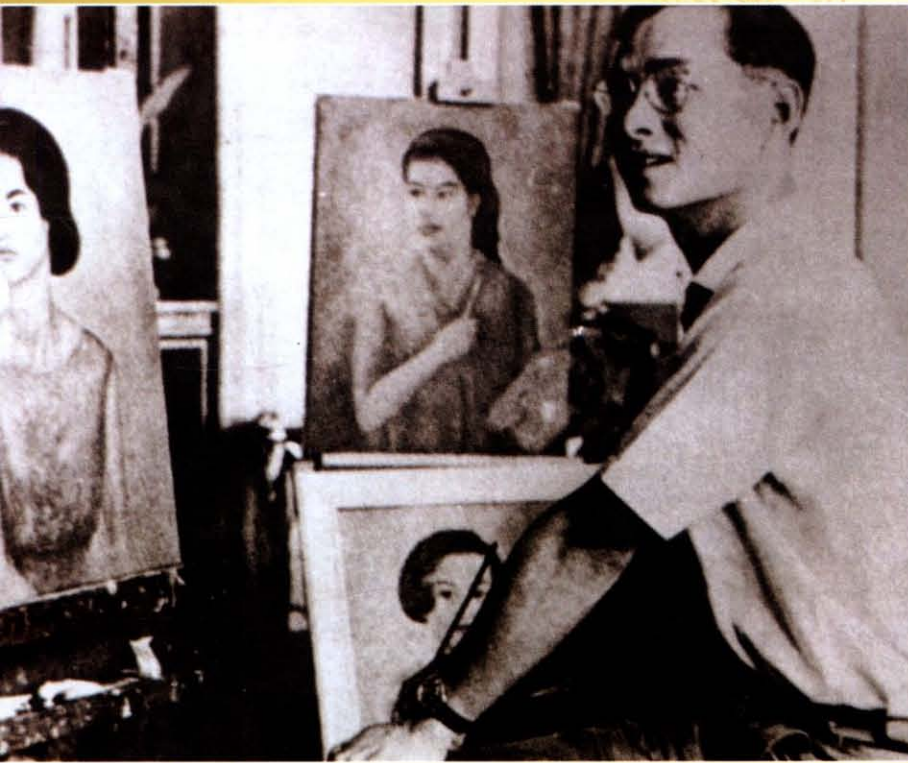
ในครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐออสเตรเลียอย่างเป็นทางการ ในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗ วงดนตรีนี้เคอร์ เอสเตอไรซ์ โทนคินสเลอร์ ออร์เคสตรอร์ (N.O.Tonkunsler Orchester) ได้อัญเชิญเพลงพระราชนิพนธ์ชุด “มโนราห์” “สายฝน” “ยามเย็น” “มาร์ชราชนาวิกโยธิน” และ “มาร์ชราชวัลลภ” ไปบรรเลง ณ คอนเสิร์ตฮอลล์ กรุงเวียนนา เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗ พร้อมกันนั้นสถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลออสเตรียได้ถ่ายทอดส่งกระจายเสียงเพลงพระราชนิพนธ์ไปทั่วประเทศ นับเป็นครั้งแรกที่พระมหากษัตริย์ของทวีปเอเชียได้ทรงมีบทบาทสำคัญยิ่งในนครแห่งดนตรีของโลกแห่งนี้ หลังจากนั้นสองวัน สถาบันการดนตรีและศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา (Die Akademie für Musik und Darstellende Kunst in Wien) ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาบัตรและสมาชิกกิตติมศักดิ์ หมายเลขที่ ๒๓ และได้ทำการจารึกพระปรมาภิไธย “ภูมิพลอดุลยเดช” ไว้บนแผ่นจำหลักหินของสถาบัน โดยในขณะนั้นพระองค์ทรงมีพระชนมพรรษาเพียง ๓๗ พรรษาเท่านั้น นับเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ที่มีอายุน้อยที่สุดและเป็นชาวเอเชียแต่เพียงผู้เดียวที่ได้รับเกียรติอันสูงนี้

สื่อมวลชนเวียนนาพากันลงข่าวสรรเสริญพระเกียรติคุณว่า “ทรงเป็นทั้งนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลก ทรงพระปรีชาเป็นเลิศในการทรงคลาริเน็ต”

ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ กรมประชาสัมพันธ์ได้นำอมเกล้าฯ ถวายเครื่องส่งวิทยุกำลังส่ง ๑๐๐ วัตต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงตั้ง “สถานวิทยุ อ.ส.” ขึ้น ที่พระที่นั่งอัมพรสถาน เพื่อใช้เป็นสื่อกลางให้ความบันเทิงและสาระประโยชน์ตลอดจนข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยได้ทรงร่วมบรรเลงเพลงกับ “วงดนตรี อ.ส.วันศุกร์” ออกกระจายเสียงทางสถานวิทยุเป็นประจำทุกวันศุกร์ ทรงจัดรายการเพลงและทรงเลือกแผ่นเสียงเอง บางครั้งโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟังโทรศัพท์ขอเพลงจากวงดนตรีที่กำลังบรรเลงได้ด้วย และในคราวที่เกิดเหตุการณ์มหาตมกภัยแหลมตะลุมพุก ได้ทรงอาศัยวงดนตรี อ.ส. วันศุกร์ ประกาศชักชวนประชาชนบริจาคทรัพย์สินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของ “มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์” ในเวลาต่อมา

พระอัจฉริยภาพด้านการดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้พสกนิกรชาวไทยทุกคนล้วนชื่นชมในพระปรีชาสามารถและมีความภาคภูมิใจในสถาบันพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังเป็นสื่อทำให้เกิดความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับบรรดานิสิต นักศึกษา โดยมีหลายครั้งที่เสด็จฯ ไปทรงดนตรีร่วมกับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ อีกทั้งยังทรงสอนดนตรีแก่ แพทย์ ราชองครักษ์ และข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิดจากที่เล่นดนตรีไม่เป็นจนมีความสามารถเล่นดนตรีและร่วมบรรเลงในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ได้ ดังเห็นได้จากการตั้ง “วงดนตรีสหยาพัฒนา” ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นหัวหน้าวงในด้านดนตรีไทย ด้วยทรงเห็นว่าวิชาดนตรีไทยเป็นศิลปะที่สำคัญของชาติ สมควรที่จะรวบรวมเพลงไทยเดิมต่าง ๆ ไว้มิให้เสื่อมสูญและผันแปรไปจากหลักเดิม โดยมีการบันทึกโน้ตเพลงให้ถูกต้องและจัดพิมพ์ขึ้นไว้เป็นหลักฐาน เพราะในการบันทึกแนวเพลงเป็นโน้ตสากลแต่เดิมนั้นยังมิได้มีการบันทึกไว้อย่างครบถ้วนและจัดพิมพ์ให้เป็นการสมบูรณ์ ทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการจัดพิมพ์โน้ตเพลงไทยเป็นการรักษาศิลปะสำคัญของชาติไทยไว้มิให้เสื่อมสูญ พร้อมทั้งยังเป็นการเผยแพร่วิชาดนตรีของไทยออกไปในหมู่ประชาชนผู้สนใจให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้นอีกด้วย

พระอัจฉริยภาพด้านจิตรกรรม

จิตรกรรมเป็นศิลปะที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงสนพระราชหฤทัยตั้งแต่วัยทรงศึกษาอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประมาณปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ - ๒๔๘๘ ได้ทรงซื้อตำรามาศึกษาค้นคว้าและฝึกฝนด้วยพระองค์เอง เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วได้เริ่มทรงเขียนภาพอย่างจริงจังระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ ถึง ๒๕๑๐ ทรงมีผลงานด้านจิตรกรรมฝีพระหัตถ์ถึง ๑๐๗ ภาพ ทรงลงลายพระหัตถ์พระนามย่อในภาพฝีพระหัตถ์ว่า “ภ.อ.” เมื่อว่างเว้นจากพระราชภารกิจจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญบรรดาจิตรกรไทยเข้าเฝ้าฯ ร่วมสังสรรค์ และมาร่วมเขียนภาพแข่งขันกันบ้างเป็นครั้งคราว ในการทรงงานด้านจิตรกรรมมักใช้เวลาในตอนค่ำหรือตอนกลางคืน ทรงวาดทั้งภาพคน ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่น รวมไปถึงภาพที่ทรงใช้จินตนาการส่วนพระองค์สร้างสรรค์ขึ้น และโปรดที่จะวาดภาพพระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรสและพระราชธิดาทุกพระองค์

ผลงานจิตรกรรมฝีพระหัตถ์เริ่มปรากฏให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ โดยโปรดเกล้าฯ พระราชทานภาพจิตรกรรมฝีพระหัตถ์เข้าร่วมแสดงในงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๑๔ และอีกหลาย ๆ ครั้งอย่างต่อเนื่อง ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาจิตรกรรม ผลงานจิตรกรรมที่ทรงสร้างสรรค์ขึ้นมาเมื่ออยู่ ๓ ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ ภาพแบบเหมือนจริง (Realistic) ภาพโดยคตินิยมแบบลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (Expressionism) และภาพแบบนามธรรม (Abstractionism) ทรงมีรับสั่งว่า ทรงวาดโดยมิได้ปล่อยให้แบบหรือแนวทางของผู้ใดเข้ามามีอิทธิพล ทรงวาดอย่างนี้กวาดภาพสมัครเล่นคือ ทรงวาดตามที่พระราชหฤทัยนึกจะวาด มิได้ทรงคำนึงถึงทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์อันใด ผลงานของพระองค์ท่านออกมาจากพระจินตนาการของพระองค์เอง ฉะนั้นเมื่อชมภาพเขียนฝีพระหัตถ์ก็จะเห็นชัดแจ้งถึงลักษณะที่เป็นอิสระเฉพาะตัว และทรงโปรดที่จะค้นคว้าหาวิธีการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานจิตรกรรมจนกระทั่งราวปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ ก็มีได้ทรงงานภาพเขียนอีก เนื่องจากทรงมีพระราชภารกิจด้านอื่นที่ต้องทรงเอาพระหฤทัยใส่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ทรงเสด็จฯ เยี่ยมราษฎร และทรงมีพระราชดำริโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อีกจำนวนมาก

พระพุทธรูปปางประทานพร ภ.ป.ร.

พระพิมพ์จิตรลดา

พระพุทธรูปนารายณ์

พระอัจฉริยภาพด้านประติมากรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งในงานด้านประติมากรรม ทรงศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการต่าง ๆ ทั้งการปั้น การหล่อ และการทำแม่พิมพ์ โดยมีอาจารย์ไพฑูริย์ เมืองสมบูรณ์ ศิลปินแห่งชาติ เป็นผู้สนองงานใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท งานฝีพระหัตถ์ที่เป็นประติมากรรมลอยตัวที่เก็บรักษาไว้ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต คือ พระรูปปั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ครึ่งพระองค์ สูง ๑๒ นิ้ว ทรงปั้นด้วยดินน้ำมัน ต่อมาได้ทำแม่พิมพ์หล่อเป็นปูนปลาสเตอร์ ประติมากรรมชิ้นนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจัดทำทางและองค์ประกอบที่มีความประสานกลมกลืนอย่างงดงาม มีความสง่างาม โดยทรงทิ้งร่องรอยฝีพระหัตถ์ที่มีชีวิต มีการเคลื่อนไหวไวบนผิวดิน และรูปปั้นอีกชิ้นหนึ่งคือ รูปปั้นผู้หญิงเปลือยนั่งคุกเข่า สูง ๙ นิ้ว ที่พระองค์ทรงปั้นด้วยดินน้ำมันเช่นเดียวกัน

พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปปางประทานพร ภ.ป.ร. โดยทรงแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบพระพุทธรูปให้ดูงดงาม เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะเข้มแข็งแต่ไม่กระด้าง มีความอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ ให้ดูมีเมตตา พระองค์ทรงดัดแปลงจากพระพุทธรูปปางประทานพร ภ.ป.ร. จากการสร้างครั้งที่ ๑ ของวัดเทวสังฆาราม จังหวัดกาญจนบุรี ได้ทรงควบคุมดูแลการปั้นและการหล่ออย่างใกล้ชิดโดยตลอด โดยเฉพาะการสร้างพระพิมพ์ส่วนพระองค์ ที่โปรดเกล้าฯ ให้แกะแบบแม่พิมพ์ด้วยหินลับมีดก่อน แล้วหล่อเป็นปูนปลาสเตอร์ ต่อจากนั้นทรงให้ทำพิมพ์ด้วยซีเมนต์ แล้วทรงบรรจุผงศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ตามวิธีการส่วนพระองค์จนสำเร็จเป็นองค์พระพิมพ์ พระพิมพ์ส่วนพระองค์นี้ คือ พระพิมพ์จิตรลดา หรือ พระกำลังแผ่นดิน ที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างขึ้นเพื่อพระราชทานให้แก่ผู้ใกล้ชิดและข้าราชการบริพาร

สำหรับงานประติมากรรมสำคัญอีกชิ้นหนึ่งคือ พระพุทธรูปนั่งสมาธิปางมารวิชัย บนฐานบัวหาย พระองค์โปรดให้ช่างหล่อด้วยเนื้อทองสัมฤทธิ์ โดยพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้บรรจุพระพิมพ์จิตรลดาส่วนพระองค์นั้นไว้ที่ฐานบัวทางด้านหน้า พระพุทธรูปสำคัญนี้หล่อขึ้นจำนวน ๑๐๐ องค์ ทรงมีพระราชประสงค์เพื่อพระราชทานไปประดิษฐาน ณ จังหวัดต่าง ๆ ทั่วพระราชอาณาจักร พระราชทานพระนามพระพุทธรูปนี้ว่า พระพุทธรูปนารายณ์ ถือเป็นพระพุทธรูปที่มีความสำคัญและมีคุณค่ายิ่ง

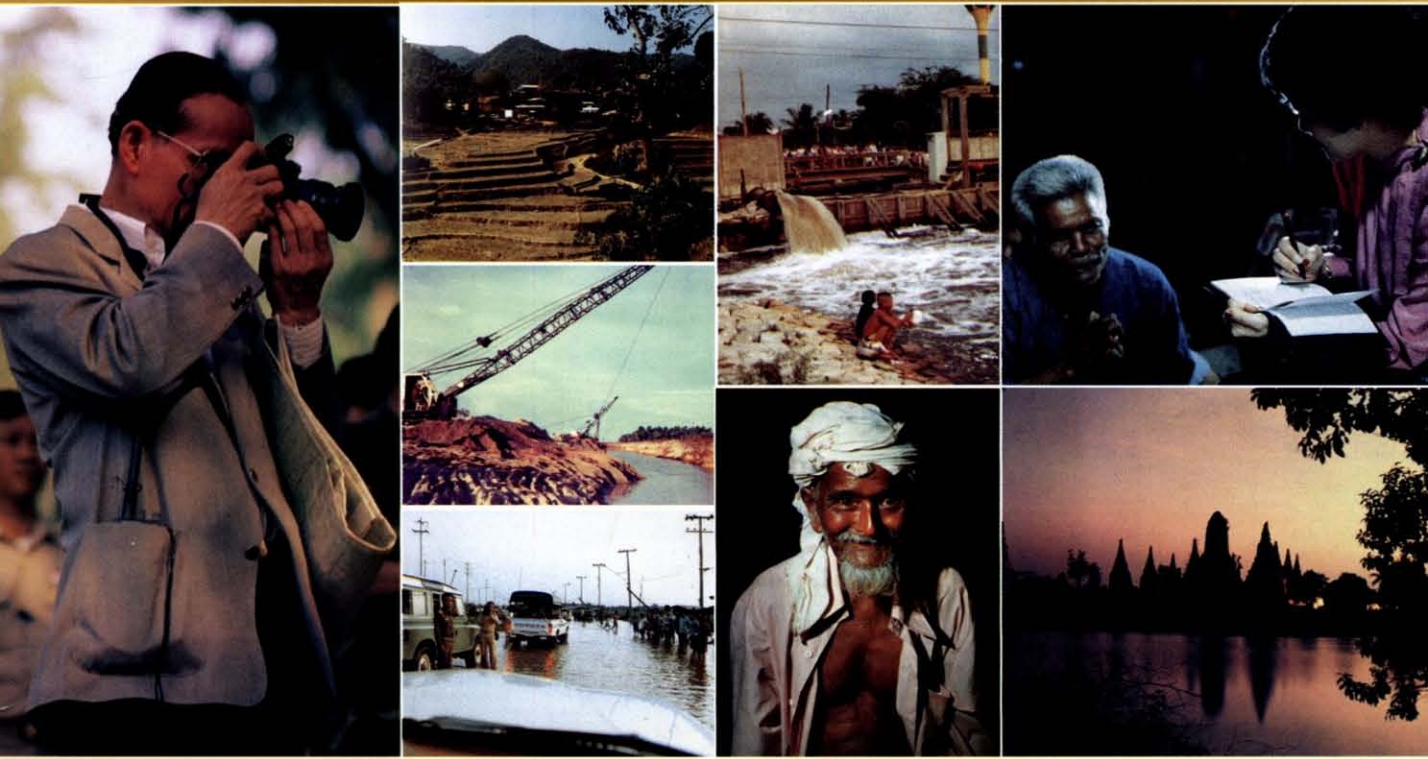

พระอัจฉริยภาพด้านการถ่ายภาพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดปรานการถ่ายภาพอย่างมาก ดังที่ประชาชนทั่วไปมักคุ้นเคยกับการเห็นภาพของพระองค์ทรงคล้องกล้องไว้ที่พระศอขณะเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศเสมอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มถ่ายภาพเมื่อมีพระชนมายุเพียง ๘ พรรษา โดยสมเด็จพระราชชนนีทรงซื้อกล้องถ่ายภาพยี่ห้อ Coronet Midget พระราชทานให้ พระองค์ทรงศึกษาวิธีการถ่ายภาพด้วยพระองค์เอง และถามจากผู้รู้ ในสมัยก่อนอุปกรณ์การถ่ายภาพไม่เจริญเท่าปัจจุบัน ยังไม่มีกล้องอัตโนมัติ เวลาถ่ายภาพแต่ละครั้งต้องปรับหน้ากล้อง ตั้งความไวของชัตเตอร์ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยาก แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาจนสามารถใช้กล้องได้อย่างชำนาญ

ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงพระยศเป็นพระอนุชา ทรงถ่ายภาพพราหมณ์เกียรติที่ผนังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้พิมพ์ในหนังสือพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร เมื่อขึ้นครองราชสมบัติแล้ว ก็ทรงโปรดถ่ายภาพสิ่งต่าง ๆ เป็นประจำ ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระองค์ปรากฏบนปกนิตยสารต่าง ๆ เสมอ เช่น วารสารแสดนดาร์ตของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร พระองค์ทรงมีพระราชดำริสด้วยพระอารมณ์ขันแก่คนใกล้ชิดว่า “ฉันเป็นกษัตริย์ก็จริง แต่ฉันก็ยังมีอาชีพเป็นช่างภาพของหนังสือพิมพ์แสดนดาร์ต ได้เงินเดือนเดือนละ ๑๐๐ บาท ตั้งหลายปี มาแล้ว จนบัดนี้ก็เห็นเขายังไม่ขึ้นเงินเดือนให้สักที เขาก็คงถวายเป็นเดือนละ ๑๐๐ บาทอยู่เรื่อยมา”

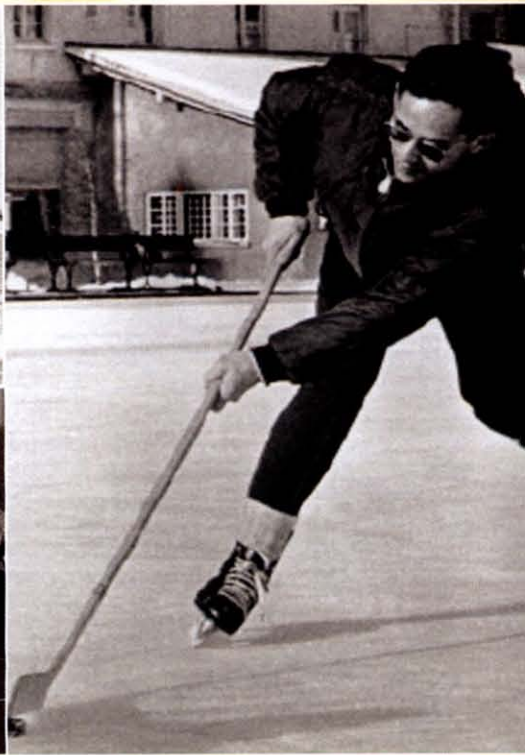
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยด้านเทคโนโลยีการถ่ายภาพอย่างยิ่ง ทรงสะสมตำราการถ่ายภาพไว้เป็นจำนวนมาก ทรงศึกษาจากตำราและทรงคิดค้นหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการถ่ายภาพอยู่เสมอ อย่างเช่น ทรงทำแว่นกรองแสงพิเศษติดหน้าเลนส์ ลักษณะของแว่นกรองแสงเป็นแผ่นใส ส่วนบนเป็นสีฟ้า ส่วนล่างเป็นสีแดง และเมื่อถ่ายภาพจะได้เป็นสีธรรมชาติ โดยส่วนบนจะได้สีฟ้าและส่วนล่างจะได้สีแดง พระองค์ได้ทรงประดิษฐ์แว่นกรองพิเศษนี้ในขณะที่ยังไม่มีบริษัทใดผลิตแว่นกรองแสงเพื่อใช้ในการถ่ายภาพมาก่อน นอกจากนี้ ยังทรงเชี่ยวชาญการล้างฟิล์มและการอัดขยายภาพทั้งขาวดำและสี ทรงจัดทำ

ห้องมืดสำหรับล้างฟิล์มและขยายภาพสี โดยใช้เครื่องล้างและเครื่องขยายภาพสีอัตโนมัติแบบที่ใช้ในห้องปฏิบัติการมาตรฐานทั่วไป ด้วยความสนพระราชหฤทัยในเรื่องการถ่ายภาพและพระปรีชาสามารถในการถ่ายภาพ ประกอบกับมีพระราชประสงค์จะทรงใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายอย่างกว้างขวาง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดตั้งส่วนช่างภาพส่วนพระองค์ขึ้นในสำนักพระราชวัง เพื่อทำหน้าที่บันทึกภาพล้างอัดขยายภาพ อนุรักษ์ภาพ และบริการภาพแก่ผู้มาติดต่อขอไปใช้ประโยชน์

ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สามารถจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ “ภาพแนวจิตรศิลป์” ที่เน้นศิลปะการถ่ายภาพเป็นสำคัญ มีลักษณะสะท้อนให้เห็นถึงความประทับใจของผู้ถ่ายภาพต่อสิ่งที่ปรากฏต่อหน้า และ “ภาพแสดงพระราชปณิธานในการพัฒนาประเทศ” ที่ทรงบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคล สิ่งของ ภูมิประเทศ อาคารสถาปัตยกรรม และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อทรงใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ภาพถ่ายเหล่านี้ทรงบันทึกในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจและทรงเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร โดยส่วนมากจะเป็นการถ่ายภาพแบบฉับพลัน แต่ด้วยพระปรีชาสามารถทำให้ภาพเหล่านั้นมีความคมชัดและงดงาม มีการจัดองค์ประกอบทางศิลปะอย่างสมบูรณ์ ทั้งแสง สี เส้น ลวดลาย พื้นผิว และรูปทรง ทำให้ภาพเด่น มีระยะ มีมิติ มีมุมมองที่แปลกตาหลากหลายแบบ เช่น การถ่ายภาพแบบนำสายตา หรือทัศนมิติ (perspective) การถ่ายภาพแบบมีกรอบภาพ (frame) การถ่ายภาพแบบเงาสท้อน (reflection) การถ่ายภาพย้อนแสงเพื่อให้ได้ภาพเงาทึบ (silhouette) เป็นต้น

พระปรีชาสามารถด้านการถ่ายภาพได้ซจรขยายไปในวงการถ่ายภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยได้ทูลเกล้าฯ ถวายเข็มทองศิลปะการถ่ายภาพแก่พระองค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ นอกจากนี้ ราชสมาคมถ่ายภาพแห่งสหราชอาณาจักร (The Royal Photographic Society of Great Britain) ได้กราบบังคมทูลเชิญให้ดำรงตำแหน่งราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (Honorary Fellow) และสหพันธ์ศิลปะการถ่ายภาพนานาชาติ (Federation International de l'Art Photographique) ได้ขอพระราชทาน ทูลเกล้าฯ ถวายเกียรติบัตรสูงสุด (Honorary Excellent FIAP) ด้วย

พระอัจฉริยภาพด้านการกีฬา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถด้านกีฬา ทรงส่งเสริมให้ประชาชนเห็นคุณค่าของกีฬา ดังเห็นได้จากพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในวันเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๔ ที่ว่า “...การกีฬานั้นนับเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการกล่อมเกลาให้เด็กมีจิตใจอดทน กล้าหาญ รู้แพ้รู้ชนะ ปลูกฝังพลานามัยให้แข็งแรง เป็นปัจจัยส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้มีสมรรถภาพ ทั้งในทางจิตใจและร่างกายเป็นผลสืบเนื่องไปถึงการเป็นพลเมืองของชาติอันเป็นยอดแห่งความปรารถนา...”

พระบรมราโชวาทนี้แสดงให้เห็นถึงพระราชปณิธานในเรื่องการส่งเสริมการกีฬาว่าเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลและประเทศชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดการกีฬามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อครั้งยังประทับอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ได้ทรงเล่นสกีน้ำแข็งบ่อยครั้ง ต่อมา ยังสนพระทัยในกีฬาหลายประเภท เช่น สกีน้ำ ว่ายน้ำ เรือกรรเชียง เรือพาย แบดมินตัน ยิงปืน กอล์ฟเล็ก การแข่งขันรถเล็ก เครื่องร่อน ฯลฯ ทรงศึกษาข้อมูลของกีฬาแต่ละประเภทอย่างละเอียด และทรงฝึกฝนจนปฏิบัติได้ดี นับเป็นแบบอย่างที่ดีของนักกีฬา โดยกีฬาที่ทรงโปรดมักเป็นกีฬาที่ไม่ได้ใช้แต่พลังกำลังเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยความรู้รอบตัวและเทคนิคไหวพริบ ผสมกับความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกีฬานั้น ๆ ซึ่งทรงพอพระทัยกับการเผชิญความท้าทายในเกมกีฬาเป็นอย่างมาก เช่น เทนนิสและเรือใบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเคารพกฎกติกาของกีฬาที่ทรงเล่น และมักจะทรงเน้นย้ำให้นักกีฬาทั้งหลายมีวินัยตลอดเวลา ทรงให้ความสำคัญต่อการฝึกซ้อมเป็นอันมาก ทรงสนพระทัยกีฬาที่มีโอกาสได้ฝึกซ้อม ด้วยทรงเห็นว่า การจะเป็นนักกีฬาที่ดีนั้นต้องให้ความสนใจในการฝึกซ้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ถ้านักกีฬาคนใดไม่ฝึกซ้อมก็จะเป็นนักกีฬาที่ดีไม่ได้

พระอัจฉริยภาพทางด้านการกีฬา ได้แสดงออกให้บุคคลทั่วไปได้ประจักษ์ชัดในครั้งที่ทรงเป็นนักกีฬาเรือใบในนามทีมชาติไทยเข้าร่วมการแข่งขันเรือใบระหว่างประเทศ ที่จัดขึ้น ณ ประเทศไทย ในการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔ (The South East Asia Peninsula Games) เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ โดยทรง

ใช้เรือใบประเภทโอเคที่ทรงต่อขึ้นเอง ทรงเข้าร่วมแข่งขันโดยทรงเรือใบคู่กับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระราชธิดาองค์ใหญ่ ผลปรากฏว่า ทั้งสองพระองค์ทรงชนะเลิศได้รับรางวัลเหรียญทอง สร้างความยินดีและเกียรติประวัติให้กับการกีฬาไทย นอกจากนี้ทรงมีพระปรีชาสามารถในการเล่นเรือใบแล้ว ยังได้แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพความรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งในกีฬาประเภทนี้ ด้วยการทรงต่อเรือใบขึ้นจากฝีมือพระองค์เองจำนวนหลายลำ ทั้งที่เป็นเรือใบแบบสากลที่ใช้ในการแข่งขันระหว่างประเทศ และที่ทรงออกแบบคิดค้นขึ้นมาใหม่จนพระเกียรติประวัติเลื่องลือเป็นที่ยอมรับถึงพระปรีชาสามารถด้านกีฬาเรือใบจากทั่วโลก ต่อมาได้ทรงรับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๕ ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๘ รวมทั้งกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๑๓ ซึ่งเป็นกีฬาระดับนานาชาติไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตลอดจนทรงรับเป็นองค์ราชูปถัมภ์สมาคมกีฬาสมัครเล่นของไทยอีก ๑๑ สมาคม

ด้วยพระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจในการสนับสนุนการกีฬาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการโอลิมปิกสากล ครั้งที่ ๒๙ ที่เมืองอิสตันบูล ประเทศตุรกี โดยมีนายฮวน อันโตนิโอ ซามารันซ์ ประธานคณะโอลิมปิกสากล เป็นประธานการประชุม พร้อมทั้งสมาชิกเข้าร่วมประชุมอีก ๘๗ ประเทศ ได้มีมติเอกฉันท์ให้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญดุษฎีเกิตติมศักดิ์ของโอลิมปิกสากล คือ “อิสริยาภรณ์โอลิมปิกชั้นสูงสุด” (ทอง) แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ นับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ทรงได้รับการถวายพระเกียรติยศดังกล่าว นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมหิดลได้ขอพระราชทานพระราชวโรกาสทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ และเพื่อเป็นการระลึกถึงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกระตุ้นเตือนให้ชาวไทยเห็นคุณค่าความสำคัญของกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทยจึงได้มีมตินำเสนอคณะรัฐมนตรีลงความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๙ กำหนดให้วันที่ ๑๖ ธันวาคม ของทุกปี อันเป็นวันที่ทรงได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองกีฬาเรือใบ ในการแข่งขันกีฬาแหลมทอง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ เป็นวันกีฬาแห่งชาติ

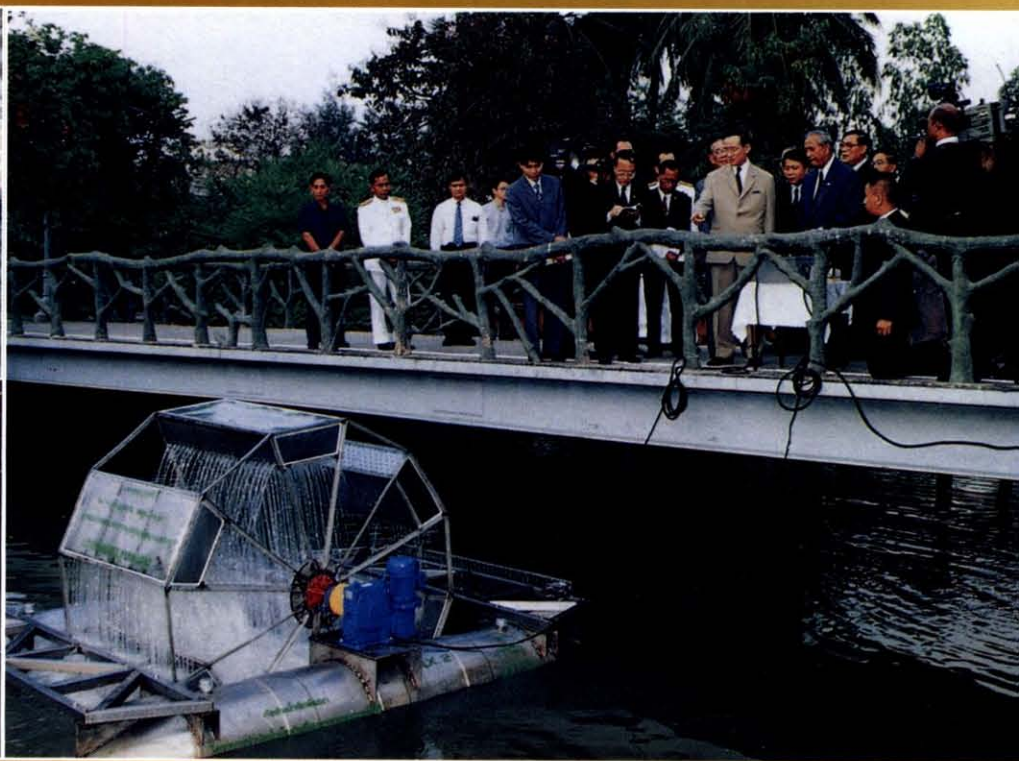

พระอัจฉริยภาพด้านงานประดิษฐ์และหัตถกรรม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเป็นเอกอัครศิลปินที่มีพระอัจฉริยภาพหลายด้าน ทางมีฝีพระหัตถ์เป็นเยี่ยมในทางช่าง ไม่ว่าจะเป็น ช่างไม้ ช่างโลหะ หรือช่างกล อันเป็นพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ เป็นผลให้พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในศิลปกรรมแขนงอื่น ๆ ตามมา

เมื่อยังทรงพระเยาว์ขณะประทับอยู่ประเทศสวีเดนแลนด์ โปรตุเกสที่จะประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง เช่น ทรงพันลวดเพื่อสร้างมอเตอร์ไฟฟ้า ทรงแกะไม้ให้เป็นเครื่องร่อน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากสมเด็จพระชนนีไม่ได้พระราชทานของเล่นให้มากมายเหมือนอย่างเด็กในสมัยนี้ จึงทำให้พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ เป็นงานอดิเรก จนถึงกับมีห้องปฏิบัติการงานช่างอยู่ในพระตำหนักวิลลาวัฒนา ณ นครไลซานน์ โปรตุเกสที่จะทรงงานร่วมกับพระสหายสนิทเชื้อสายชาวกรีกซึ่งทำหน้าที่เป็นพระอาจารย์สอนด้านช่างฝีมือ โปรตุเกสเรื่องเรือรบและเครื่องบิน จึงทรงรวบรวมสมุดภาพเรือรบและเรือจำลองไว้หลายเล่ม ทรงสนพระราชหฤทัยประดิษฐ์ของเล่นด้วยพระองค์เอง โดยในสิ่งของที่เหลือใช้ภายในพระตำหนัก เช่น ไม้แขวนเสื้อมาสร้างเป็นรถไฟฟ้าเล่น โปรตุเกสการสร้างหุ่นจำลองต่าง ๆ ทั้งเครื่องร่อน เรือใบ เรือรบ เมื่อครั้งเสด็จนิวัติพระนครตอนยังทรงพระเยาว์ได้ทรงจำลองเรือรบหลวงศรีอยุธยา และพระราชทานไปประมุขในราคา ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำเงินไปบำรุงสมาคมปราบวัณโรค พระองค์โปรดงานช่างไม้ ทรงฝึกงานช่างทรงต่อเรือลำเล็ก และทรงเปิดตำราประกอบวิทยุขึ้นด้วยพระองค์เองจนสามารถใช้งานได้ หลังจากได้ขึ้นครองราชย์แล้วทรงเริ่มโปรดกีฬาเรือใบและสนพระราชหฤทัยที่จะต่อเรือใบขึ้นเอง เพื่อจะได้รู้จักเรือใบและวิธีที่จะเล่นเรือฝึกคลื่นลมได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ประหนึ่งรู้จักหลังมือตนเอง จึงทรงเริ่มสั่งไม้มาต่อเรือด้วยพระองค์เองที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ทรงศึกษาค้นคว้าและต่อเรือใบตามมาตรฐานสากล โดยมีเรือใบฝีพระหัตถ์ที่ทรงต่อขึ้นอยู่ ๓ ประเภท คือ

เรือใบประเภทเอ็นเตอร์ไพรส์ (International Enterprise Class) เป็นเรือใบ ENTERPRISE CLASS ROYAL โดยเรือลำแรกที่ต่อขึ้น ทรงพระราชทานชื่อว่า “ราชปะแตน” ลำต่อมาทรงต่อเป็นเรือเอจิตตามแบบสากล และทรงนำไปแข่งขันหลายครั้งในและนอกประเทศ

เรือใบประเภทโอเค (International OK Class) เรือใบประเภทโอเคลำแรกที่ทรงต่อขึ้น ได้พระราชทานชื่อว่า “นวกฤษ” และต่อมาได้ทรงต่อเรือใบประเภทนี้ขึ้นอีก ๓ ลำ พระราชทานชื่อว่า เวคา ๑ เวคา ๒ และเวคา ๓

เรือใบประเภทม็อธ (International Moth Class) ทรงต่อเรือใบประเภทม็อธขึ้น ๓ ลำ โดยทรงออกแบบและจดลิขสิทธิ์เป็นสากลที่ประเทศอังกฤษ เรือประเภทนี้มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายสะดวก เก็บรักษาง่าย มีความว่องไวแล่นได้เร็ว และมีราคาถูก เรือใบประเภทนี้ลำแรกที่ทรงต่อขึ้น พระราชทานชื่อว่า “เรือมด” ลำที่สองพระราชทานชื่อว่า “ซูเปอร์มด” และลำที่สามพระราชทานชื่อว่า “ไมโครมด”

และด้วยความห่วงใยต่อสุขภาพชีวิตของประชาชนอันเนื่องมาจากมลภาวะทางน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ให้แก้ไขปัญหาน้ำเสียโดยการเพิ่มออกซิเจนลงในน้ำ โดยกรมชลประทานเป็นผู้สนองพระราชดำรินในการศึกษา วิจัย พัฒนา และได้ประดิษฐ์เครื่องบำบัดน้ำเสียขึ้นทดลองใช้งานตามลำดับ ได้แก่

๑. เครื่องกลเติมอากาศระบบเป่าอากาศลงไปใต้น้ำและกระจายฟอง
๒. เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำแบบหมุนช้า หรือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” เป็นแบบทุ่นลอย มีใบพัดขับเคลื่อนน้ำหมุนรอบเป็นวงกลม
๓. เครื่องกลเติมอากาศระบบเป่าหมุนใต้น้ำ หรือ “ชัยพัฒนาซูเปอร์ฟองแอร์”
๔. เครื่องกลเติมอากาศแรงดันน้ำ หรือ “ชัยพัฒนาเวนจูรี”
๕. เครื่องกลเติมอากาศแบบขับเคลื่อนน้ำร่วมกับการดึงอากาศจากภายนอกลงไปใต้ผิวน้ำ หรือ “ชัยพัฒนาแอร์เจท”
๖. เครื่องกลเติมอากาศแบบตีน้ำสัมผัสอากาศ หรือ “เครื่องตีน้ำชัยพัฒนา”
๗. เครื่องกลเติมอากาศแบบดูด และอัดน้ำลงไปใต้ผิวน้ำ หรือ “ชัยพัฒนาไฮโดร”
๘. เครื่องจับจุลินทรีย์ หรือ “ชัยพัฒนาไบโอ”

๙. เครื่องกลเติมอากาศแบบเคลื่อนน้ำร่วมกับการดึงอากาศจากภายนอกลงไปใต้ผิวน้ำ หรือ “ชัยพัฒนาแอร์เจกไต้น้ำ”

๑๐. เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดผสม “ชัยพัฒนาคอมเพรส”

๑๑. เครื่องกลเติมอากาศแบบสาดสัมผัสผิ้อากาศ หรือ “ชัยพัฒนาน้ำพุ”

จากการทดลองใช้งานในสภาพภูมิประเทศต่าง ๆ ผลปรากฏว่าเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือที่รู้จักกันในนาม “กังหันน้ำชัยพัฒนา” ได้รับการยกย่องโดยทั่วไปว่าสามารถเติมออกซิเจนเพื่อลดมลภาวะในน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย เหมาะกับการใช้งานในประเทศไทย ซึ่งได้ทรงจดทะเบียนสิทธิบัตรไว้เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖ นับเป็นสิทธิบัตรของพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลก ที่รัฐบาลตุลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็นวันนักประดิษฐ์ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และรำลึกถึงวันสำคัญทางประวัติศาสตร์ของการจดทะเบียนและออกสิทธิบัตรแด่พระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลก นอกจากนี้ ยังได้มีการทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรแด่พระองค์ในเรื่องการกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องใช้ดีเซล และมีการขออนุสิทธิบัตรเรื่องการใช้ น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันหล่อลื่นสำหรับเครื่องยนต์สองจังหวะด้วย

นอกจากนี้ยังมีผลงานการประดิษฐ์ตามพระราชดำริ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัย โดยเฉพาะเครื่องจักรกลใช้พลังงานรูปแบบต่าง ๆ ที่ทรงมอบให้กรมชลประทานรับสนองพระราชดำริในการประดิษฐ์มาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๐ อีกมากมาย อาทิ เครื่องสีข้าวใช้แรงคน เครื่องนวดข้าวใช้แรงคน เครื่องเจาะข้อกระบอกไม้ไผ่ เครื่องสูบน้ำเท้าเหยียบ รถม้าพระที่นั่งประเภท ๔ ล้อ ๕ ที่นั่ง เครื่องตะบันน้ำ (Hydraulic Ram) เครื่องสูบน้ำกังหันน้ำประเภทขึ้นที่สูง (Cross-Flow Water Turbine Pump) เครื่องสูบน้ำกังหันน้ำประเภทยกน้ำต่ำ (Globe Case Coaxial Water Turbine Pump) เครื่องไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก กังหันน้ำสูบน้ำแทนลอย (Floating Water Wheel Pump) เครื่องสูบน้ำพลังน้ำไหล (Chaipattana River Current Pump) เป็นต้น

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนา

นับแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเข้าพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตามแบบอย่างโบราณราชประเพณี ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ภายในพระบรมมหาราชวัง พร้อมทั้งพระราชทาน พระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ที่ห่างไกลและทุรกันดาร ในแต่ละปีพระองค์ได้เสด็จประทับอยู่ ณ ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศมากกว่า ประทับอยู่ในพระราชวังที่กรุงเทพฯ ทรงศึกษาเรียนรู้และแสวงหาข้อมูลของต้นเหตุแห่งปัญหาซึ่งกีดขวาง การพัฒนาที่แท้จริงจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐประจำพื้นที่ โดยได้ทรงสังเกตการณ์และสำรวจ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ไปพร้อม ๆ กันด้วย ตลอดห้วงระยะเวลายาวนานถึง ๖๖ ปีที่ทรงครองราชย์ ได้มีโครงการพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริถือกำเนิดขึ้นมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ โดยลักษณะทั่วไปของโครงการทั้งหมดล้วนเป็นการบูรณาการให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน เพื่อพัฒนายกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ได้ก่อให้เกิด ผลดีอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความมั่นคงของประชาชนมาโดยตลอด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับงานพัฒนาชนบทเป็นอย่างมาก เห็นได้จากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทาน ไว้ว่า “...การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำด้วยความสามารถ ด้วยความ ฉลาด คือทั้งเฉลียวทั้งฉลาด ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ มิได้มุ่งหมายหากินด้วยวิธีใด ๆ ใครอยากหากินขอให้ ล่าออกจากตำแหน่งไปทำการค้าขายดีกว่า เพราะว่าทำผิดพลาดไปแล้ว บ้านเมืองล่มจม เมื่อบ้านเมือง ล่มจมแล้วเราก็อยู่ไม่ได้ ก็เท่ากับเสียหายหมดทุกอย่าง...”

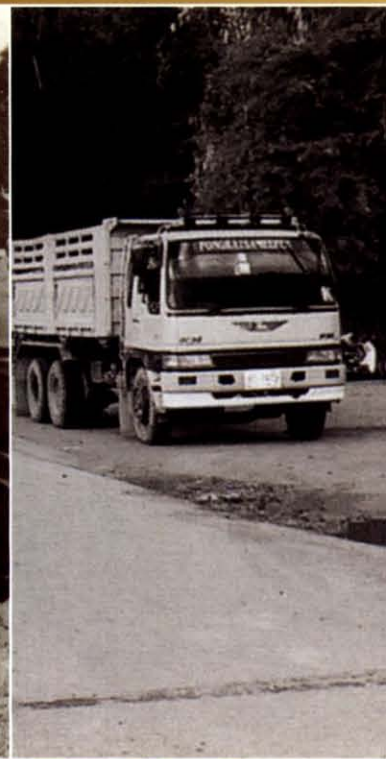
พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาในระยะต้นหลังจากที่ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงเริ่มต้น

ปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพัฒนาด้านการแพทย์และงานสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ เนื่องด้วยการแพทย์ของประเทศไทยขณะนั้นยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ประกอบกับการบริการสาธารณสุขในชนบทที่ห่างไกลและทุรกันดารยังไม่ทั่วถึง พระราชกรณียกิจในระยะต้นจึงเป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ให้กับประชาชนเฉพาะหน้า หลังจากที่ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศในเวลาต่อมา ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในชนบทซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ก่อให้เกิดเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชนโดยการพระราชทานพระราชดำริถึงแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหา นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ เป็นต้นมา โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่ชัดเจนในการช่วยเหลือประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกลและทุรกันดาร เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่ลำบาก เห็นได้จากพระราชดำรัสดังนี้

“..การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่ประการเดียวโดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยะประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงต่อไปโดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...”

พระราชดำริต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการช่วยเหลือประชาชนก่อนที่จะทรงพระราชทานไปนั้น พระองค์ท่านได้ทรงศึกษาทดลองจนรู้จริง จากสภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ จากความเห็นของประชาชน และ

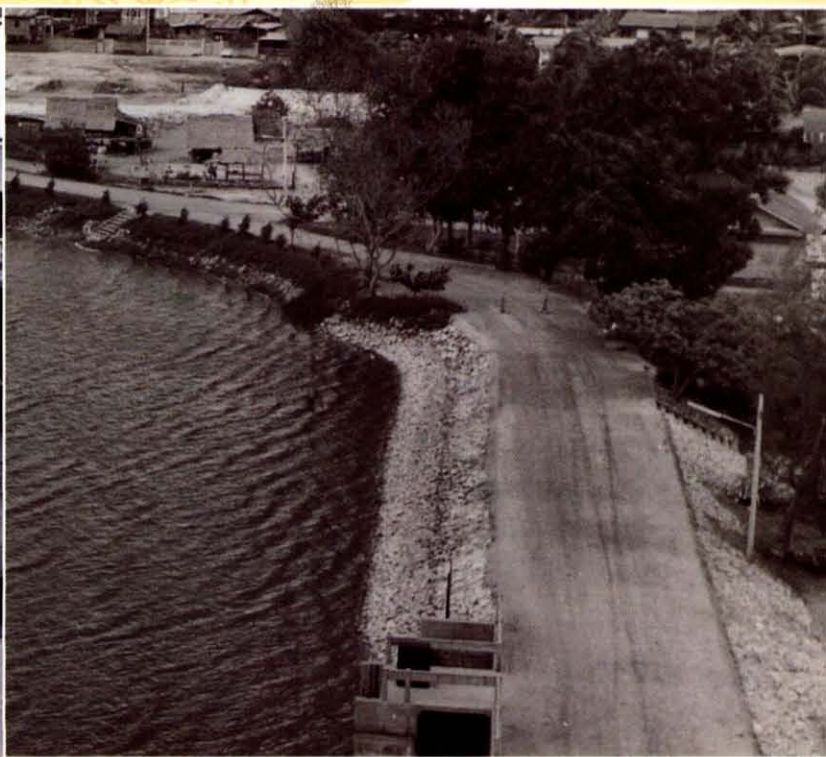

นักวิชาการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหาย และทรงติดตามผลด้วยพระองค์เอง โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนปรากฏแพร่หลายอยู่ทั่วประเทศ อาทิเช่น โครงการด้านเกษตรกรรม โครงการด้านการประมง โครงการด้านการสหกรณ์ โครงการด้านการชลประทาน โครงการด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ชนบทห่างไกล โดยเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น และถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต อันได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ ๖ แห่ง ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งจัดตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสกลนคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรและประชาชนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนของราษฎร ซึ่งนับว่าเป็นแก่นแท้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวไทยทุกเชื้อชาติ ศาสนา ทั่วทุกภาคของประเทศอย่างแท้จริง โดยในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้นำแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พุทธศักราช ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

ตลอดระยะเวลายาวนานถึง ๖๖ ปี ที่ทรงครองสิริราชสมบัติ นับแต่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ขณะทรงมีพระชนมายุ ๑๙ พรรษา จนกระทั่งทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาประเทศไว้มากมาย อันเป็นที่มาของโครงการพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ที่สำคัญได้แก่

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๕

ทรงริเริ่มโครงการเพาะพันธุ์ปลาหมอเทศ โดยนำพันธุ์ปลาจากกรมประมง เมืองปิ่นัง มาเลี้ยงในสระน้ำ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน สวนจิตรลดา ต่อมาในวันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๖ ทรงโปรดเกล้าฯ

ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ เข้ารับพระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศ เพื่อนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์สำหรับบริโภคเป็นอาหารโปรตีนและจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่ม นับได้ว่าเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชนจากพระราชดำริโครงการแรก นอกจากนี้ ยังได้ทรงพระราชทานพระราชดำริสำหรับโครงการพัฒนาชนบทเป็นครั้งแรกในปีนี้ด้วย โดยได้พระราชทานรถบูลโดเซอร์ให้แก่ตำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวร เพื่อนำไปใช้สร้างถนนเข้าไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๖

ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริสำหรับโครงการชลประทานเป็นครั้งแรก โดยโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ขึ้น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้านซึ่งมีอาชีพทำประมง มีชีวิตความเป็นอยู่และการเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถนนเป็นดินเลน เต็มไปด้วยหลุมบ่อ ขาดแคลนน้ำสำหรับบริโภค ต้องไปหาน้ำมาจากตาน้ำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน พื้นดินไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกและขาดแหล่งน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยโครงการนี้เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการเสด็จฯ ไปติดตามความก้าวหน้าหลายครั้ง ดังเช่นวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๐๒ เสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนประชาชน เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๐๔ ทรงเปิดงานสมโภชอุโบสถและพระประธานวัดเขาเต่า เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ทรงพระราชทานเครื่องนุ่งห่มแก่ประชาชนที่วัดเขาเต่า เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๐๖ ทรงเจิมเสาหลักทำนบอ่างเก็บน้ำเขาเต่า หลังจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๗ เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเขื่อนกั้นน้ำที่วัดเขาเต่า และเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๐๙ ทรงปล่อยพันธุ์ปลาที่อ่างเก็บน้ำเขาเต่า หมู่บ้านเขาเต่า นั้นเป็นเสมือนโรงเรียนธรรมชาติแห่งแรกที่ทรงใช้ศึกษาปัญหาและทดลองหาวิธีแก้ไขทั้งเรื่องน้ำและดิน โดยทรงเริ่มแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจัดเป็นลำดับแรกที่อ่างเก็บน้ำเขาเต่า ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างทำนบดินปิดกั้นน้ำทะเลไม่ให้ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำจัดทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำสำหรับชาวบ้านได้ใช้ทั้งการอุปโภค บริโภค เลี้ยงปลา และการเพาะปลูก นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของพระราชดำริในเรื่องน้ำ ที่ทรงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งว่า “น้ำ” คือชีวิตของประชาชนนั่นเอง

ปีพุทธศักราช ๒๔๙๘

ทรงมีพระราชดำริพระราชทาน “ทุนอานันทมหิดล” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ที่ใฝ่ใจในการศึกษา ที่ได้แสดงความสามารถอย่างยอดเยี่ยม ให้ได้มีโอกาสไปศึกษาวิชาการชั้นสูงบางวิชา ณ ต่างประเทศ โดยทรงหวังในพระราชหฤทัยว่าเมื่อผู้นั้นสำเร็จการศึกษามาแล้วจะได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาการที่ศึกษามา เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๒ ทรงมีพระราชวินิจฉัยให้เปลี่ยนสภาพจาก “ทุน” เป็น “มูลนิธิ” ใช้ชื่อว่า “มูลนิธิอานันทมหิดล”

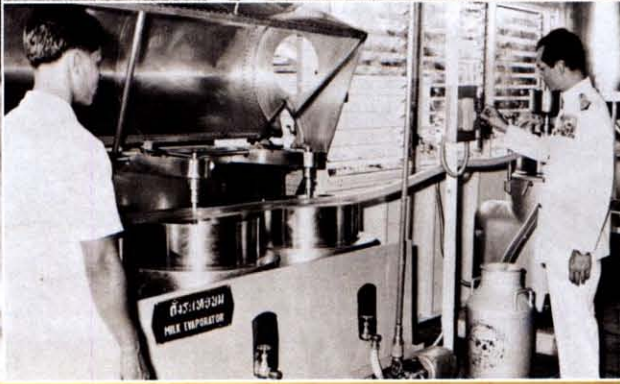
ปีพุทธศักราช ๒๔๙๙

ทรงมีพระราชดำริให้ทดลองและพัฒนาวิธีการทำฝนเทียม โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาวิธีการทำฝนเทียมให้ได้ผลตามที่ทรงมีพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีน้ำสำหรับการเพาะปลูกในช่วงฝนขาดฤดูและช่วยแก้ปัญหาภัยแล้ง การวิจัยใช้เวลาดำเนินการถึง ๑๒ ปี ก่อนที่ “โครงการฝนหลวง” จะสามารถทำฝนเทียมและบังคับให้ตกตามเป้าหมายได้เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๒ ณ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๓

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูการจัดพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญขึ้นใหม่ร่วมกับพระราชพิธีพืชมงคล ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๓ หลังจากที่มีการจัดพระราชพิธีเต็มรูปแบบ อย่างดั้งเดิม อันเป็นมงคลแก่การเพาะปลูกทั้งสองพระราชพิธีได้ว่างวันไปตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๗๙ หลังจากนั้นเป็นต้นมา “วันพืชมงคล” ถือเป็นวันสำคัญของชาติ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำแปลงนาข้าวทดลองขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดา เพื่อให้ได้ข้าวพันธุ์ดีมีผลผลิตสูง โดยทรงทดลองปลูกในเนื้อที่ ๖ ไร่ แล้วเก็บข้าวเปลือกที่ได้พระราชทานให้เกษตรกรนำไปใช้ปลูกขยายพันธุ์ต่อ รวมทั้งทรงนำไปใช้ในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ เป็นต้นมา

ทรงมีพระราชดำริสำหรับงานโครงการสวนพระองค์เป็นครั้งแรก ทรงโปรดฯ ให้จัดทำแปลงป่าไม้สาธิตขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดาเพื่อศึกษาพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ โดยทรงเริ่มทดลองปลูกต้นยางด้วยพระองค์เอง

ตั้งแต่ทรงเพาะเมล็ดยางในกระถางบนพระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล และทรงนำต้นยางนั้นมาปลูก ต่อมาทรงนำพันธุ์ไม้ต่าง ๆ จากทั่วประเทศมาปลูกบริเวณที่ประทับในบริเวณสวนจิตรลดา ลักษณะป่าไม้ สาธิต พร้อมกับทรงสร้างพระตำหนักเรือนต้นในบริเวณป่าไม้สาธิตนั้น เพื่อทรงศึกษาค้นคว้าธรรมชาติวิทยา ของป่าไม้อย่างใกล้ชิดด้วยพระองค์เอง

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๔

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำ “โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา” ขึ้น เพื่อทรงศึกษาหาข้อมูลก่อนที่ จะพระราชทานพระราชดำริให้แก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติตาม ทรงใช้เป็นโครงการทดลองและเป็นตัวอย่างเพื่อ เผยแพร่ให้กับประชาชน โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา มีกิจกรรมประกอบด้วย

- การจัดแปลงนาข้าวทดลอง เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔
- การเลี้ยงโคนม เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๐๕
- การเพาะพันธุ์ปลาชนิด เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๐๘
- โรงงานผลิตนมผงสวนดุสิต เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒
- โรงสีข้าวตัวอย่างและการจัดสร้างยุ้งฉางจากวัสดุต่าง ๆ เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๑๔
- โรงบดแกลบ เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๐
- การผลิตแก๊สชีวภาพ เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑
- โรงนมเม็ด เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๗
- ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๘
- โรงกลั่นแอลกอฮอล์ เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙
- การผลิตสารละลายยาลูกอม เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙
- โรงเนยแข็ง เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๓๐
- โรงเพาะเห็ด เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๓๑
- โรงกระดาษสาเฉลิมพระเกียรติ เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔

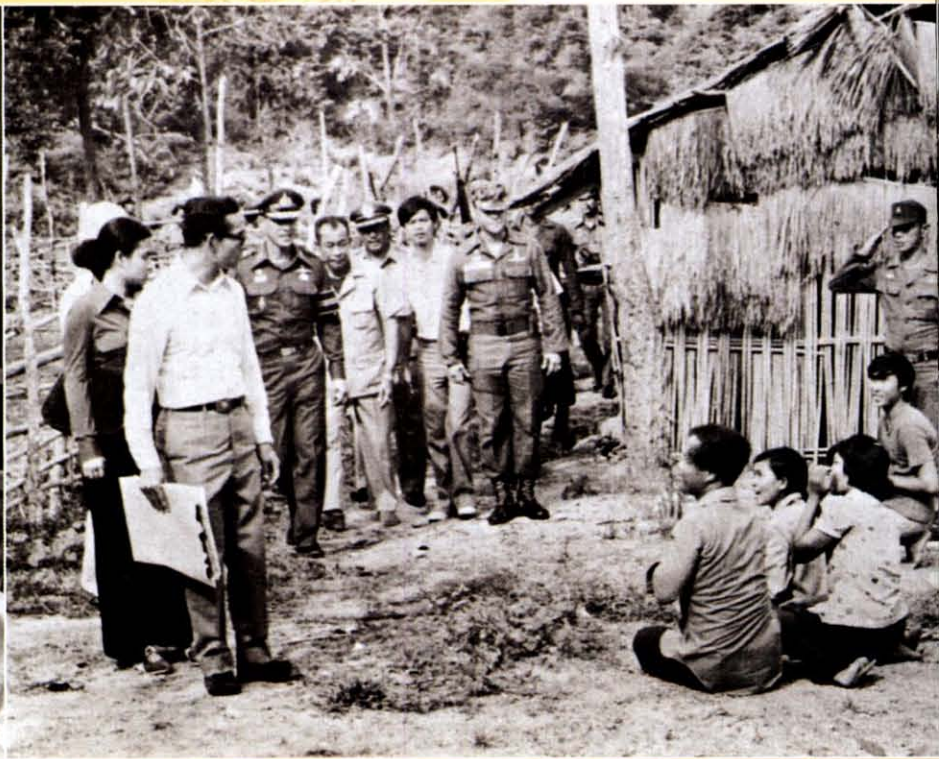
- และโรงงานผลไม้บรรจุกระป๋อง เริ่มดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโครงการโคนมในโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา หลังจากที่ได้รับการถวาย โคนมพันธุ์ ๖ ตัว โดยได้ทรงนำมาเลี้ยงตามหลักวิชาการและทรงให้ปลูกแปลงหญ้าสำหรับการวิจัยความ สัมพันธ์ระหว่างความชุ่มชื้นของดินกับความเจริญเติบโตของหญ้า เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลมาส่งเสริม อาชีพใหม่ให้กับประชาชน

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ เกิดพายุโซนร้อนแฮเรียต สร้างความเสียหายแก่จังหวัดทาง ภาคใต้ของประเทศไทยถึง ๑๒ จังหวัด มีผู้เสียชีวิตกว่า ๑,๐๐๐ คน ด้วยความเป็นห่วงประชาชนผู้ประสบภัย ดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระราชทานความช่วยเหลือโดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถานวิทย์ อ.ส. พระราชวังดุสิต ประกาศเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์และสิ่งของเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ภายในเวลา ๑ เดือนมียอดเงินบริจาค ๑๑ ล้านบาทเศษและสิ่งของมูลค่าประมาณ ๕ ล้านบาท พร้อมทั้งขอให้หน่วยราชการต่าง ๆ ร่วมกันให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยด่วน หลังจากการช่วยเหลือ ในระยะแรกแล้วยังเหลือเงินบริจาคอีก ๓ ล้านบาท จึงทรงมีพระราชประสงค์ตั้งเป็นกองทุนเพื่อหาดอกผล สงเคราะห์เด็กซึ่งครอบครัวประสบวาทภัยภาคใต้และขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูประการหนึ่ง และเพื่อช่วยเหลือ ราษฎรผู้ประสบสาธารณภัยทั่วประเทศอีกประการหนึ่ง กองทุนนี้ถือเป็นจุดกำเนิดของ “มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์” ที่ทรงมีพระราชดำริจัดตั้งเมื่อ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๖ นอกเหนือจากการ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ แล้ว ยังจัดการสงเคราะห์เรื่องทุนการศึกษาและจัดสร้างโรงเรียนในท้องถิ่น ทุรกันดารซึ่งปัจจุบันมีถึง ๓๑ โรงเรียน ในการดำเนินงานของมูลนิธิจะยึดมั่นในพระราชดำรัสตั้งความ ตอนหนึ่งว่า

“...ให้ไปให้ความอบอุ่น ไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยฉับพลัน ทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการ ช่วยเหลือ มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป...” และอีกตอนหนึ่งว่า “...การช่วยผู้ประสบภัยนั้น จะต้องช่วย ในระยะสั้น หมายความว่า เป็นเวลาที่ฉุกเฉินต้องช่วยโดยเร็ว และต่อไปก็ต้องช่วยให้ต่อเนื่อง.....ส่วนเรื่อง

การช่วยเหลือในระยะยาวก็มีความจำเป็นเหมือนกัน....เป็นผลว่าเขาได้รับการดูแลเหลียวแลจนกระทั่งได้รับการศึกษาที่สามารถทำมาหากินได้โดยสุจริต และมีประสิทธิภาพเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ..."

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๖

ทรงมีพระราชดำริการจัดตั้ง “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้แก่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียน ช่วยให้เยาวชนชาวเขาในถิ่นทุรกันดาร ได้มีโอกาสเรียนรู้หนังสือ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะทำให้ชาวเขามีความสำนึกในความเป็นไทย ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๗

เมื่อครั้งเสด็จฯ แปรพระราชฐาน ณ พระราชวังไกลกังวล นั้น ได้เสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนประชาชน ทรงรับทราบถึงความเดือดร้อนของเกษตรกรกลุ่มชาวสวนผักชะอำ ๘๓ ครอบครัวยุ ที่ขาดแคลนทุนประกอบอาชีพเกษตรและไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงทรงรับเกษตรกรเหล่านี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาได้ทรงพระราชทานพระราชดำริในเรื่องการจัดการและพัฒนาที่ดินเป็นครั้งแรก โดยโปรดฯ ให้จัดทำโครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ที่หุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทำการจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรตัวอย่าง ๒ ครอบครัวยุ พร้อมทั้งให้ทำการพัฒนาที่ดินและจัดระบบชลประทานในพื้นที่อีก ๕๐๐ ไร่ โดยได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาการเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญของรัฐบาลอิสราเอล ซึ่งเป็นที่มาของ “โครงการไทย-อิสราเอล เพื่อพัฒนาชนบท (หุบกะพง)” ตั้งแต่วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๐๙ เป็นระยะเวลา ๕ ปี ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ เกษตรกรที่เหลือ ๘๑ ครอบครัวยุ รวมกับเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่เดิม รวมเป็น ๑๒๐ ครอบครัวยุ ได้รับพระราชทานให้เข้าไปอาศัยและทำกินในพื้นที่ซึ่งพัฒนาแล้ว โดยจัดสรรที่ดินให้ครอบครัวละ ๒๕ ไร่ โครงการนี้นับเป็นตัวอย่างในการจัดการพัฒนาที่ดินที่แห่งแล้งให้สามารถเพาะปลูกได้ด้วยเทคโนโลยีทางการเกษตรและการจัดการระบบชลประทาน ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งศูนย์สาธิตและทดลองการเกษตรทั้งด้านปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ อีกทั้งมีการส่งเสริมด้านสหกรณ์การเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการในโครงการแห่งนี้ด้วย

ปีพุทธศักราช ๒๕๐๘

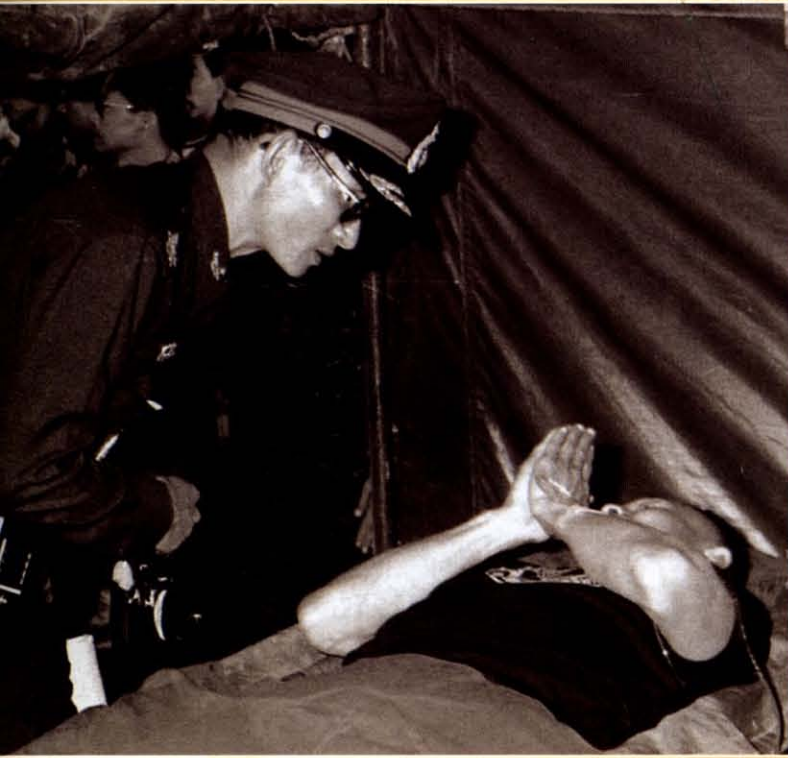
มกุฏราชกุมารเจ้าชายอากิฮิโตะ แห่งประเทศญี่ปุ่น ทรงทูลเกล้าฯ ถวายพันธุ์ปลา Tilapia nilotica จำนวน ๕๐ ตัว แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงนำไปเลี้ยงเพาะพันธุ์ในบ่อที่ในบริเวณสวนจิตรลดา และพระราชทานชื่อว่า “ปลานิล” นับว่าเป็นพระราชดำริแรกเริ่มของโครงการเลี้ยงปลานิล ในโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เนื่องจากทรงเห็นว่าเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว สามารถขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว ต่อมาในวันที่ ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๙ ได้พระราชทานพันธุ์ปลานิลที่ทรงเพาะพันธุ์ไว้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว ให้แก่กรมประมงเพื่อนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์แจกจ่ายประชาชนต่อไป

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการฟาร์มส่วนพระองค์ขึ้นเป็นครั้งแรกที่หุบเขาหาดทรายใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่ที่แห้งแล้งมาก ทรงต้องการฟื้นฟูให้เกิดความอุดมสมบูรณ์สามารถใช้ประโยชน์ได้อีกครั้ง โดยได้ทรงทดลองเพาะปลูกและขยายพันธุ์สัตว์เลี้ยงชนิดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ เพื่อพระราชทานให้กับประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ ได้พระราชทานโครงการแห่งนี้ให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถดูแล และได้ทรงแปรสภาพเป็นโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติสัตว์ป่าและต้นน้ำลำธารตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยมีชื่อว่า “โครงการพระราชดำริสวนป่าหาดทรายใหญ่” จวบจนถึงปัจจุบัน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองแพทย์หลวง สำนักพระราชวัง เริ่มให้การรักษาพยาบาลประชาชนผู้เจ็บป่วยทั่วไป ตลอดช่วงระยะเวลาที่ได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังไกลกังวล

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐

ทรงมีพระราชดำริให้เริ่มจัดทำโครงการแพทย์พระราชทาน เพื่อให้การตรวจรักษาประชาชนผู้เจ็บป่วยที่มีฐานะยากจนและอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศโดยไม่คิดมูลค่า และหากอาการป่วยเจ็บรุนแรงจำเป็นต้องรักษาต่อเนื่องในโรงพยาบาลที่มีเครื่องมือทางการแพทย์พร้อม จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับผู้ป่วยนั้นเป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ต่อไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๑

ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทานขึ้น ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้เป็นทุนดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร รวมทั้งอาสาสมัครที่ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการป้องกันประเทศ ได้มีโอกาสฝึกอาชีพระหว่างพักฟื้น สามารถนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตได้ต่อไป

ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้เป็นทุนในการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นภายในวัดเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ โดยให้พระสงฆ์เป็นครูอบรมศีลธรรมแก่เด็กนักเรียนและช่วยสอนวิชาสามัญที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ซึ่งนับได้ว่าเป็นโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนในพระบรมราชานุเคราะห์แห่งแรก เพื่อสงเคราะห์ในด้านการศึกษาแก่เด็กยากจน กำพรว้า อนาคต

ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนตามพระราชประสงค์ มีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นหนังสือที่มีประโยชน์ต่อเยาวชนและส่งเสริมให้เยาวชนไทยได้หาความรู้พื้นฐานในเรื่องราวและวิชาการสาขาต่าง ๆ ๗ สาขาวิชา อันได้แก่ วิชา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ คณิตศาสตร์ และแพทยศาสตร์ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ ได้เริ่มจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่มตัวอย่างขึ้น โดยเล่มที่ ๑ ได้จัดพิมพ์แล้วเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๑๖

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๒

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการหลวงพัฒนาชาวเขาและทดลองปลูกผลไม้เมืองหนาว เพื่อให้ชาวเขาลีกโยกย้ายที่ทำกินอันเป็นการทำลายป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธาร และเลิกการลักลอบปลูกฝิ่นซึ่งผิดกฎหมาย โดยให้หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจพืชไม้ผลเมืองหนาว พร้อมทั้งทรงให้จัดตั้งสถานีปลูกพืชทดแทนเพื่อทำการทดลองวิจัยด้านเกษตรกรรมที่สูงและทำการอบรมให้ความรู้แก่ชาวเขา

ทรงมีพระราชดำริเริ่มโครงการทันทกรรมพระราชทาน โดยพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์จัดซื้อรถยนต์ รวมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือทำฟัน เพื่อให้บริการด้วยการเคลื่อนที่ไปสู่ประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ในชนบทท้องถื่นทุรกันดารทั่วประเทศโดยไม่คิดมูลค่า

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโรงงานผลิตนมผงสวนดุสิต ในโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมที่มีปัญหาด้านการจำหน่ายโดยรับซื้อนมโคสดมาผลิตเป็นนมผง เป็นการแก้ปัญหานมสดล้นตลาด

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๓

ทรงมีพระราชดำริส่งเสริมการจัดตั้งโครงการธนาคารข้าว เพื่อให้ชุมชนมีแหล่งข้าวกลางของหมู่บ้าน ใช้กัยืมไปบริโภคหรือเป็นพันธุ์ปลูก และเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวแล้วให้นำมาคั้นพร้อมข้าวดอกเบ็ญ ซึ่งข้าวดอกเบ็ญนี้จะเป็นของส่วนรวม โครงการธนาคารข้าวแห่งแรกได้จัดตั้งที่บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท สนับสนุนการจัดตั้ง ลักษณะของโครงการนี้เป็นเชิงสวัสดิการสังคมและให้การสงเคราะห์ผู้ที่เดือดร้อน

ทรงมีพระราชดำริโครงการจัดพัฒนาที่ดินในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดเพชรบุรี ตามพระราชประสงค์ “หนองพลับ” ด้วยทรงทราบว่าประชาชนส่วนมากไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง จึงบุกรุกเข้าไปจับจองที่ดินเขตป่าสงวนหรือพื้นที่หวงห้ามของรัฐ เป็นการทำผิดกฎหมายและทำลายป่าไม้ของประเทศ และยังไม่สามารถที่จะทำอาชีพเกษตรกรรมอย่างถาวรได้อีกด้วย กลายเป็นปัญหาซ้ำซากและรุนแรงขึ้นทุกปี จึงทรงมีแนวพระราชดำริให้จัดการพัฒนาที่ดิน ๕๐,๐๐๐ ไร่ ในพื้นที่ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยการให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองในรูปแบบหมู่บ้านสหกรณ์ ตามที่ทรงได้รับข้อเสนอจากผลการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญออสเตรเลีย ในการดำเนินการได้คัดเลือกผู้ร่วมโครงการจากประชาชนยากจนที่อาศัยที่ดินทำกินส่วนหนึ่งอยู่แล้ว กับประชาชนยากจนที่สมัครใจจากที่อื่น โดยผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยจะต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ แต่ละหมู่บ้านต้องจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านขึ้น หมู่บ้านละ ๗ - ๑๕ คน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนและผู้ประสานงานกับส่วนราชการ ทรงสนพระราชหฤทัยติดตามการดำเนินงานโครงการนี้มาโดยตลอด ดังเห็นได้จากการเสด็จฯ ในหลายครั้ง ดังเช่น เมื่อวันที่ ๑๙ และ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เสด็จฯ เยี่ยมโครงการจัดการพัฒนาที่ดินฯ และเยี่ยมราษฎรที่นิคมสหกรณ์สร้างตนเอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐

และ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ เสด็จฯ เยี่ยมโครงการจัดการพัฒนาที่ดินฯ และทอดพระเนตรบริเวณ
อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๔

ทรงมีพระราชดำริโครงการจัดพัฒนาที่ดินในจังหวัดเพชรบุรี ตามพระราชประสงค์ “ดอนขุนห้วย”
โดยจัดที่ดินรกร้างว่างเปล่า ๒,๕๘๑ ไร่ ในพื้นที่ตำบลดอนขุนห้วย อำเภอชะอำ และตำบลท่าคอย อำเภอ
ท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี นำมาจัดสรรเป็นที่ดินทำกินให้กลุ่มสมาชิกสหกรณ์เข้าอยู่อาศัย จำนวน ๑๕๒
ครอบครัว ๆ ละ ๑๕ ไร่

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโครงการโรงสีข้าวตัวอย่าง ในโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อทรง
เก็บข้อมูลเรื่องค่าใช้จ่ายและพัฒนากรรมวิธีการสีข้าวแบบต่าง ๆ ต่อมาในปี ๒๕๑๕ ทรงมีพระราชดำริให้
จัดสร้างยุ้งฉางจากวัสดุต่าง ๆ เพื่อศึกษาวิธีการถนอมข้าวเปลือกและหาข้อมูลความสัมพันธ์ของความชื้นกับ
อุณหภูมิที่เกิดขึ้น

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับเหนือพระที่นั่ง
พุดตานกาญจจินสหาสน์บนพระราชบัลลังก์ ภายใต้ฉัตรพญานาคเศวตฉัตร ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยฯ
พระบรมมหาราชวัง เสด็จออกมหาสมาคมพระราชพิธีรัชดาภิเษก ทรงรับคำถวายพระพรในมหามงคลสมัย
เถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๒๕ ปี และเนื่องในวโรกาสนี้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหา
การจราจรเป็นครั้งแรก โดยมีพระราชประสงค์ให้สร้างถนนวงแหวนเพื่อพระราชทานเป็นของขวัญแก่ประชาชน
แทนการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์เป็นที่ระลึก พระราชทานชื่อถนนนี้ว่า “ถนนรัชดาภิเษก”

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๕

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ซึ่งในระยะแรกเป็นส่วนหนึ่งของสอง
โครงการคือ โครงการหลวงและโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่เสียเปรียบและ
ประสบปัญหาในการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปแห่งแรก จัดตั้งที่ตำบลแม่ฮอน
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ทำการผลิตน้ำ

มะเขือเทศเข้มชั้นและผลไม้เมืองหนาวบรรจุกระป๋องเป็นผลิตภัณฑ์หลัก พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทั้งชาวเขาและชาวบ้านปลูกพืชในระบบเกษตรอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปทั้งหมด ๕ แห่ง ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ๒ แห่ง และที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดละ ๑ แห่ง และในปีเดียวกันนี้เองได้ทรงมีพระราชดำริจัดตั้ง “โรงเรียนร่มเกล้า” ขึ้นเป็นแห่งแรกที่โรงเรียนบ้านหนองแคน ตำบลหนองแคน อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ โดยได้เสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเปิดอาคารเรียนถาวรหลังแรก เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ และได้พระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนร่มเกล้า”

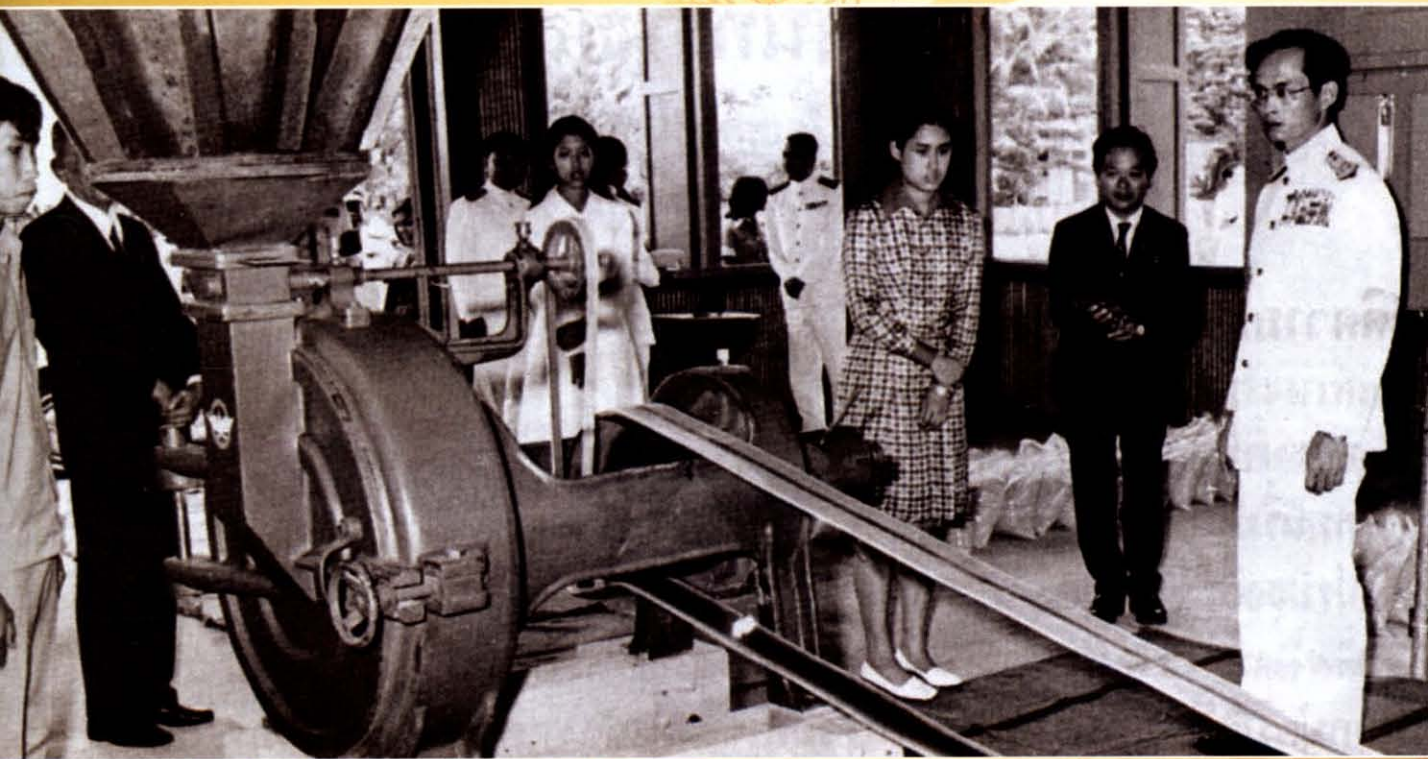
ปีพุทธศักราช ๒๕๑๗

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการระบายน้ำพญาเงาะ-ไม้แก่น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากน้ำป่าจากภูเขาไหลลงสู่พยุและเอ่อท่วมขังพื้นที่การเกษตรบริเวณขอบพยุเป็นประจำทุกปี ด้วยการขุดลอกคลองระบายน้ำจากพยุออกสู่ทะเล และสร้างประตูระบายน้ำปิดกั้นน้ำทะเลไม่ให้ไหลย้อนเข้ามาในพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓ สาย ที่อำเภอบาเจาะและอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูโนะ ในเขตพื้นที่อำเภอตากใบ และอำเภอสู่ไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส เพื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการที่แม่น้ำโก-ลกและพยุโต๊ะแตงล้นตลิ่งท่วมพื้นที่การเกษตรเป็นประจำทุกปี ด้วยการขุดลอกคลองระบายน้ำ ๕๑ สาย และก่อสร้างคันกันน้ำเพื่อป้องกันน้ำเค็ม และจัดทำระบบส่งน้ำ

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการหมอบ้านในพระราชประสงค์ โดยให้คัดเลือกอาสาสมัครจากหมู่บ้านต่าง ๆ มาเข้ารับการศึกษาอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การสาธารณสุขพื้นฐานและการป้องกันโรคต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ ในพื้นที่ เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือราษฎรภายในหมู่บ้านของตนได้

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินในจังหวัดชัยภูมิ ตามพระราชประสงค์ “ทุ่งลุยลาย” โดยการจัดที่ดินจำนวน ๓๒,๐๘๔ ไร่ ในพื้นที่ตำบลลุยลาย อำเภอคอนสาร ต่อเนื่องกับอำเภอหนองบัวแดง

จังหวัดชัยภูมิ จัดสรรที่ดินทำกินให้ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่น้ำท่วมจากการก่อสร้างเขื่อนจุฬาภรณ์ ให้มีสิทธิทำกินในเขตพื้นที่จัดสรรเพื่อประกอบอาชีพได้ภายใต้ระบบสหกรณ์ พร้อมทั้งจัดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับโครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย อาทิเช่น การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การชลประทาน การก่อสร้างถนน และอาคารสำหรับใช้เป็นสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ของโครงการ เป็นต้น

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๘

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโรงบดกลบในโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อนำกลบที่เหลือจากการสีข้าวในโรงสีข้าวตัวอย่างมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยบดกลบเป็นผงแล้วนำมาผสมกับปูนขาวและปุ๋ยเคมี ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงดินให้ร่วนซุย และยังนำมาอัดเป็นแท่งถ่านใช้เป็นเชื้อเพลิงอีกด้วย

วันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๘ ทรงมีพระราชดำริจัดตั้ง “มูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์” เพื่อรับเงินบริจาคและจัดหาทุนสงเคราะห์แก่ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร และอาสาสมัครที่ได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งให้การสงเคราะห์แก่ครอบครัวของผู้เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการป้องกันประเทศ

ทรงมีพระราชดำริจัดตั้งโครงการพระดาบส โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นมา โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกสอนวิชาชีพแก่ผู้ที่ยากจน การศึกษาค่ำ ไม่มีทุนสำหรับศึกษาต่อ และตั้งใจที่จะหาความรู้ทางวิชาช่าง มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่งเสริมให้มีความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๙

ทรงมีพระราชดำริโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก ในพื้นที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจัดพื้นที่ทำกินและพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ที่เคยปฏิบัติราชการป้องกันประเทศ ในพื้นที่บริเวณเขาค้อ-ทุ่งสมอ ซึ่งเคยอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ด้วยการปรับปรุงพื้นที่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำให้เพาะปลูกลักษณะเป็นแบบขั้นบันได ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผลและไม้พุ่ม รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๐

ทรงมีพระราชดำริให้ชุดบ่อเลี้ยงปลา บริเวณด้านหน้าพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดสำหรับแจกจ่ายให้ประชาชนนำไปเลี้ยงในแหล่งน้ำตามหมู่บ้าน ชุมชน ใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายเป็นรายได้

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโคฟอพันธุ์อเมริกันบราห์มัน ให้แก่ นายมานิตย์ สนิทวาที เจ้าของไร่เงาะ บ้านกุเบยามู ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อเลี้ยงไว้และให้บริการผสมพันธุ์กับแม่โคพื้นเมืองของประชาชนในพื้นที่ ที่ต้องการจะได้ลูกโคพันธุ์ผสม

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี บริเวณเทือกเขาบรรทัดในเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและมีการปฏิบัติการแทรกซึมบ่อนทำลายประเทศจากผู้ก่อการร้าย โดยมีข้าราชการทหารที่ปฏิบัติราชการในพื้นที่ดังกล่าวเป็นคณะทำงาน ลักษณะของโครงการเป็นการพัฒนาพื้นที่ป่าและจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๒

ทรงมีพระราชดำริจัดทำสถานีพืชอาหารสัตว์นราธิวาส โดยให้มีการทดลองปลูกหญ้าพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อศึกษาพันธุ์หญ้าที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ชนิดต่าง ๆ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลการวิจัยอัตราการให้หญ้าและอาหารเสริมกับสัตว์ นอกจากนี้ยังเปิดให้บริการในด้านการผสมพันธุ์สัตว์ให้กับประชาชนในพื้นที่

ทรงมีพระราชดำริจัดทำโครงการธนาคารโคและกระบือ เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรที่ยากจนมีโคหรือกระบือเป็นของตนเอง สำหรับใช้ในการทำนาโดยไม่ต้องเสียค่าเช่าในอัตราที่สูง เป็นการลดต้นทุนการผลิตโดยใช้พลังงานสัตว์ตามธรรมชาติ ช่วยประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องใช้กับเครื่องจักร แบ่งวิธีการช่วยเหลือเป็น ๓ ลักษณะ คือ การให้เช่าซื้อผ่อนส่งระยะ ๓ ปี การให้เช่าจากธนาคารโคและกระบือนำไปใช้งานในราคาถูก และการให้ยืมโคหรือกระบือเพศเมียไปเลี้ยงเพื่อผลิตลูกโดยแบ่งลูกที่ได้คนละครึ่งกับธนาคารโคและกระบือ นอกจากนี้หากเกษตรกรบางรายมีฐานะยากจนมากไม่สามารถช่วยตนเองได้ ก็จะพิจารณาให้

ยืมโคและกระบือไปใช้งานโดยไม่ต้องเสียค่าเช่าได้อีกด้วย

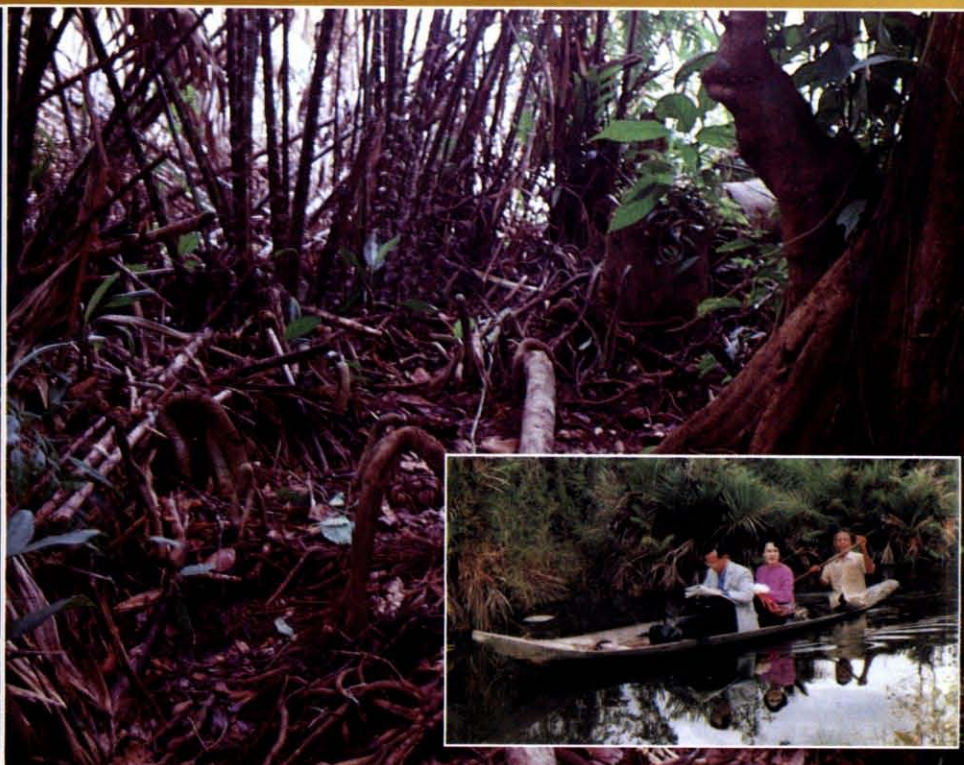
วันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงประกอบพิธีเปิด พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ เขาคินซ็อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา และได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรที่ดินซึ่งมีผู้น้อมเกล้าฯ ถวาย จากนั้นทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซ็อน” เพื่อให้เป็นศูนย์ศึกษาตัวอย่างโดยรวบรวมการพัฒนาในด้านเกษตรกรรมที่ สมบูรณ์แบบเอาไว้ อาทิเช่น การพัฒนาชุมชน การฟื้นฟูป่าไม้ การพัฒนาแหล่งน้ำ การเลี้ยงปศุสัตว์ การประมง การส่งเสริมงานเกษตร การชลประทาน การสาธารณสุข การจัดตั้งวิทยาลัยเกษตรกรรมและส่งเสริมศิลปาชีพ หัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อเป็นอาชีพหลักและเสริม รวมทั้งจัดการพัฒนาพื้นที่รอบนอกของศูนย์ฯ บริเวณลุ่มน้ำโจน สำหรับใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาเพื่อให้ขยายออกไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำบางนรา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด นราธิวาส เพื่อการกักเก็บน้ำจืดในแม่น้ำบางนราสำหรับใช้ในการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ช่วยในการ ระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อน และป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ทำความ เสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก โครงการนี้นับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ รวม ๒๙๑,๐๐๐ ไร่ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอยี่งอ อำเภอดากใบ อำเภอสุไหงปาดี อำเภอเจาะไอร้อง และ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาปลวกแดง จังหวัดระยอง-ชลบุรี ขึ้น โดยได้ พระราชทานแนวทางให้กระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนา อาชีพ ชุมชน แหล่งน้ำ ที่ดิน เส้นทางคมนาคม สาธารณสุขและอนามัย ความปลอดภัย รักษาและฟื้นฟูสภาพป่า พัฒนาการศึกษาระบบสหกรณ์ภายในหมู่บ้าน ตามรูปแบบของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซ็อน

วันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา น้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพฯ เข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทานกระแสพระราชดำริ โดยทรงแนะนำให้เร่งระบายน้ำ

ออกสู่ทะเลผ่านแนวคลองด้านตะวันออก โดยที่ในขณะนั้นได้เกิดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ของกรุงเทพฯ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีระดับสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยระดับน้ำที่สะพานสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ วัดได้สูงกว่าระดับ ๒ เมตร ประกอบกับเกิดฝนตกหนักต่อเนื่องในพื้นที่กรุงเทพฯ เป็นเวลา ๔ วัน ปริมาณน้ำฝนสูงถึง ๒๐๐ มิลลิเมตร เป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำท่วมขัง

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๔

ทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง” ในพื้นที่ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากพื้นที่เกือบทั้งจังหวัดต่อเนื่องกับจังหวัดใกล้เคียง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำมีน้ำขังตลอดปีถึงประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ลักษณะดินมีคุณภาพต่ำ เรียกว่า “ดินพรุ” ซึ่งแม้จะระบายน้ำออกไปแล้วก็ยังเพาะปลูกไม่ได้ผลด้วยดินมีสารประกอบไพไรท์ทำให้เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้งจะเปรี้ยวจัดทำให้พืชไม่เจริญเติบโต เป็นสาเหตุทำให้พื้นดินจำนวนมากถูกทิ้งให้รกร้างเปล่าประโยชน์ ศูนย์ศึกษาฯ นี้มีหน้าที่ดำเนินการศึกษาและพัฒนาที่ดินที่มีปัญหาจากดินพรุ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและอื่น ๆ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพทั้งด้านการเกษตรและศิลปวัฒนธรรม

วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่จังหวัดจันทบุรี และได้พระราชทานพระราชดำรัสแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตอนหนึ่งว่า “...ให้พิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม จัดทำโครงการพัฒนาด้านอาชีพ การประมงและการเกษตร ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล และจังหวัดจันทบุรี...” พร้อมกับได้พระราชทานเงินที่ประชาชนจังหวัดจันทบุรีทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสนั้นให้เป็นทุนเริ่มดำเนินการ อันเป็นที่มาของการจัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ที่ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีพื้นที่เป้าหมายของโครงการอยู่บริเวณอ่าวคุ้งกระเบนครอบคลุมชายฝั่งทะเลโดยรอบรวมพื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่ ส่วนของพื้นที่รอบนอก ได้แก่ พื้นที่ตำบลคลองขุด ตำบลสนามไชย และใกล้เคียง จัดเป็นเขตหมู่บ้านประมงตลอดแนวชายฝั่งทะเลและมีพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม ประมาณ ๓๒,๐๐๐ ไร่ ศูนย์ศึกษาฯ แห่งนี้ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และสาธิตการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านประมง

ชายฝั่ง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งเป็นรูปสหกรณ์เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด นอกจากนี้ในห้วงปีพุทธศักราช ๒๕๓๓-๒๕๓๘ ยังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากรัฐบาลแคนาดาอีกด้วย

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕

จากการเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ชนบทภาคเหนือหลายครั้งทำให้ทรงทราบว่า พื้นที่ของภาคเหนือซึ่งส่วนมากเป็นภูเขาที่เคยมีป่าไม้ต้นน้ำลำธารที่อุดมสมบูรณ์ ได้ถูกประชาชนชาวเขาบุกรุกทำลายป่าเพื่อประกอบอาชีพเกษตรหารายได้เลี้ยงครอบครัว เป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้ผืนดินถูกทำลายเปลี่ยนแปลงจนเสื่อมโทรมลงเป็นจำนวนมาก ทรงตระหนักดีว่าจำเป็นต้องเร่งรีบแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการพัฒนาพื้นดิน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาคน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและหยุดยั้งการทำลายป่า จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้” เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ขึ้นที่บริเวณพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่กวง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่โครงการประมาณ ๘,๕๐๐ ไร่ เพื่อใช้เป็นที่ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และหาแนวทางตลอดจนวิธีการพัฒนาอาชีพในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นการปรับปรุงต้นน้ำลำธารทั้งในด้านการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์ รวมทั้งช่วยส่งเสริมอาชีพทางการเกษตรให้แก่ประชาชนชาวเขาในพื้นที่ทั้งด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และทำอุตสาหกรรมทางการเกษตร เพื่อช่วยให้ชาวเขามีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดการตัดไม้ทำลายป่า และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

ทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน” ในพื้นที่ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในพื้นที่ ๑๓,๓๐๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่พัฒนาการเกษตร ๒,๓๐๐ ไร่ พื้นที่บริเวณรอบนอกเป็นพื้นที่พัฒนาป่าไม้ ๑๑,๐๐๐ ไร่ โดยพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูล้อมข้าวและป่าภูเทือก ศูนย์ศึกษาฯ แห่งนี้ได้ทำการค้นคว้า วิจัย ทดลองงานพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมให้กับท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเผยแพร่และเป็นตัวอย่างให้ประชาชนนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาอาชีพ อีกทั้งฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้ด้วยการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สามารถเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๖

ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย” ในพื้นที่ตำบลสามพระยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่บริเวณนี้แต่เดิมเคยเป็นป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ขนาดใหญ่ มีสัตว์ป่า โดยเฉพาะ เนื้อทราย อาศัยตามธรรมชาติเป็นจำนวนมาก จึงถูกเรียกชื่อว่า “ห้วยทราย” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงสร้าง “พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน” หรือป่าเนื้อทรายขึ้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๗ เวลาผ่านมา ๓๐ กว่าปี พื้นที่ห้วยทรายได้ถูกบุกรุกทำลายจนไม่เหลือป่าไม้และสัตว์ป่า เกิดความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล และสภาพพื้นดินเสื่อมโทรม ทำการเกษตรกรรมไม่ได้ผล วันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรพื้นที่ห้วยทรายและทรงมีพระราชดำรัสว่า “...หากปล่อยทิ้งไว้ จะกลายเป็นทะเลทรายในที่สุด...” อันเป็นสาเหตุให้ทรงพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายขึ้น เพื่อทำการพัฒนาพื้นที่และใช้ศึกษาพัฒนาด้านป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ประชาชนที่ทำกินอยู่เดิมได้มีส่วนร่วมดูแลรักษาป่า ใช้ประโยชน์จากป่าด้วยการไม่ทำลายป่าอีกต่อไป การป้องกันไฟป่าระบบป่าเปียก รวมทั้งให้มีการศึกษารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการปลูกป่า เพื่อสร้างรายได้จากผลผลิตในป่า ด้วยการเผาถ่าน การเลี้ยงสัตว์ และการเพาะปลูกพืชชนิดต่าง ๆ

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรมในพื้นที่เขาชะงุ้ม อำเภोधุมพวัน จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่มีพืชชนิดใด ๆ สามารถเจริญเติบโตได้ เป็นเหตุให้มีการพัฒนาปรับปรุงดินที่เสื่อมโทรมให้กลับมาเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ และจัดเป็นพื้นที่เพาะปลูกได้กว่า ๘๐๐ ไร่ ได้ทรงแนะนำให้ปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ดินดานเพื่อพลิกฟื้นคืนชีวิตให้ดิน รวมทั้งช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โครงการนี้ถือเป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เกิดสถานการณ์วิกฤติน้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม ส่งผลกระทบนานถึง ๔ เดือน จากเหตุที่มีพายุพัดผ่านภาคเหนือและภาคกลาง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ทอดพระเนตรหลายครั้ง ในห้วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน ๒๕๒๖ และทรงพระราชทานแนวพระราชดำริแก้ไขปัญหาหลายประการ ในด้านการระบายน้ำและการก่อสร้างทำนบปิดกั้นน้ำในคลองต่าง ๆ

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๗

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรสวนปาล์มรายย่อยรวมตัวกันทำการสกัดน้ำมันปาล์มในรูปของโรงงานขนาดเล็ก ใช้เงินลงทุนต่ำ เป็นการแก้ปัญหาภาคผลผลิตปาล์มตกต่ำ ช่วยลดต้นทุนด้านการขนส่ง และการใช้วัสดุที่เหลือจากการสกัดน้ำมันปาล์มดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ย และเป็นเชื้อเพลิง

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการแก้แล้งดินที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกัมมะถันในพื้นที่พรุ ที่เป็นปัญหาทำให้ทำการเกษตรไม่ได้ผลหรือได้ผลน้อยไม่คุ้มต่อการลงทุน ทรงตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ว่าจำเป็นต้องเร่งแก้ไข ดังพระราชดำริสตอนหนึ่งว่า “...ที่ที่น้ำท่วมนี้หาประโยชน์ไม่ได้ถ้าเราจะทำให้มันไหลผ่านน้ำขึ้นมา มีการระบายน้ำออกไป ก็จะเกิดประโยชน์กับประชาชนในเรื่องของการทำมาหากินอย่างมหาศาล...” และความอีกตอนหนึ่งว่า “...ให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีการแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำผลไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้เกษตรกรที่มีปัญหาในเรื่องนี้ในเขตจังหวัดนราธิวาส โดยให้ทำโครงการศึกษาทดลองในกำหนด ๒ ปี...” พระราชดำรินี้ ถือเป็นจุดกำเนิดของโครงการแก้แล้งดิน โดยเป็นการทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกันไป เพื่อเร่งปฏิกิริยาทางเคมีของดินกระตุ้นให้สารประกอบกัมมะถันทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศแล้วปล่อยกรดกัมมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจนถึงเปรี้ยวจัด แล้วหาวิธีการปรับปรุงดินให้สามารถปลูกพืชได้ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศของป่าพรุด้วย

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๘

ทรงมีแนวพระราชดำริเรื่อง “น้ำดีไล่น้ำเสีย” โดยทรงแนะนำการจัดระบบควบคุมระดับน้ำในคลองสายต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ที่ต้องวางระบบให้ถูกต้องตามสภาพการณ์และลักษณะของภูมิประเทศ โดยอาศัยหลักการแรงโน้มถ่วงของโลกให้มากที่สุด เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการควบคุมระดับน้ำ โดยการเปิดประตูอาคารควบคุมน้ำเพื่อรับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงน้ำขึ้น แล้วระบายออกสู่อ่างน้ำเจ้าพระยาตอนช่วงน้ำลง ส่งผลทำให้น้ำในลำคลองต่าง ๆ มีโอกาสไหลถ่ายเทกันไปมากขึ้นกว่าเดิม เกิดการหมุนเวียนของน้ำที่มีสภาพ

เน่าเสียและมีกลิ่นเหม็นกลับกลายเป็นน้ำที่ดีขึ้น

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการปรับปรุงบึงมักกะสัน เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ ภาวะสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและการเน่าเสียของน้ำที่บึงมักกะสัน กรุงเทพฯ การดำเนินโครงการ ทรงแนะนำให้ทำแบบง่าย ๆ โดยสูบน้ำจากคลองสามเสนเข้าบึงมักกะสันทางหนึ่ง แล้วให้สูบน้ำออกอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้น้ำเกิดการหมุนเวียนและให้มีผักตบชวาอยู่ภายในบึงเพื่อช่วยเติมอากาศให้กับน้ำเสีย

ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งห้องเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชในโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา โดยทรงเปิดห้องปฏิบัติการฯ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘ เพื่อทำการศึกษา วิจัย ทดลองเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชร่วมกับภาควิชาพืชสวนฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้รับทุนการวิจัยจากศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้นุรักษ์ต้นขุนบริเวณ หลังพระที่นั่งไพศาลทักษิณในพระบรมมหาราชวัง และพันธุ์พืชหายากที่มีลักษณะพิเศษอีกหลายชนิด อาทิ เช่น มณฑา ยี่หุบ พุดสวน สมอไทย และหวาย

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙

ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงกลั่นแอลกอฮอล์ในโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา โดยพระราชทานเงินทุนวิจัย ๙๒๕,๕๐๐ บาท เพื่อจัดสร้างอาคารและซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยทรงคาดการณ์ว่าในอนาคตหากเกิดภาวะน้ำมันขาดแคลนหรือราคาอ้อยตกต่ำ ให้นำอ้อยมาแปรรูปเป็นเอทานอล (Ethanol) ใช้เป็นพลังงานทดแทน ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาได้ เป็นที่มาของพลังงานทดแทน “น้ำมันแก๊สโซฮอลล์” (Gasohol) ในเวลาต่อมา มีการทดลองใช้พลังงานทดแทนที่ได้จากการแปรรูปอ้อยมาเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ทุกคันที่ใช้น้ำมันเบนซินของโครงการสวนพระองค์ การวิจัยโครงการนี้นับเป็นหนึ่งในโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลวโรกาสเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ๕๐ ปีของสำนักพระราชวัง การปรับปรุงคุณภาพเอทานอลได้ถูกพัฒนาขึ้นตามลำดับ และในปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ทรงได้รับการถวายเครื่องแยกน้ำ ซึ่งทำให้อเอทานอลที่ผลิตได้มีความบริสุทธิ์ร้อยละ ๙๕ โดยปริมาตร เป็นเอทานอลที่ใร้น้ำมีความบริสุทธิ์สูงถึงร้อยละ ๙๙.๕ นอกจากนี้ น้ำมันเชื้อเพลิงแล้วโครงการนี้ยังผลิตเชื้อเพลิงแอลกอฮอล์แข็ง ใช้เป็นส่วนผสม

ในการผลิตผลิตภัณฑ์ อาทิเช่น สเปรย์กันยุง สเปรย์ฉีดเท้ากันอับชื้น เป็นต้น ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ ทรงเริ่มให้ทดลองใช้พลังงานทดแทนกับเครื่องยนต์ดีเซล โดยผสมน้ำมันดีเซล เอทานอล และสารอีมีลซิไฟเออร์ ในอัตราส่วน ๘๕ ต่อ ๑๔ ต่อ ๑ พบว่าใช้เป็นเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซลได้ ลดควันทำได้ถึงร้อยละ ๕๐ และเป็นที่มาของพลังงานทดแทน “น้ำมันดีโซฮอล” (Diesohol)

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ผาแพน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลาน โดยพื้นที่ดังกล่าวที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ออน โปรดฯ ให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยลานบริเวณบ้านปาง เพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกในเขตและเป็นแหล่งขยายพันธุ์ปลา พร้อมทั้งให้สร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กอีก ๒ แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำดอยโตนและอ่างเก็บน้ำห้วยป่าไร่ เพื่อใช้พัฒนาด้านป่าไม้ โดยเฉพาะขำกล้าไม้และปลูกป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่ถูกบุกรุก ในการดำเนินการโปรดฯ ให้นำผลการศึกษาทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเป็นแนวทางดำเนินการ

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๒

ทรงพระราชทานพระราชดำริให้จัดทำโครงการเขื่อนกักเก็บน้ำแม่ น้ำป่าสัก หรือโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก (เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์) โดยทรงพระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๒ เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง ประชาชนในเขตลุ่มน้ำป่าสักขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก และบรรเทาความรุนแรงของอุทกภัยจากปริมาณน้ำป่าสักล้นตลิ่ง โดยเฉพาะในเขตจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี ภายหลังจากการศึกษาความเหมาะสมแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ให้ดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก โดยเริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ โครงการนี้ใช้เวลาก่อสร้างนาน ๕ ปี จึงสำเร็จ ทรงพระราชทานนามว่า “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” หมายถึง “เขื่อนแม่ น้ำป่าสักที่เก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ทรงเปิดเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๓

ทรงมีแนวพระราชดำริให้แก้ไขน้ำเสียเมืองสกลนคร (หนองสนม) ในพื้นที่ตำบลธาตุนาแขวง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ที่ปริมาณน้ำเสียจากแหล่งชุมชนไหลผ่านคลองระบายน้ำลงสู่หนองสนม ทำให้ตะกอนและสิ่งสกปรกต่าง ๆ ทับถมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ดินแข็งและเกิดการเน่าเสียรุนแรงยิ่งขึ้น การดำเนินโครงการนี้ทรงให้ปรับปรุงคลองระบายน้ำให้ใช้ได้ทั้งการระบายน้ำและเป็นระบบบำบัดน้ำเสียในตัว โดยใช้พืชน้ำผสมผสานกับเครื่องกลเติมอากาศ แบ่งการบำบัดเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสียด้วยกกอียิปต์ ระบบบำบัดน้ำเสียด้วยการเติมอากาศและตกตะกอน การเติมอากาศด้วยเครื่องกลเติมอากาศ “กั้งหันน้ำชัยพัฒนา” ก่อนปล่อยน้ำลงสู่หนองสนม และการบำบัดโดยกระบวนการทางธรรมชาติร่วมกับการใช้ผักตบชวาในหนองสนม

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔

จากการเสด็จฯ เยี่ยมประชาชนบ้านกุดสิม ตำบลคุ่มแก้ว อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ และเสด็จฯ ทอดพระเนตรสภาพภูมิประเทศลำพะยัง ที่บ้านกุดตอแก่น และที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยสายนาเวียง ตำบลคุ่มแก้ว อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทรงพระราชทานแนวทางโครงการอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน (ห้วยวังคำ) และระบบการส่งน้ำชลประทาน ในพื้นที่ตำบลคุ่มแก้ว และตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวให้มีน้ำอุปโภคบริโภคได้ตลอดปี รวมทั้งมีน้ำใช้ในการเพาะปลูกและประมง อีกทั้งยังช่วยบรรเทาภัยน้ำท่วมในพื้นที่ตอนล่างด้วย ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ หลังการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำขนาดความจุ ๓.๕ ล้านลูกบาศก์เมตรพร้อมอาคารประกอบแล้วเสร็จ โครงการจึงได้เริ่มการก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เพาะปลูกได้ ๒,๕๐๐ ไร่

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕

ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริให้จัดทำโครงการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร หรือเรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ในลักษณะ

“พอมิ พอกิน” แนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่มีพื้นที่จำนวนน้อย ประมาณไม่เกิน ๑๕ ไร่ สามารถมีความพอเพียงในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว โดยแนะนำให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนแรกร้อยละ ๓๐ ขุดเป็นสระเก็บน้ำ สำหรับใช้น้ำในการเพาะปลูกและเลี้ยงปลา ส่วนที่สองร้อยละ ๖๐ ใช้นานาข้าวและปลูกพืชไร่ ส่วนที่สามร้อยละ ๑๐ จัดเป็นที่อยู่อาศัยทางเดิน รวมทั้งเป็นพื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการหญ้าแฝก โดยให้กรมพัฒนาที่ดิน ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัยสำรวจและเก็บตัวอย่างพันธุ์หญ้าแฝกที่มีอยู่ในประเทศไทย เพื่อทดลองปลูกและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการในการปลูกหญ้าแฝกให้เหมาะสมกับสภาพดินและอากาศ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งช่วยลดหรือป้องกันการกัดกร่อนของดิน

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๖

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖ ทรงได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ “เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย” (Low speed surface Aerator) หรือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” โดยมีชื่อในการจดสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ใช้ภาษาอังกฤษว่า Chaipattana Low Speed Surface Aerator, Model RX-2 สิ่งประดิษฐ์ทางวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมนี้ก่อกำเนิดจากการที่ทรงมีพระราชดำริให้ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเสียในพื้นที่หลาย ๆ แห่งทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่การแก้ไขน้ำเสียด้วยรูปแบบง่าย ในช่วงแรกระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ ถึงพุทธศักราช ๒๕๓๐ โดยวิธีการใช้น้ำที่มีคุณภาพดีช่วยบรรเทาน้ำเสียบ้าง ใช้วิธีการกรองน้ำด้วยผักตบชวาบ้าง ซึ่งก็จะได้ผลเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ต่อมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ เป็นต้นมา สภาพความเน่าเสียของน้ำที่บริเวณต่าง ๆ มีความรุนแรงยิ่งขึ้น การแก้ไขน้ำเสียตามรูปแบบดังกล่าวข้างต้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร จำเป็นต้องนำเครื่องกลเติมอากาศเข้าช่วยบำบัดน้ำเสียอีกทางหนึ่งด้วย จึงมีแนวพระราชดำริให้ประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศแบบไทยทำไทยใช้ขึ้นมา เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อช่วยเหลือรัฐบาลในการบรรเทาน้ำเน่าเสีย โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ทรงมีแนวพระราชดำริให้จัดทำโครงการแก้มลิงขึ้น เพื่อเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ และปริมณฑล ด้วยวิธีการระบายน้ำออกจากพื้นที่ตอนบนของกรุงเทพฯ ให้ไหลไปตามลำคลองในแนวเหนือและใต้ไปลงคลองพักขนาดใหญ่ในพื้นที่บริเวณชายทะเล โครงการแก้มลิงนี้แบ่งเป็นโครงการแก้มลิงฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการเขื่อนคลองท่าด่าน เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน เกิดการขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งและปัญหาดินเปรี้ยว ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำพร้อมระบบชลประทานขนาดใหญ่ที่สามารถเก็บกักน้ำและจัดสรรน้ำอย่างเป็นระบบให้เพียงพอกับความต้องการในเขตลุ่มน้ำนครนายกและพื้นที่ใกล้เคียง เริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ ใช้เวลาก่อสร้าง ๕ ปี หลังจากร้างเสร็จแล้วสามารถส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกกว่า ๑๘๕,๐๐๐ ไร่ ราษฎรมีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนคลองท่าด่าน ต่อมาในวโรกาสทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี และครบรอบ ๕ ปี ที่ทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนคลองท่าด่าน ได้ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อเขื่อนว่า “เขื่อนขุนด่านปราการชล”

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเขานางพันธุรัต (เทือกเขาเจ้าลายใหญ่) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื่องมาจากแห่งหินซึ่งเรียกว่า “โกศนางพันธุรัต” ได้เกิดพังทลายลงมา รวมเนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่ จากการระเบิดหินและเกิดฝนตกหนักอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการฟื้นฟูพื้นที่บริเวณที่มีการทรุดตัวด้วยการปลูกต้นไม้และป้องกันการพังทลายที่อาจเกิดขึ้นอีก รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์เขานางพันธุรัตไว้เป็นมรดกของชาติ ตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับนางพันธุรัตในเรื่องสังข์ทองตามวรรณคดีไทย

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐

ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการแก้มลิงชุมพร เพื่อระบายน้ำจากแนวคลองหัววัง-พังกัด บริเวณ

ตำบลบางลึก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร สู่หนองน้ำใหญ่ก่อนลงทะเลในช่วงที่น้ำทะเลลด ช่วยทำให้น้ำไม่ท่วมตัวเมืองชุมพร โดยใช้เงินจากมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในการสร้างประตูระบายน้ำ และเงินจากมูลนิธิชัยพัฒนาในการขุดลอกคลองและหนองน้ำใหญ่ที่ตื้นเขิน ทั้งนี้โปรดให้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำที่จะระบายลงทะเลไหลกลับมามีท่วมเมือง และเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้มีพระราชดำริสื่อนิ่งในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายพระพร ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เกี่ยวกับโครงการแก้มลิงหนองใหญ่เพิ่มเติม โดยให้พิจารณาขุดคลองลุ่มให้เชื่อมคลองท่าแซะกับหนองใหญ่ เพื่อช่วยแบ่งน้ำส่วนหนึ่งจากคลองท่าแซะลงสู่หนองน้ำใหญ่ จากนั้นเมื่อระดับน้ำในคลองหัววัง-พังกัด ลดระดับลงจึงค่อย ๆ ปล่อยน้ำจากหนองใหญ่ระบายลงคลองหัววัง-พังกัด และไหลลงสู่ทะเล

เกิดเหตุช้างป่า ๒ ตัว ตายเพราะได้รับสารพิษจากการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยถูกยิง ๑ ตัว และอีกตัวถูกเผาทั้งตัวยางรถยนต์ สื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ได้ออกข่าวอย่างกว้างขวาง จากกรณีดังกล่าวนี้ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรี โดยใช้รูปแบบในการฟื้นฟูเช่นเดียวกับการดำเนินงานของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี และโครงการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ จังหวัดราชบุรี จึงเป็นจุดกำเนิดของ “โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรี” (โครงการอาหารช้างป่า) เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนเพิ่มขึ้น พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในลักษณะพออยู่พอกิน รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำและปลูกพืชที่เป็นอาหารของช้างป่า ป้องกันช้างป่าลงมากินพืชไร่ของราษฎรจนถูกฆ่า การดำเนินกิจกรรมในด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโครงการนี้ ประกอบด้วย การปลูกฟื้นฟูสภาพป่า การสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน การสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร ทำโป่งเทียม การทำแนวกันไฟ และด้านส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย การสร้างบ่อน้ำในไร่นา การให้ความรู้และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก การส่งเสริมการทำและใช้ปุ๋ยหมัก เป็นต้น

พระราชกรณียกิจต่าง ๆ ในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดช่วงเวลา ๖๖ ปี นับแต่ทรงเสด็จขึ้นครองราชย์ เป็นพระราชกรณียกิจที่ทรงคุณค่าต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยได้ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ปวงชนชาวไทยทุกเชื้อชาติ ศาสนา ทั่วทุกภาคของประเทศ ทรงห่วงใยในพสกนิกรและมุ่งมั่นพระราชหฤทัยที่ต้องการแก้ไขปัญหาคความยากจนของประชาชนอย่างแท้จริง ทรงมีหลักการทรงงานที่พวกเราทุกหมู่เหล่าจะน้อมนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและแนวคิด ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีเยี่ยม กล่าวคือ

- ข้อที่ ๑ ทำงานอย่างผู้รู้จริง โดยการจะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
- ข้อที่ ๒ ระเบิดจากภายใน โดยเริ่มจากความเห็นพ้องต้องกันในกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เป็นการมุ่งเน้น “การพัฒนาคน” เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ
- ข้อที่ ๓ แก้ปัญหาจากจุดเล็ก โดยมองภาพรวมก่อนเสมอ และต้องเริ่มจากจุดเล็ก ๆ คือ “การแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า” ที่คนส่วนใหญ่มักจะมองข้าม
- ข้อที่ ๔ ทำตามลำดับขั้น โดยเริ่มทำจากความจำเป็นก่อน จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับ
- ข้อที่ ๕ ภูมิสังคม โดยการพัฒนาต้องเป็นไปตามสภาพภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า “ถ้าไม่รู้เขารู้เราจะรบชนะได้อย่างไร”
- ข้อที่ ๖ ทำงานแบบองค์รวม (HOLISTIC) โดยคิดความเชื่อมโยง มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยงองค์รวม ดังเช่นกรณีของ “ทฤษฎีใหม่”
- ข้อที่ ๗ ไม่ติดตำรา บางครั้งงานพัฒนาต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคมจิตวิทยา เหมาะกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย
- ข้อที่ ๘ ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
- ข้อที่ ๙ ทำให้ง่าย ไม่ซับซ้อน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยส่วนรวม
- ข้อที่ ๑๐ การมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นของสาธารณชน เพื่อมาประมวลใช้ประโยชน์

- ข้อที่ ๑๑ ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การให้ส่วนรวมคือการช่วยตัวเองด้วย
- ข้อที่ ๑๒ บริการที่จุดเดียว เพื่อตัดความยุ่งยากทางธุรการและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น
- ข้อที่ ๑๓ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ โดยศึกษาให้เข้าใจและนำสิ่งที่เกื้อกูลกันมาใช้ประโยชน์
- ข้อที่ ๑๔ ใช้ธรรมปราบอธรรม เอาปัญหามาช่วยขจัดปัญหา เช่น “การบำบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวา”
- ข้อที่ ๑๕ ปลุกป่าในใจคน ต้องปลูกที่จิตสำนึกของคนก่อน ให้เห็นคุณค่าก่อนที่จะลงมือทำ
- ข้อที่ ๑๖ ขาดทุนคือกำไร การเสียคือการได้ การที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น ไม่สามารถนับเป็นมูลค่าเงินได้
- ข้อที่ ๑๗ การพึ่งตนเอง
- ข้อที่ ๑๘ พออยู่พอกิน ดังเห็นได้จากการเสด็จฯ ไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่า ทรงพระราชทานความช่วยเหลือพสกนิกรให้มีชีวิตอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” ก่อน แล้วค่อยขยับขยายให้ก้าวหน้าต่อไป
- ข้อที่ ๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการต่อสู้ รับมือความเปลี่ยนแปลงของโลก
- ข้อที่ ๒๐ ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน
- ข้อที่ ๒๑ ทำงานอย่างมีความสุข สนุกกับการทำงาน เพียงเท่านั้นถือว่าเราชนะแล้ว
- ข้อที่ ๒๒ ความเพียร ไม่เคยท้อถอย มุ่งมั่นพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ
- ข้อที่ ๒๓ รู้ รัก สามัคคี
“รู้” คือ ต้องรู้จักจ้ย รู้ปัญหา รู้ทางออกของปัญหา รู้จักทุกคนทั้งหน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว ทำอย่างไร จึงจะรู้จักให้ได้ดี รู้จุดอ่อน จุดแข็ง
“รัก” คือ เมื่อรู้แล้ว ต้องเกิดความอยากในทางที่ดีก่อน คือฉันทะ เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ภูมิใจ อยากทำ เน้นความดี ใส่ใจกันและกัน มองกันในแง่ดี
“สามัคคี” คือ ลงมือปฏิบัติ ต้องร่วมมือเพื่อให้เกิดพลัง แยกกันไร้ค่า รวมกันไร้เทียมทาน คิดเพื่อตัวเราเอง ความสามัคคีจึงจะเกิด

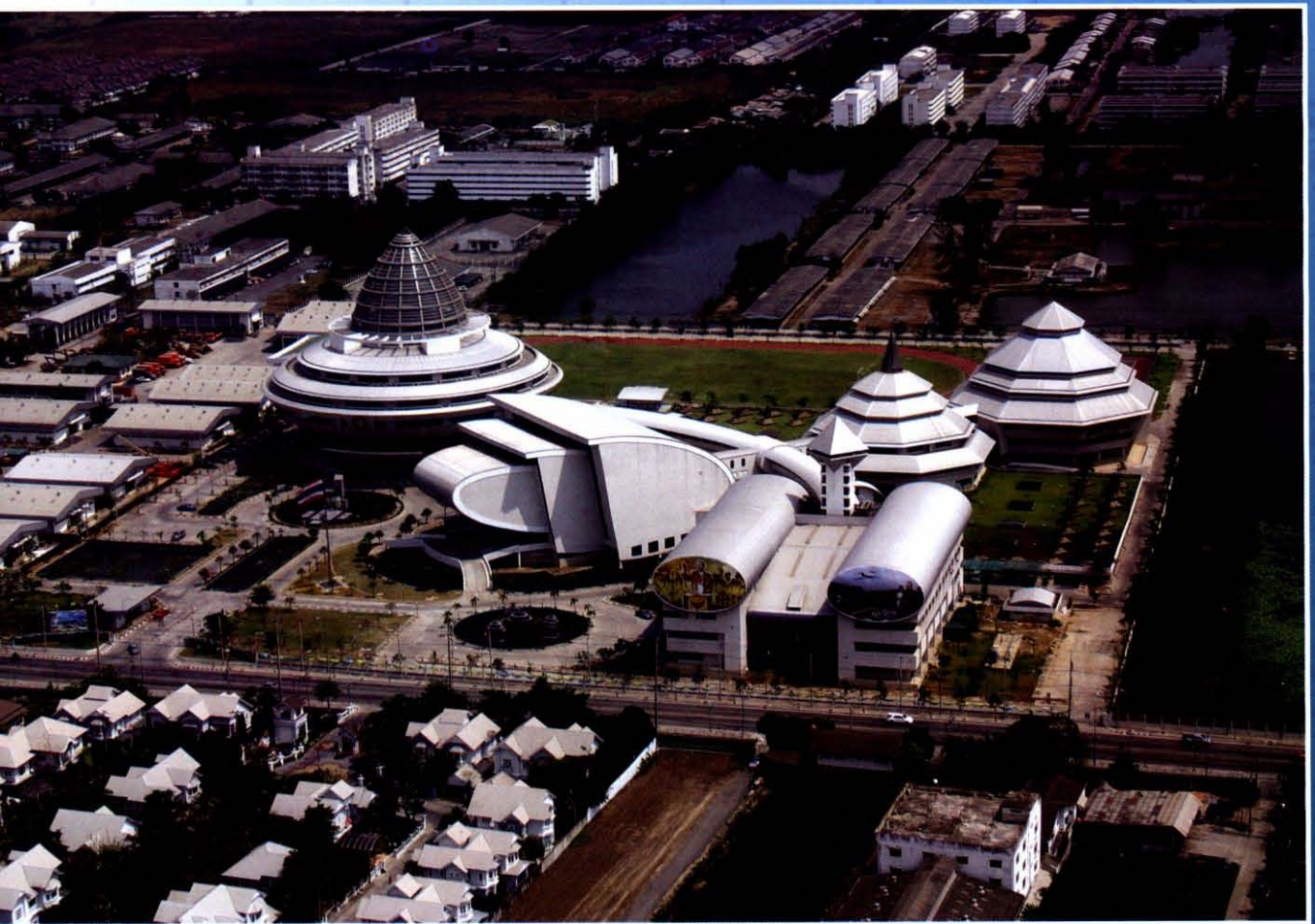
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

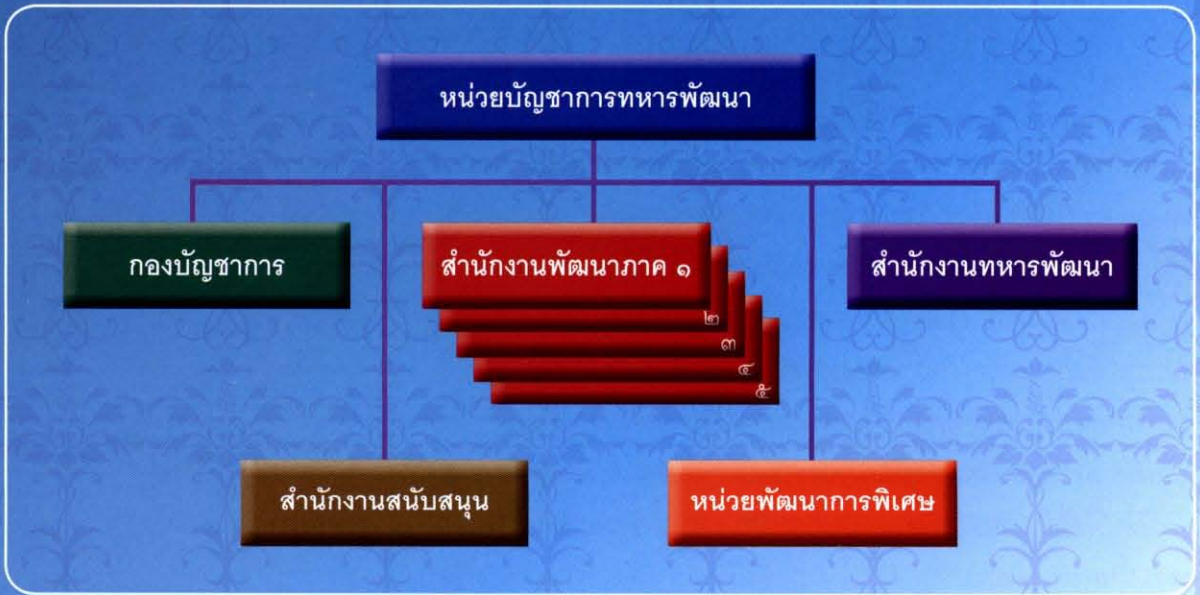
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย มีที่ตั้งปัจจุบันอยู่ ณ เลขที่ ๒ ถนนนางประชาพัฒนา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยผู้บัญชาการท่านปัจจุบันได้แก่ พลเอก ดุลลฤต รัักษ์เผ่า ดำเนินงานพัฒนาประเทศโดยยึดถือหลักตามแนวทางของแผนแม่บท

การพัฒนาประเทศของหน่วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ดำเนินไปในทางสายกลาง อยู่บนฐานความสมดุลพอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ยึดกระบวนการทรรศน์ การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพ และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย มุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน มีพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วย พื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน และพื้นที่ตอนในของประเทศ หรือพื้นที่ที่มีเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงภายใน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีโครงสร้างการจัดหน่วย ประกอบด้วย หน่วยขึ้นตรง ๘ หน่วย ได้แก่

๑. กองบัญชาการ

มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชา วางแผน อำนาจการ ประสานงาน และกำกับดูแล เพื่อให้งาน ฝ่ายอำนาจการ งานกิจการพิเศษ การปฏิบัติงานพัฒนา และการปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมายบรรลุภารกิจ

๒. สำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๕

มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน และดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาของประเทศในท้องถิ่นทุรกันดารและในพื้นที่ที่กำหนด รวมทั้ง การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่กำหนด ตลอดจนปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. สำนักงานทหารพัฒนา

มีหน้าที่พิจารณาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย การใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาอาชีพด้าน การเกษตรและสหกรณ์ และด้านช่างฝีมือ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้กับกำลังพลของทหาร และบุคคลอื่น ๆ เพื่อผลด้านความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

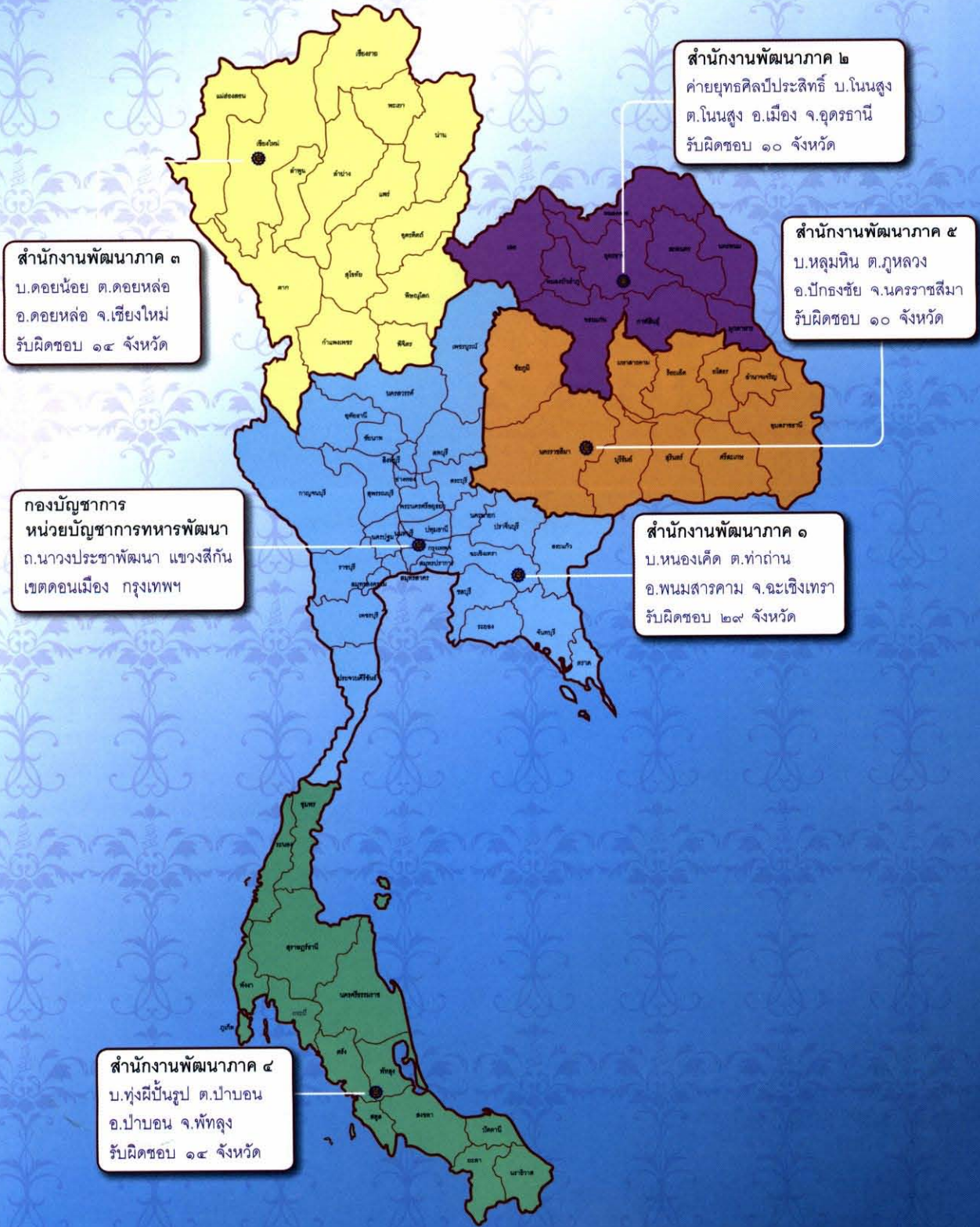
๔. สำนักงานสนับสนุน

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนและบริการ รวมถึงงานด้านการส่งกำลังบำรุงทั้งปวง ให้แก่ หน่วยต่าง ๆ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

๕. หน่วยพัฒนาการพิเศษ

มีหน้าที่ปฏิบัติงานก่อสร้างงานตามโครงการพระราชดำริ โครงการตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจน โครงการตามการร้องขอของส่วนราชการอื่น และงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมความ มั่นคงของชาติ รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่กำหนด ตลอดจนปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ ได้รับมอบหมาย

การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและหน่วยขึ้นตรง

อาคาร ๖๐๑ สนามเสือป่า พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๔๔

อาคารจัสติน พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘

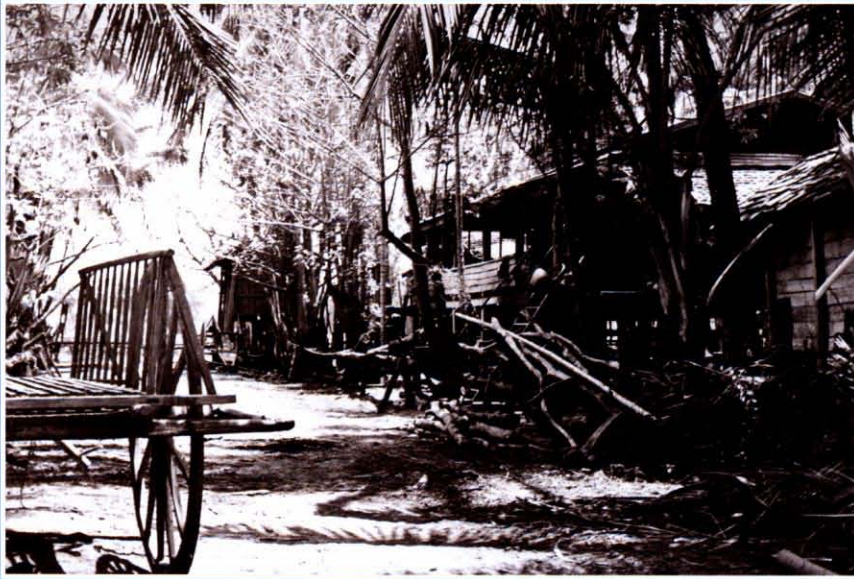
บก.นทพ. พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมา

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ถือกำเนิดขึ้นเนื่องมาจากสถานการณ์ความขัดแย้งภายในประเทศจากการแพร่ระบาดของลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งได้มีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยขึ้น จนถึงปีพุทธศักราช ๒๔๘๕ มีการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยขึ้น กลุ่มคนที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่ขยายอิทธิพลเข้าไปตามพื้นที่ชนบท โดยอาศัยความไม่เป็นธรรมในสังคมและความทุกข์ยากของประชาชนในพื้นที่ชนบททางไกลมาเป็นเงื่อนไขในการปลุกระดมต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งยึดมั่นแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี และ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในขณะนั้น ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวนี้้อย่างแท้จริง และเล็งเห็นว่ากลุ่มคนที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ในขณะนั้นสามารถดำเนินการปลุกระดมให้ประชาชนขัดแย้งกับรัฐบาลอย่างได้ผลในพื้นที่ชนบททางไกล จึงดำริให้กองทัพช่วยกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไขเพื่อช่วยเหลือราษฎรดังกล่าวให้พ้นจากความทุกข์ยาก เป็นการขจัดความไม่เป็นธรรมในสังคม อันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่พรรคคอมมิวนิสต์ใช้ในการเผยแพร่ลัทธิ

ต่อมา พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ เสนาธิการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ในขณะนั้นได้มีคำสั่งฯ ให้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหา ประกอบด้วย พลโท เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ รองเสนาธิการ กองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนหน้า เป็นประธาน พันเอก เจริญ พงษ์พานิช หัวหน้ากองกำลังพล กองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนหน้า เป็นกรรมการ พันเอก เขวง ยังเจริญ หัวหน้ากองธุรการ กองบัญชาการทหารสูงสุด ส่วนหน้า เป็นกรรมการและเลขานุการ พันโท ถนอม ไวลนอมสัตว์ เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และ ร้อยเอก ณ์ภูัฐ เทชะकर्ณ ร่วม ปฏิบัติงานอยู่ในฝ่ายเลขานุการด้วย คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการศึกษา พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาความอดอยากและยากจนของราษฎรใน ชนบท อันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการบ่อนทำลายจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ และ ได้บทสรุปว่า การแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องจัดตั้งส่วนราชการพิเศษขึ้นมา โดยให้มีอำนาจในการประสานการปฏิบัติงานและรวมขีดความสามารถ ของส่วนราชการต่าง ๆ มาไว้ในหน่วยเดียวกัน พร้อมทั้งให้มีอำนาจสั่งการ ได้ทุกกระทรวง ทบวง กรม เพื่อที่จะสามารถดำเนินการเร่งรัดการปฏิบัติงาน ของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้พิจารณาเห็นชอบข้อเสนอของคณะทำงาน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษนี้ ขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ” ใช้คำย่อว่า “กรป.กลาง” ตามคำกล่าวของ พลเอก เลิศรบ สีตบุตร อดีต รอง เสธ.กรป.กลาง ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือ ๓๐ ปี กรป.กลาง ว่า

“.....ในขณะนั้น กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีคณะกรรมการนโยบายซึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ เป็นผู้ร่วมพิจารณากำหนดนโยบาย กับมีคณะที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เป็นกองอำนวยการผสมระหว่าง ทหาร ตำรวจ พลเรือน มีนายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการนี้ โดยมีชื่อตำแหน่งเรียกว่า **ผู้อำนวยการ กรป.กลาง** หรือ **ผอ.กรป.กลาง**...”

ต่อมาในเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ ได้มีการพิจารณา อัตรากิจการจัดของกองบัญชาการทหารสูงสุดใหม่ โดยแก้ไขปรับปรุงอัตรากรป.กลาง ให้เป็นหน่วยขึ้นตรง สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ใช้ชื่อว่า “กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด” โดยมี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กรป.กลาง โดยตำแหน่ง และ เสนาธิการทหาร ดำรงตำแหน่ง ประธาน คณะเสนาธิการ กรป.กลาง ซึ่งประกอบด้วย เสนาธิการทหาร อธิบดีกรมตำรวจ เสนาธิการทหารบก เสนาธิการทหารเรือ เสนาธิการทหารอากาศ รองเสนาธิการ กรป.กลาง และ ผู้ช่วยเสนาธิการ กรป.กลาง โดยผู้บังคับบัญชาที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับกองฝ่ายอำนวยการและหน่วยงานสนามคือ รองเสนาธิการ กรป.กลาง ตำแหน่งดังกล่าวจึงมีลักษณะคล้ายกับเป็น หัวหน้าสำนักงาน กรป.กลาง ด้วย ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้เป็นท่านแรกก็คือ พลเอก วิโรจน์ อินวระชา

หลังจากคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จัดตั้ง กรป.กลาง ขึ้นแล้ว ในปีเดียวกัน กรป.กลาง ก็ได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น ทูรกันดารเป็นหน่วยแรก เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕

ที่บ้านนาคู กิ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ (ปัจจุบันขึ้นอยู่กับอำเภอ
กุฉินารายณ์) โดยมี พันเอก เจริญ พงษ์พานิช เป็นผู้บังคับหน่วย ใช้เวลา
เดินทางจากตัวเมืองกาฬสินธุ์บุกป่าเข้าไปที่บ้านนาคูถึง ๒ วัน ด้วยระยะทาง
ไม่ถึง ๑๐๐ กิโลเมตร ส่งหน่วยที่ ๒ ไปที่บ้านกุดเรือคำ อำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร มี พันเอก นवल ทิพย์ชिरันนท์ เป็นผู้บังคับหน่วย และส่ง
หน่วยที่ ๓ ลงไปใต้สุดที่บ้านคอกอกาเว อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนครราชสีมา
โดยมี พันเอก ถนอม ไวถนอมสัตว์ เป็นผู้บังคับหน่วย

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่จะต้องให้การช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น
กันดารของประเทศไทยในขณะนั้นมีอาณาบริเวณกว้างขวางมาก ประกอบกับ
การทำงานของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่สามรถบรรลุผลในการบรรเทา
ความทุกข์ยากของประชาชนได้เป็นอย่างดี ในเวลาต่อมา กองบัญชาการ
ทหารสูงสุด จึงได้มีนีกกำลังส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ออกไปช่วยเหลือ
ประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารในทุกภูมิภาคของประเทศ รวม ๓๐ หน่วย
การช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารที่อดอยากและยากจนนั้น
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน ทั้งทางด้านวัตถุ
และจิตใจ ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือตามหลักการพัฒนาชุมชน คือช่วย
ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในโอกาสต่อไป โดย กรป.กลาง ได้
กำหนดแผนพัฒนาช่วยเหลือประชาชนไว้ ๘ แผนงานหลัก ประกอบด้วย
แผนงานสร้างเส้นทางคมนาคม แผนงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานพัฒนาชุมชนและสาธารณสุข แผนงาน
การสาธารณสุข แผนงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แผนงาน
การประชาสัมพันธ์และจิตวิทยา และแผนงานสังคมสงเคราะห์และอื่นๆ

ต่อมาในเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ได้มีการปรับปรุงการ

จัดส่วนราชการ โดยตรา “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๓๓” เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ปรับปรุงการจัดส่วนราชการในกองบัญชาการทหารสูงสุดใหม่ โดยกำหนดให้กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด โอนมาเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองบัญชาการทหารสูงสุด และเปลี่ยนนามหน่วยเป็น “กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด” โดยมี ผู้อำนวยการกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ หรือ ผอ.กรป.กลาง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่ง ผอ.กรป.กลาง ท่านแรก ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ก็คือ พลเอก จำแลง อุซุโกลมล ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง รองเสนาธิการ กรป.กลาง เป็นท่านสุดท้ายด้วย

นับตั้งแต่รัฐบาลไทยสามารถลดอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๓ จนกระทั่งปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ การล่มสลายของระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีแนวความคิดสนับสนุนระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่มุ่งบ่อนทำลายระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยพลอยล่มสลายลงไปด้วย ส่งผลให้การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นทุรกันดารที่ห่างไกลยุติลงอย่างสิ้นเชิง กองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้ปรับปรุงพัฒนาแนวทางการช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยแนวความคิดการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนและถาวร เพื่อให้

ราษฎรมีความเข้มแข็งในการพัฒนาช่วยเหลือตัวเองต่อไป ซึ่งแนวทางการพัฒนาเพื่อความมั่นคงที่นำมาใช้นั้น ประกอบด้วย

๑. งานพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันประเทศ
๒. ให้ประชาชนรักแผ่นดินที่อยู่อาศัย สามารถรักษาพื้นที่และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนความมั่นคงของประเทศ

๓. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

๔. สนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๕. งานช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย

๖. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามที่กล่าวมาแล้ว โดยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีการปรับแก้อัตรา กองบัญชาการทหารสูงสุด ตามคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ลับ ที่ ๑๖๒/๔๐ ลง ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ โดยเปลี่ยนนามหน่วยจากเดิม “กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ” หรือ “กรป.กลาง” เป็น “หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา” หรือ “นทพ.” มี ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หรือ ผบ.นทพ. เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ซึ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้เป็นท่านแรก ก็คือ พลเอก สุนทร ฉายเหมือนวงศ์

ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ “กองบัญชาการทหารสูงสุด” ได้เปลี่ยนนามหน่วยเป็น “กองบัญชาการกองทัพไทย” นามเรียกหน่วยของ “หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด” จึงเปลี่ยนเป็น

“หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย” จนกระทั่งปัจจุบัน แต่ยังคงไว้ซึ่งภารกิจในการพัฒนาประเทศ ช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นตาม ๘ แผนงานหลักเช่นเดิม โดยกำหนดทิศทางหลักของการปฏิบัติราชการใน ๔ บทบาท คือ

๑. การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยการสนับสนุนงานโครงการพระราชดำริหรือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ อาทิ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตั้งหน่วยและในพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศ จำนวน ๘๔ แห่ง โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำ เพื่อสนองแนวพระราชดำริทางด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์และช่วยรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน การสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

๒. การพัฒนาประเทศของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และนำขีดความสามารถ ของ สำนักงานทหารพัฒนา สำนักงานสนับสนุน สำนักงานพัฒนาภาค และหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ สนับสนุนความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการผนึกกำลังความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้เกิดอูฐซึ่งกันและกัน เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ตามนโยบายการพัฒนาประเทศ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) และ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) นโยบายการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของ สมช. นโยบายการพัฒนาประเทศในระดับกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย ตลอดจนการประสานการดำเนินงานพัฒนากับส่วนราชการ

ในระดับจังหวัด อำเภอ หรือท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ร่วมกับ กองทัพอากาศที่ ๑ - ๔/กอ.รมน.ภาค ๑ - ๔ กองเรือภาคที่ ๑ - ๓ และกองเรือยุทธการ โดยมีเป้าประสงค์การพัฒนาประกอบด้วย

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ “คนและชุมชน” ในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีพ มีคุณธรรม มีรายได้ มีงานทำ มีบริการพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการที่จำเป็น เกิดความผาสุกอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถและบทบาทการมีส่วนร่วมของ “คนและชุมชน” เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

๒.๒ เพื่อจัดระบบการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการเร่งรัดพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาความมั่นคงปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของ “คน - ชุมชน - พื้นที่” และการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทางทหารในพื้นที่ และสนับสนุนการจัดเตรียมพื้นที่และการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรทางทหารเพื่อการป้องกันประเทศ

๒.๓ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการสนับสนุนบทบาทของชุมชน องค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมาย ส่งเสริมให้เกิดการอาสาร่วมมือกันพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งการผนึกกำลังความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาเสริมสร้างทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ ในพื้นที่เป้าหมายที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

โดยกิจกรรมการพัฒนาประเทศที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
จะนำมาดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ได้แก่

การสร้างเส้นทางคมนาคม

การพัฒนาแหล่งน้ำ

การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเพื่อส่งเสริมอาชีพ

ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้เป็นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของ “คน
ชุมชน และพื้นที่” เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตด้วยการยกระดับความ
เป็นอยู่และคุณภาพชีวิต คนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมระบบ
พื้นที่ ทรัพยากร เพื่อช่วยสนับสนุนการป้องกันประเทศและภัยคุกคาม
ทุกรูปแบบ ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกองทัพไทย
และมีความเลื่อมใสในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๓. สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนของชาติและสนับสนุน
ส่วนราชการอื่น อาทิ การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไข
ปัญหายาเสพติด การแก้ไขปัญหาอุทกภัย รวมทั้งการให้การสนับสนุน
ส่วนราชการอื่น ๆ

๔. การพัฒนาองค์กร ด้วยการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อ
สร้างความเข้าใจและเพิ่มพูนองค์ความรู้ พัฒนาขีดความสามารถของหน่วย
เพิ่มขีดความสามารถงานด้านการช่าง งานด้านการบรรเทาสาธารณภัย
และการจัดระบบงานต่าง ๆ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาให้ทันสมัย
อยู่เสมอ

อาเซียนวาทกรรมภาษาศาสตร์
วาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ฉบับ ๑๖

มงคลบรรลุดม	ทำอันวาทกรรม
เฉลิมแปดสิบสี่พรรษา	การทหารพัฒนา
ข้าพระพุทธเจ้าหน่วยบัญชา- พร้อมถวายสัตย์ปฏิญาณ	ตราบลิ้นลมปรารถนา
จะจงรักภักดีรัฐบาล	ราชภรณ์รัฐอารง
พลีชีพเพื่อชาติราชวงศ์	สมคำร่ำลือ
รักษาสถาบันมั่นคง	องค์ภูมิพล
ให้โลกยอมรับนับถือ	ชาติไทยก้าวหน้า
ทหารไทยล้วนมีฝีมือ	ตลอดดีชัย
เกริกเกียรติไปทั่วสากล	เป็นขวัญทหาร
ตามรอยพระบาทยุคผล	คู่จักรีวงศ์
ตามหลักทรงฉัตรพัฒนา	
ทำสืบกว่าปีมีมา	
ตามราชประสงค์ทรงชัย	
เชิญคุณไตรรัตน์เทพไท	
ทรงพระเกษมสำราญ	
ทรงพระเจริญชนมมาน	
พระเกียรติพระยศยืนยง	
พระนามเลิศล้ำอารง	
ตราบนิจันรันตร์ โสติเทอญ	

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า
คณะข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
(นายชำนาญ เกิดพิบูลย์ ผู้ประพันธ์)

การสืบสานพระราชปณิธาน ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

นับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วราชอาณาจักร โดยเริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินพร้อมสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปเยี่ยมเยียนประชาชนผู้ประสบอัคคีภัยที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ ปีรุ่งขึ้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างทางผ่านจังหวัดนครปฐมนั้น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด และเมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงจังหวัดสุพรรณบุรีก็ได้เสด็จ ประทับเรือประพาสทางน้ำ ซึ่งปรากฏว่ามีประชาชนตามชายฝั่งลงลุยโคลน ไปเข้าเฝ้าฯ เพื่อจะได้ใกล้ชิดพระองค์ให้มากที่สุด

ในเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้ทรงเริ่มต้นพระราช จริยานุวัตรใหม่ที่ไม่เคยมีพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์ใดทรงปฏิบัติมาก่อน คือการเสด็จฯไปเยี่ยมเยียนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ชื่อใน ขณะนั้นว่าแห้งแล้งและกันดารที่สุดของประเทศ ในครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราช ดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งจากสถานีจิตรลดาไปยังนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น และเสด็จฯ จากจังหวัดขอนแก่นไปยังจังหวัดเลยโดยเฮลิคอปเตอร์ แล้วประทับเครื่องบินกองทัพอากาศจากจังหวัดเลยไปยังจังหวัดอุดรธานี ก่อนจะเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังจังหวัดหนองคาย นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ โดยตามรายทางทุกแห่งได้มีประชาชนมารอรับเสด็จฯ กันแน่นขนัด แม้จะ อยู่ในถิ่นทุรกันดารแต่ประชาชนยังมีน้ำใจนำข้าวของมาถวาย บ้างก็ถวาย กล้วย ๑ หวี บ้างก็ถวายข้าวเหนียว ๑ กระติบ

หลังจากเสด็จฯ กลับจากภาคอีสานแล้ว ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดทางภาคเหนือ ตั้งแต่อยุธยา ลพบุรี นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ และน่าน

ในปีถัดไป ได้เสด็จพระราชดำเนินล่องใต้ เริ่มจากนครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสุราษฎร์ธานี

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทั่วราชอาณาจักรนี้ นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี ได้เคยกล่าวแสดงปาฐกถาบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า ได้ทรงสัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิด และทรงมีพระปฏิสันถารกับไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ไม่ว่าจะต่ำต้อยเพียงไร และบ่อยครั้งที่เสด็จฯ โดยไม่เปิดเผยพระองค์เอง ด้วยวิธีการนี้ทำให้พระองค์ได้รับรู้ความรู้สึกนึกคิด และปัญหาของราษฎร พระองค์ทรงตระหนักว่าความใกล้ชิดระหว่างราชวงศ์กับประชาชนนั้นจะนำมาซึ่งสันติสุขและความเข้าใจซึ่งกันและกันของชนในชาติ สายสัมพันธ์นี้ได้ร้อยรัดความหลากหลายบนผืนแผ่นดินไทยเข้าไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเผ่ามูเซอตำบลดอยที่จังหวัดเชียงใหม่ หรือเผ่าชาไกตอนใต้สุดของประเทศ การเสด็จพระราชดำเนินไปรับรู้ปัญหาของประชาชนในครั้งนั้นได้ทรงกระทำต่อเนื่องเรื่อยมาว่าครั้งศตวรรษ ก่อให้เกิดโครงการราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ กระจายไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาด้านการเกษตร การสาธารณสุข การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพ การสื่อสาร การโทรคมนาคม การแก้ไขปัญหาราจร การศึกษา ฯลฯ

สามารถกล่าวได้ว่า การทรงงานหนักเพื่อประชาชนตลอดระยะเวลา ๖๐ กว่าปีที่ผ่านมา นั้น แรงดลพระราชหฤทัยที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทุ่มเทชีวิตของพระองค์เพื่อชาวไทยทั้งมวล นั้นคือความรักที่เหล่าประชาราษฎร์ถวายแด่พระองค์นั่นเอง ความนี้ปรากฏชัดในลายพระราชหัตถเลขาที่มีถึงพระสหายว่า

“เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนอยู่ในยุโรป ข้าพเจ้าไม่เคยตระหนักว่าประเทศของข้าพเจ้าคืออะไรและเกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าแค่ไหน ไม่ทราบทราบจนกระทั่ง ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะรักประชาชนของข้าพเจ้า เมื่อได้ติดต่อกับเขาเหล่านั้นซึ่งทำให้ข้าพเจ้าสำนึกในความรักอันมีค่ายิ่ง ข้าพเจ้าไม่เป็นโรคคิดถึงบ้านที่จริงจังอะไรนัก แต่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้โดยการทำงานที่เห็นว่า ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้ คือการได้อยู่ท่ามกลางประชาชนของข้าพเจ้า นั่นคือ คนไทยทั้งปวง”

หลายประเทศในโลกนี้มีพระมหากษัตริย์ซึ่งได้รับพระราชสมัญญาว่า “มหाराช” เป็นศรีแก่ประเทศ โดยที่กษัตริย์หลายพระองค์ได้ทรงประกอบวีรกรรมและพระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่จนขนานนามให้ว่า “มหाराช” ตัวอย่างเช่น พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหाराช พระเจ้าอโศกมหाराช เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหाराช มิได้ทรงเป็นแต่มหाराชของไทยเท่านั้น แต่ยังทรงเป็นหนึ่งในมหाराชที่โลกยกย่อง เห็นได้จากเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ นายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระองค์ ทั้งยังได้ใช้โอกาสนี้ประกาศพระเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์ไปทั่วโลกไว้ว่า

“เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบรมราชาภิเษกเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ พระองค์ได้ทรงอุทิศพระวรกายและทรงงานโดยมิรู้เหน็ดเหนื่อยเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของปวงชนชาวไทย โดยมีได้เลือกเชื้อชาติ วรรณะ และศาสนา ทรงได้รับการขนานนามจากชาวโลกว่า ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา พระองค์ทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกรที่ยากไร้และด้อยโอกาสทั่วทุกภูมิภาค ทรงรับฟังปัญหาทุกข์ยากของราษฎร และทรงมีพระเมตตาพระราชทานแนวทางการดำรงชีพเพื่อให้ประชาชนของพระองค์สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ได้ทรงงานด้านการพัฒนาชนบท ยังประโยชน์นานับประการต่อประชาชนนับล้านในประเทศ ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของพระองค์ท่าน ทำให้นานาประเทศตื่นตัวในการปรับปรุงแบบการพัฒนาภายใต้แนวคิดใหม่ ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชี้นำแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นความสมดุล องค์กรวม และยั่งยืน โดยเน้นหลักการความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่จะต้านทานและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ปรัชญาดังกล่าวซึ่งเน้นแนวทาง “การเดินสายกลาง” ทำให้สหประชาชาติมีปณิธานมุ่งมั่นพัฒนาคน ให้ประชาชนเป็นเป้าหมายศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนต่อไป โครงการพัฒนาและปรัชญาแนวความคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นแนวทางในการพัฒนาสำหรับประชาชนได้ทุกหนแห่ง สหประชาชาติมีปณิธานที่จะนำประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันทรงคุณค่าอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่าน ไปเผยแพร่เพื่อจุดประกายแนวความคิดในการพัฒนารูปแบบใหม่สู่นานาชาติ”

ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี ที่ผ่านมา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้น้อมนำกระแสพระราชดำริและแนวพระราชดำริ ตลอดจนหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานพัฒนาประเทศ ดังนี้

๑. พิจารณา “แผนความต้องการของชุมชน” เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการพัฒนา โดยมีข้อพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการดำรงชีพ การยกระดับคุณภาพชีวิต สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญและขจัดเงื่อนไขความมั่นคง บนพื้นฐานการพึ่งพาร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน เป็นความต้องการที่ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากประชาชนภายในพื้นที่ หรือผ่านกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน มีความเป็นไปได้ คุ่มค่า สามารถขยายผลสำเร็จของการดำเนินงานไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ได้

๒. จัดให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจถึงเป้าหมาย กิจกรรมในการพัฒนา ขั้นตอนการดำเนินงาน การกำหนดบทบาทและภารกิจของฝ่ายต่าง ๆ ที่มาของงบประมาณ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นมติจากชุมชน ก่อนที่จะนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ

๓. กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา โดยชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จจากการดำเนินงาน สรุปเป็นบทเรียนและใช้เป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาของชุมชน

๔. การสนับสนุนทรัพยากรและการบริหารจัดการ ที่เกินขีดความสามารถของชุมชน โดยนำขีดความสามารถตามแผนพัฒนาของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สนับสนุนความต้องการของชุมชน

๕. การผนึกกำลังความร่วมมือ เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง โดยยึดหลัก การมีส่วนร่วม โดยแบ่งมอบบทบาทและภารกิจของทุกฝ่ายให้ชัดเจน แบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกิจกรรมการพัฒนาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเข้าสู่กระบวนการงบประมาณในความรับผิดชอบแต่ละหน่วยงานเพื่อจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนา รวมทั้งใช้กลไกการประสานงานในรูปคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน ที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการเพื่อวางแผนพัฒนาตำบล อำเภอ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงหรือการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติการกิจการพัฒนาดังกล่าว ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาตระหนักได้อย่างถ่องแท้และชัดเจนว่า แนวทางในการพัฒนาประเทศตามหลักการทรงงานที่ได้ทรงปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง เป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และบังเกิดผลดียิ่งต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง

งานสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ดำเนินการมาในอดีตนั้น สามารถแยกได้เป็นงานตาม ๘ แผนงานหลักของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งสามารถกล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๑ แผนงานการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม

ปีพุทธศักราช ๒๕๙๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริดำเนินโครงการพัฒนาชนบทเป็นครั้งแรก โดยได้พระราชทานรถบูลโดเซอร์ให้แก่ตำรวจตระเวนชายแดน ค่ายนเรศวร เพื่อนำไปใช้ก่อสร้างถนน เข้าไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น นับเป็นการจุดประกายให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานเริ่มแรกที่จะนำการพัฒนาและความเจริญในด้านต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนและชุมชนในชนบทได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง พื้นที่ชนบทใดไม่มีเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างหมู่บ้านกับตำบล อำเภอ และจังหวัด ช่วงใดช่วงหนึ่ง ย่อมส่งผลให้ความเจริญไม่สามารถที่จะขยายไปสู่ชุมชนได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ในอดีตนั้นการขาดแคลนเส้นทางคมนาคมถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรในทุก ๆ ด้าน

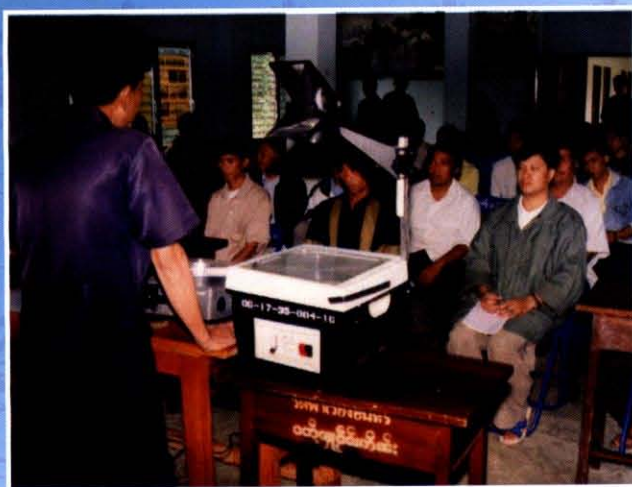
งานสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ของ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ยังใช้ชื่อหน่วย กรป.กลาง ในอดีต โดยในระยะเริ่มแรกนั้นเป็นงานก่อสร้างถนนที่ต้องจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติในท้องถิ่นห่างไกล และทุรกันดารแทบทั้งสิ้น นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเผชิญกับสภาพภูมิประเทศอันยากลำบากแล้ว บ่อยครั้งที่ยังต้องเผชิญกับภัยจากผู้อักร้ายคอมมิวนิสต์ที่พยายามขัดขวางการปฏิบัติงานด้วยการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่จนต้องสูญเสียชีวิตไปหลายราย รวมถึงยานพาหนะและเครื่องจักรกลเป็นจำนวนมากที่ถูกทำลายไปด้วยฝีมือของฝ่ายตรงข้าม อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ทุกคนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต่างยังคงยืนหยัดปฏิบัติหน้าที่ก่อสร้างเส้นทาง เพื่อนำความเจริญไปสู่พี่น้องชาวไทยในถิ่นทุรกันดารอย่างไม่หยุดยั้ง โดย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้แบ่งลักษณะของงานก่อสร้างถนนในความรับผิดชอบออกเป็น ๔ ลักษณะงานด้วยกัน ได้แก่ งานสร้างถนน, งานปรับปรุงถนน, งานซ่อมสร้างถนน และงานซ่อมผิวถนน

สำหรับประเภทของถนนที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินการก่อสร้างนั้น ถึงแม้ว่าในอดีตที่ผ่านมาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเคยได้รับมอบภารกิจในการก่อสร้างทางหลวงจากรัฐบาลมาแล้วเกือบทุกประเภท แต่ตามนโยบายการก่อสร้างถนนที่ใช้ในการพัฒนาประเทศของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนานั้น ได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณของแต่ละหน่วย โดยเน้นพื้นที่ตามลำดับความเร่งด่วนที่วางไว้ อันได้แก่ พื้นที่เป้าหมายที่สนับสนุนโครงการพระราชดำริ และพื้นที่เป้าหมายในอำเภอติดชายแดนของประเทศ โดยมีความมุ่งหมายในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ ตลอดจนจัดระเบียบชายแดนให้มีความพร้อมต่อสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ ทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ โดยมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง และมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ สนองความต้องการของทางทหารตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายหลักคือ หมู่บ้านเป้าหมายในตำบลชายแดน พื้นที่เป้าหมายรองคือ หมู่บ้านเป้าหมายถัดจากตำบลชายแดน และรวมถึงพื้นที่ตอนในของประเทศหรือพื้นที่ที่มีเงื่อนไขต่าง ๆ และมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ปัญหาผลกระทบด้านความมั่นคงภายในของประเทศ

ในแต่ละปีงบประมาณ แผนงานก่อสร้างถนนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก่อนที่จะอนุมัติให้หน่วยนำมาเป็นแผนงานโครงการประจำปี โดยหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้กำหนดรูปแบบมาตรฐานทั่วไปในการก่อสร้างถนนของหน่วยไว้ให้มีขีดความสามารถรับน้ำหนักบรรทุกได้ไม่เกิน ๑๒ ตัน สำหรับประเภทของถนนซึ่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้สำหรับการดำเนินการก่อสร้างถนนในความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทหลัก ๆ คือ ถนนทางลูกรัง ถนนลาดยาง และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๕๐ ปี หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้สร้างเส้นทางคมนาคม (ถนน) ในท้องถื่นทุรกันดารทุกภาคส่วนของประเทศ เฉลี่ยปีละประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตร คิดความยาวรวมได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ กิโลเมตร ทุกเส้นทางดังกล่าวล้วนนำมาซึ่งความปิติยินดีของราษฎรในท้องถื่น สร้างความภาคภูมิใจให้กับพวกเราทุกครั้งที่ได้เห็นเส้นทางเหล่านั้นเป็นช่องทางนำมาซึ่งความเจริญ ความผาสุก ของพี่น้องชาวไทย

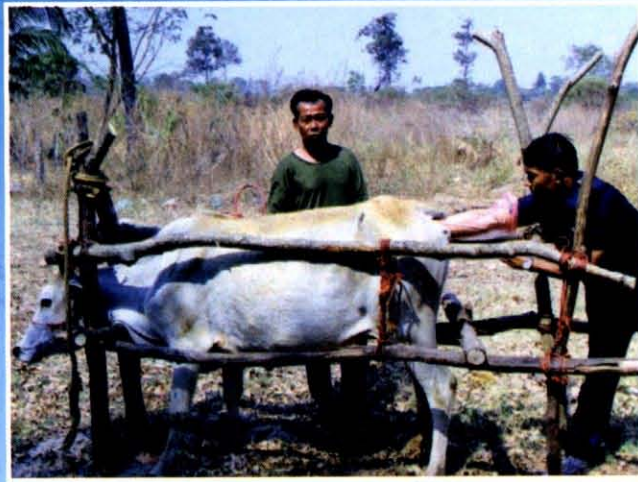

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๒

แผนงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๙๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริในด้านการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์เป็นครั้งแรก โดยทรงริเริ่มโครงการเพาะพันธุ์ปลาหมอเทศ โดยทรงนำมาเลี้ยงขยายพันธุ์ภายในสระน้ำ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน สวนจิตรลดา ต่อมาได้ทรงพระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศดังกล่าวให้กับบรรดากำนันและผู้ใหญ่บ้านจากทั่วประเทศ เพื่อนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์ สำหรับใช้บริโภคเป็นอาหารโปรตีนและจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว นับเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชนตามพระราชดำริโครงการแรก นอกจากนี้ยังทรงค้นคว้า ทดลองหาแนวทางส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์อีกหลายโครงการภายในพื้นที่พระราชวังสวนจิตรลดาฯ เพื่อพระราชทานเป็นแนวทางการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน อาทิเช่น การจัดทำแปลงนาข้าวทดลอง การเลี้ยงโคนม การเพาะพันธุ์ปลานิล การตั้งธนาคารโคและกระบือ การตั้งโรงสีข้าวตัวอย่าง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งบอกให้เห็นว่า ทรงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนาช่วยเหลือประชาชนทางการเกษตร ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางการเกษตรอยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ ขาดโอกาสในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นในเกือบทุกด้าน ทรงมีพระราชวินิจฉัยเห็นว่า การพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง ต้องเริ่มจากทำให้ราษฎรเหล่านั้นมีความกินดีอยู่ดีเป็นลำดับแรก

ด้วยเหตุนี้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จึงได้น้อมนำแนวทางการพัฒนาที่ทรงดำเนินการไว้เป็นแบบอย่าง มาปฏิบัติสืบสานพระราชปณิธาน ด้วยการกำหนดให้งานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ เป็นแผนงานหลัก แผนงานหนึ่งของหน่วยที่ต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับประชาชนตามรอยพระยุคลบาทด้วยการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยสนับสนุนส่งเสริมให้ราษฎรได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มตามสาขาอาชีพ ภายใต้การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมคิดร่วมทำ โดยเน้นให้เกิดวงจรการดำเนินงานที่ราษฎรสามารถนำไปขยายผลในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีกิจกรรมสำคัญที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมสำคัญ ประกอบด้วย

- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรให้กับราษฎรเป็นรายครัวเรือน โดยแจกจ่ายพันธุ์พืชและสัตว์ เช่น โค หมู ปลา ไก่ พันธุ์ผัก พันธุ์หญ้าอาหารสัตว์ เพื่อให้ราษฎรที่ร่วมโครงการมีอาหารโปรตีนบริโภค และมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

- จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงขึ้นเพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาและรับรู้ประสบการณ์นำไปพัฒนาอาชีพการเกษตรของตน โดยมีตัวอย่างกิจกรรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ภายในศูนย์ ได้แก่ การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์คุณภาพสูง การเลี้ยงโคขุน การเลี้ยงหมูหลุม การผลิตไบโอแก๊สจากมูลสัตว์ การผลิตปุ๋ยและพืชผักอินทรีย์ การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ การปลูกหญ้าแฝก การเลี้ยงแพะ การผลิตหญ้าหมัก การปลูกพืชปาล์มน้ำมัน การเพาะเห็ด การอนุรักษ์ดิน ฯลฯ

๒. การผสมเทียมโค โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ โดยใช้น้ำเชื้อพ่อโคพันธุ์แท้จากต่างประเทศที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาผลิตได้เอง มาผสมกับแม่โคพื้นเมืองของเกษตรกรโดยไม่คิดมูลค่า เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาสายพันธุ์ จนกลายเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ที่ดีให้เกษตรกรในหลายท้องถิ่น

๓. การผลิตพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ ที่เป็นการต้องการของตลาดเพื่อแจกจ่ายให้แก่ราษฎรนำไปเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมและใช้บริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ ยังได้นำพันธุ์ปลาเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่นำไปปล่อยลงแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยสามารถดำเนินการผลิตพันธุ์ปลาและแจกจ่ายได้ประมาณปีละ ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

๔. การส่งเสริมอาชีพ เช่น การสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดให้กับกลุ่มเพาะเห็ด การแจกวัสตูดุปรภูมิให้กับกลุ่มทอผ้า กลุ่มจักสาน กลุ่มผลิตดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มผลิตอาหารสัตว์ กลุ่มแปรรูปและถนอมอาหาร กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กลุ่มเลี้ยงโคขุน กลุ่มปลูกยางพารา โดยในแต่ละปีสามารถดำเนินการได้ประมาณ ๓๐๐ โครงการ มีราษฎรได้รับประโยชน์ประมาณปีละ ๕,๕๐๐ ราย ซึ่งการดำเนินการของทุกกลุ่มอาชีพได้จัดชุดตรวจเพื่อติดตามประเมินผลทุกโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกโครงการสามารถสร้างรายได้ มีระบบบริหารจัดการ พัฒนาให้เป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สามารถขอรับการส่งเสริมเงินทุนและการรับรองมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์จากองค์กรหรือหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ โครงการต้องมีความต่อเนื่องและยั่งยืนอย่างแท้จริง

ตัวอย่างความสำเร็จที่เป็นความภาคภูมิใจของ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในการสืบสานพระราชปณิธานด้านการส่งเสริมการเกษตร โครงการหนึ่ง ก็คือ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งมีจุดกำเนิดตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ เมื่อหน่วยงานของ กรป.กลาง ในขณะนั้น ได้รับมอบหมายภารกิจส่งเสริมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดารให้มีอาชีพเสริมด้วยการเลี้ยงสัตว์ ควบคู่ไปกับการทำไร่ทำนา เป็นการลดปัญหาความยากจนเพื่อขจัดเงื่อนโซ่ที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยนำมาใช้ในการปลุกระดม ซึ่งในปีนั้นเอง หน่วย กรป.กลาง ได้ทดลองผสมเทียมโคโดยใช้น้ำเชื้อโคพันธุ์ชาโรเลส์ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะที่ปรึกษาทางการทหารสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย การทดลองได้ผลเป็นที่น่าพอใจ สามารถผลิตโคลูกผสม ๕๐% ที่มีอัตราการเจริญเติบโตได้เร็ว เลี้ยงง่าย ทนต่อโรคและสภาพดินฟ้าอากาศ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๑๓ จึงได้มีการจัดตั้งโครงการขยายผลผลิตโปรตีนขึ้นและทำการสั่งซื้อ รวมทั้งขอรับการสนับสนุนพ่อพันธุ์จากประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาผลิตน้ำเชื้อโคแช่แข็งทำการผสมเทียมให้แก่แม่โคของราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดาร

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๙ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโคขุนขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าของโคลูกผสมที่ได้จากการผสมเทียม โดยเริ่มต้นแห่งแรกที่บ้านโพนยางคำ ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีการนำน้ำเชื้อโคพันธุ์ดีจากต่างประเทศหลายพันธุ์มาทดลองผสมกับแม่โคพื้นเมืองของสมาชิก ทำให้ได้โคลูกผสมที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว มีความต้านทานโรคสูง จนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ มีโคลูกผสมเฉพาะที่เป็นเพศผู้พร้อมที่จะจำหน่ายถึง ๑,๕๐๐ ตัว ทำให้เกิดปัญหาในการหาตลาดรองรับ ในที่สุด หน่วยงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หรือ กรป.กลาง ในขณะนั้น จึงได้จัดประชุมร่วมกันกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ฯ และราษฎรที่เป็นสมาชิก และมีมติร่วมกันในการจัดตั้งสหกรณ์การเลี้ยงปลูสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด ขึ้นมาดำเนินการกำกับดูแลและควบคุมมาตรฐานการผลิตเนื้อโคขุนคุณภาพของสมาชิก ตั้งแต่การเลี้ยง การพัฒนาสายพันธุ์ การผลิตอาหาร การฆ่า การชำแหละและจัดแต่งขึ้นเนื้อ ให้เป็นไปตามหลักสากล จนได้เนื้อโคขุนที่สะอาด ปลอดภัย และมีคุณภาพทัดเทียมเนื้อโคชั้นดีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ นำออกจำหน่ายจนมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมทั่วประเทศ

ปัจจุบันหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้จัดตั้งสถานีสผสมเทียมขึ้นจำนวน ๘๐ สถานีทั่วประเทศ มียอดผสมเทียมโคปีละประมาณ ๓๐,๐๐๐ ครั้ง ผลิตโคลูกผสมได้ไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕,๐๐๐ ตัว นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาและขยายองค์ความรู้ในด้านการเลี้ยงโคเนื้อไปสู่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งการผลิตอาหารสัตว์ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ การดูแลรักษา ฯลฯ รวมทั้งจัดตั้งเป็นกลุ่มสมาชิกโครงการเลี้ยงโคเนื้อทั่วประเทศ

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๓ แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ

โดยที่น้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการทำเกษตรกรรม อันเป็นอาชีพหลักของคนไทยส่วนใหญ่ ปัจจุบันเกษตรกรไทยประสบภาวะ การขาดแคลนน้ำสำหรับใช้เพาะปลูกพืช เนื่องจากฝนไม่ตกตามฤดูกาล เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งมั่นที่จะ พระราชทานความช่วยเหลือแก่ราษฎรทุกหมู่เหล่า ด้วยโครงการพัฒนา หรือจัดหาแหล่งน้ำในรูปแบบต่าง ๆ มาโดยตลอด เพื่อมุ่งประโยชน์แก่ เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนให้มีน้ำเพียงพอจะพัฒนาตนเองและ ครอบครัว ให้ผ่อนคลายหรือบรรเทาความยากไร้ ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“น้ำเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในงานเกษตรกรรม ถ้าแก้ปัญหาเรื่องแหล่ง น้ำที่จะใช้ในการเพาะปลูกได้แล้ว เรื่องอื่น ๆ ก็จะพลอยดีขึ้นติดตามมา”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจใน การพัฒนาแหล่งน้ำมากมายหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งน้ำและบำรุง รักษาชลประทาน โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปาสัก โครงการพัฒนาลุ่มน้ำ นครนายกตอนบน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง นอกจากนี้ ยังทรง ศึกษาค้นคว้าการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้ราษฎร ของพระองค์ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างเต็มที่ รวมทั้งให้หลุดพ้น จากภัยพิบัติที่เกิดจากน้ำอีกด้วย อาทิ การทำฝนมเทียม การบำบัดน้ำเสีย ด้วยวิธีการต่าง ๆ การป้องกันและแก้ปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ดำเนินการสืบสานพระราชปณิธาน ในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยได้ร่วมดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญ ในโครงการพระราชดำริหลายโครงการ อาทิ โครงการแก้มลิง เพื่อแก้ไข ปัญหา น้ำท่วมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โครงการลุ่มน้ำปากพนัง โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดงยอ จังหวัดสกลนคร โครงการปรับปรุง พื้นที่พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โครงการปรับปรุงพื้นที่เพื่อก่อสร้าง สวนจตุจักร โครงการสวนหลวง ร.๙ กรุงเทพมหานคร โครงการน้ำพระทัย จากในหลวง โครงการก่อสร้างพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งโครงการทั้งหมด ตามที่กล่าวมานี้ ล้วนมีงานพัฒนาแหล่งน้ำเป็นหัวใจสำคัญของทุกโครงการ

สำหรับงานพัฒนาแหล่งน้ำตามมาตรฐานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา นั้น แบ่งออกเป็นงาน ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ งานพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน และงานพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน

๑. งานพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำแห่งใหม่ขึ้นมา รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ที่มีระดับปริมาณน้ำอยู่เดิมบนผิวดินอยู่แล้วในระดับหนึ่ง ให้สามารถรองรับน้ำปริมาณเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมประกอบด้วย

๑.๑ งานขุดสระเก็บน้ำหรืองานขุดลอกสระเก็บน้ำ ซึ่งโดยทั่วไปลักษณะของสระจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดความกว้าง ความยาวต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ คุณภาพของดินในการอุ้มน้ำ และประโยชน์ใช้สอยที่ต้องการ

๑.๒ งานขุดคูคลองใหม่และงานขุดลอกคูคลองเดิม โดยที่ลักษณะของคูคลองจะเป็นร่องลำน้ำไหลเป็นระยะทางยาว ๆ มีขนาดความกว้างและความยาวแตกต่างกันไป

๑.๓ งานฝายต้นน้ำลำธารตามแนวพระราชดำริ ฝายต้นน้ำลำธารคือสิ่งก่อสร้างขวางกั้นทางน้ำ ปกติมักเป็นการกั้นลำห้วยลำธารขนาดเล็กในบริเวณที่เป็นต้นน้ำที่มีความลาดชันสูง ฝายต้นน้ำลำธารนี้มีประโยชน์ในการกักตะกอนและชะลอการไหลของน้ำให้ช้าลง เป็นวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำที่ดีมากที่ได้ทรงพระราชทานไว้วิธีหนึ่ง ซึ่งช่วยในการฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณต้นน้ำลำธาร และคืนความอุดมสมบูรณ์แก่ป่า ทำให้เกิดความหลากหลายด้านชีวภาพที่เหมาะสมสำหรับพืชและสัตว์ ตลอดจนนำความชุ่มชื้นมาสู่แผ่นดิน ฝายต้นน้ำลำธารที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ดำเนินการจัดสร้างบริเวณแหล่งต้นน้ำทั่วประเทศ ประกอบด้วย

๑) ฝายต้นน้ำลำธารแบบท้องถิ่นเบื้องต้น (แบบผสมผสาน) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ฝายแม้ว” เป็นการก่อสร้างฝายด้วยวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น กิ่งไม้ ท่อนไม้ล้ม ขอนนอนไพรขนานด้วยก้อนหินขนาดต่าง ๆ เป็นการก่อสร้างแบบง่าย ๆ นิยมก่อสร้างในบริเวณตอนบนของลำห้วยหรือร่องน้ำ

๒) ฝายต้นน้ำลำธารแบบเรียงด้วยหิน (แบบกึ่งถาวร) เป็นการก่อสร้างฝายด้วยหินเรียงเป็นผนังกั้นน้ำ นิยมก่อสร้างบริเวณตอนกลางและตอนล่างของลำห้วยหรือร่องน้ำ

๓) ฝายต้นน้ำลำธารแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก (แบบถาวร) เป็นการก่อสร้างฝายแบบถาวร ส่วนมากจะก่อสร้างในบริเวณตอนปลายของลำห้วยหรือร่องน้ำ

บ่อน้ำตื้น

บ่อน้ำตื้น

บ่อน้ำบาดาล

บ่อน้ำบาดาล

การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

๒. งานพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน เป็นการนำทรัพยากรน้ำที่อยู่ภายใต้ชั้นดินขึ้นมาสู่แหล่งกักเก็บน้ำที่อยู่บนดิน ประกอบด้วย

๒.๑ งานขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ซึ่งดำเนินการด้วยรถขุดเจาะน้ำบาดาล ขุดเจาะลงไปชั้นใต้ดิน ตรงพื้นที่ที่ได้มีการสำรวจและกำหนดจุดไว้แล้ว เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีน้ำใช้ในการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากยังมีราษฎรในหลายท้องถิ่นทั่วประเทศไม่มีแหล่งน้ำผิวดินที่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี

สำหรับหน่วยงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ที่มีหน้าที่ในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่นั้น ได้แก่ ชุดปฏิบัติงานขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ซึ่งมีประจำอยู่ ณ หน่วยช่างพัฒนาของสำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๕ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยในแต่ละชุดจะประกอบด้วย

๑) รถขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล พร้อมด้วยรถยนต์บรรทุก เครื่องมือและเครื่องจักรกล เครื่องสัมภาระ จำนวน ๔ คัน

๒) กำลังพลปฏิบัติงาน จำนวน ๑๒ คน

โดยปกติในแต่ละชุดจะสามารถขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลได้เดือนละประมาณ ๑๐ บ่อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ ชนิดของชั้นหิน ดินทราย และความลึกของชั้นสายน้ำที่อยู่ใต้ดิน อันเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความยากง่ายในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ปัจจุบันหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีชุดปฏิบัติงานขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพและทันสมัยประจำอยู่ เพื่อช่วยเหลือประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย และนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ จนถึงปัจจุบัน ชุดขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ทำการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องชาวไทย ในท้องถิ่นทุรกันดารขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ทั่วประเทศ ไปแล้วไม่ต่ำกว่า ๙,๖๐๐ บ่อ

๒.๒ งานขุดเจาะบ่อน้ำตื้น เป็นการขุดบ่อน้ำด้วยรถขุดเจาะบ่อน้ำตื้น เพื่อให้ น้ำที่อยู่ภายใต้ชั้นดินไหลซึมเข้ามาภายในบ่อ โดยทำการก่อสร้างบ่อเก็บกักน้ำที่มีลักษณะเป็นบ่อคอนกรีต ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เมตร มีความลึกเฉลี่ย ๑๐.๕๐ เมตร

๒.๓ งานพัฒนาบ่อน้ำบาดาล เป็นการปรับปรุงบ่อน้ำบาดาลที่มีอายุการใช้งานมาแล้วเกินกว่า ๕ ปี หรือบ่อน้ำบาดาลที่เกิดน้ำท่วมทำให้น้ำในบ่อมีตะกอนไหลปนออกมา เพื่อให้สามารถใช้งานได้ดีเหมือนเดิม การพัฒนาบ่อน้ำบาดาลจะใช้วิธีเป่าอัดลมลงไปในห้องน้ำของบ่อน้ำบาดาล เพื่อทำความสะอาด รวมทั้งตรวจสอบสภาพและเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ประกอบบ่ออื่น ๆ

ประปาหมู่บ้าน

ประปาโรงเรียน

ประปาภูเขา

ประปาภูเขา

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๔ แผนงานพัฒนาชุมชนและสาธารณูปการ

การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรได้ประสบความสำเร็จสมบูรณ์ในชีวิตนั้น เริ่มขึ้นจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศ ในตอนต้นรัชกาล ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปยังพระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะทรงใช้เวลาส่วนใหญ่เสด็จประพาสท้องที่ต่าง ๆ และทรงใช้โอกาสนี้รับฟังทุกข์สุขของราษฎรในท้องถิ่น การได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของประชาชนด้วยพระองค์เอง ทำให้ทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาของชนบทไทยอย่างลึกซึ้ง จึงได้ทรงเห็นความสำคัญของการพัฒนาชนบทและการพัฒนาชุมชนมาตั้งแต่ก่อนประเทศไทยจะมีการใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือชักนำการพัฒนาประเทศ ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ ทรงถือว่าคนในชนบทเป็นเสมือน “รากแก้ว” ของประเทศ การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาแก้ไขลงไปทีรากแก้ว ซึ่งก็คือ รากชนบทหรือรากเกษตรในพื้นที่ชนบทของประเทศนั่นเอง

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้สืบสานพระราชปณิธานในแผนงานพัฒนาชุมชนและสาธารณูปการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเจริญทางด้านสังคมและเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนและหมู่บ้าน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นของชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน จากนั้นจึงเข้าดำเนินการโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง สำหรับโครงการที่ได้ดำเนินการในหมู่บ้านชนบททางไกลที่เป็นหมู่บ้านเป้าหมายในอดีตที่ผ่านมา ประกอบด้วย

๑. การจัดทำระบบประปาและจัดหาน้ำสะอาด เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีอยู่แล้ว นำมาทำเป็นระบบประปาแจกจ่ายไปตามครัวเรือน แบ่งประเภทของงานออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑.๑ งานระบบประปาหมู่บ้าน ในการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านนั้น ต้องมีการนำน้ำจากแหล่งน้ำที่จะใช้ผลิตประปาไปตรวจสอบคุณภาพว่ามีความปลอดภัยสามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้

๑.๒ งานระบบประปาภูเขา มักใช้ต้นน้ำตกจากภูเขาสูงเป็นแหล่งน้ำดิบ โดยจะใช้ท่อพีวีซีต่อน้ำจากต้นน้ำลงมาจนถึงปลายทางผู้ใช้น้ำ

ถังเก็บน้ำไฟเบอร์

ระบบผลิตน้ำดื่ม

ศาลาประชาคม

หอคอยกระจายข่าว

สนามเด็กเล่น

สนามเด็กเล่น

๑.๓ งานก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน พื้นที่ก่อสร้างที่เหมาะสมจะเป็นบริเวณพื้นที่เนิน ที่ประชาชนสามารถนำภาชนะไปรองรับน้ำได้สะดวก

๑.๔ งานติดตั้งถังเก็บน้ำไฟเบอร์กลาส เหมาะสำหรับหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำสะอาด

๑.๕ งานติดตั้งระบบผลิตน้ำดื่ม มี ๒ ขนาด คือขนาดการผลิต ๕๐๐ ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับหมู่บ้านที่มีประชากรตั้งแต่ ๕๐-๒๐๐ หลังคาเรือนหรือมีประชากรประมาณ ๒๕๐-๑,๐๐๐ คน และขนาดการผลิต ๘๐๐ ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับหมู่บ้านที่มีประชากรตั้งแต่ ๒๐๐ หลังคาเรือนขึ้นไป หรือมีประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๐ คนขึ้นไป

๒. การก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้ดำเนินการจัดสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้แก่ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยได้มีการออกแบบสิ่งปลูกสร้างไว้เป็นรูปแบบมาตรฐาน มีหลักในการอนุมัติการก่อสร้างโดยพิจารณาจากคำร้องขอของหน่วยงานราชการหรือชุมชนที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายด้านความมั่นคงในจังหวัดชายแดน รวมทั้งหลักฐานการยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ดำเนินการปลูกสร้าง และอนุญาตให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ตัวอย่างของอาคารและสิ่งปลูกสร้างตามรูปแบบมาตรฐานที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ออกแบบไว้ ได้แก่

๒.๑ ศาลาประชาคม ขนาดพื้นที่ใช้สอย ๑๗๒.๘ ตารางเมตร และ ๒๓๐.๔ ตารางเมตร ซึ่งรูปแบบและโครงสร้างของอาคารมีประโยชน์ใช้สอยได้อย่างอเนกประสงค์

๒.๒ หอกระจายข่าว มีโครงสร้างเป็นเหล็กสูง ๑๐ เมตร ด้านบนสุดมีลำโพงกระจายเสียง ๔ ตัว มีหลังคากันแดดและฝน พร้อมด้วยอุปกรณ์สำหรับการกระจายเสียงอย่างครบถ้วน

๒.๓ เสาธง เสาธงชาติสูง ๑๐ เมตร

๒.๔ สนามเด็กเล่น ขนาดพื้นที่กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ภายในติดตั้งเครื่องเล่นสำหรับเด็กรวม ๕ ชนิด

๒.๕ ลานอเนกประสงค์คอนกรีตเสริมเหล็ก มีขนาดกว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๒๘ เมตร หนา ๘ เซนติเมตร

๒.๖ ลานกีฬาต้านยาเสพติด เป็นลานคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๕ เมตร หนา ๑๐ เซนติเมตร มีที่นั่งชมการเล่นกีฬาโดยรอบสนาม สามารถเล่นกีฬาได้หลายประเภท

๓. การส่งเสริมให้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

๔. การส่งเสริมการรักษาความสะอาดของชุมชน

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๕

แผนงานการสาธารณสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงสุขภาพอนามัยของประชาชนว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศ จึงทรงให้ความสำคัญกับการสาธารณสุขในแบบที่ไม่อยู่เนิ่งตั้งรับประชาชนเพียงอย่างเดียว แต่จะเคลื่อนที่นำสุขภาพที่ดีเข้าหาประชาชน ตัวอย่างเช่น การทำงานของเรือเวชพาหน์ และหน่วยแพทย์หลวงเคลื่อนที่ นอกจากนี้ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการฟื้นฟูอาชีพผู้ป่วย เพื่อช่วยให้ผู้เจ็บป่วย ได้มีโอกาสประกอบอาชีพที่เหมาะสม และเพื่อให้ราษฎรในชนบทมีความรู้ ทางด้านการสาธารณสุขมูลฐานและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการพระราชดำริหม่อมหม่อมบ้านขึ้นในหมู่บ้านที่มีโครงการพระราชดำริหรือโครงการศิลปาชีพ

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้น้อมนำแนวทางการส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาดำเนินการในหมู่บ้านเป้าหมายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เจ็บป่วยในท้องถิ่นห่างไกล ให้ได้รับการบริการด้านการแพทย์ โดยมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการประกอบด้วย

- การให้ความรู้ด้านสุขอนามัยชุมชน
- การบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค
- การวางแผนครอบครัว
- การให้บริการตรวจรักษาโรค ณ ที่ตั้งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่

ทั่วประเทศ โดยไม่คิดมูลค่า

- การจัดชุดแพทย์เคลื่อนที่ออกให้บริการถึงหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อบรรเทาปัญหาการเดินทางมารักษาของราษฎรและการขาดแคลนแพทย์ในชนบท ทั้งนี้ ชุดแพทย์เคลื่อนที่ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีขีดความสามารถในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งมักเกิดกับราษฎรในชนบท อาทิเช่น โรคขาดอาหาร โรคทางเดินอาหาร โรงทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง โรคไข้มาเลเรีย รวมทั้งสามารถให้บริการตรวจรักษาโรคฟัน การทำคลอด การผ่าตัดเล็ก

สำหรับราษฎรที่มีอาการเจ็บป่วยเกินขีดความสามารถในการรักษาพยาบาลก็จะจัดส่งตัวไปรักษายังโรงพยาบาลต่อไป

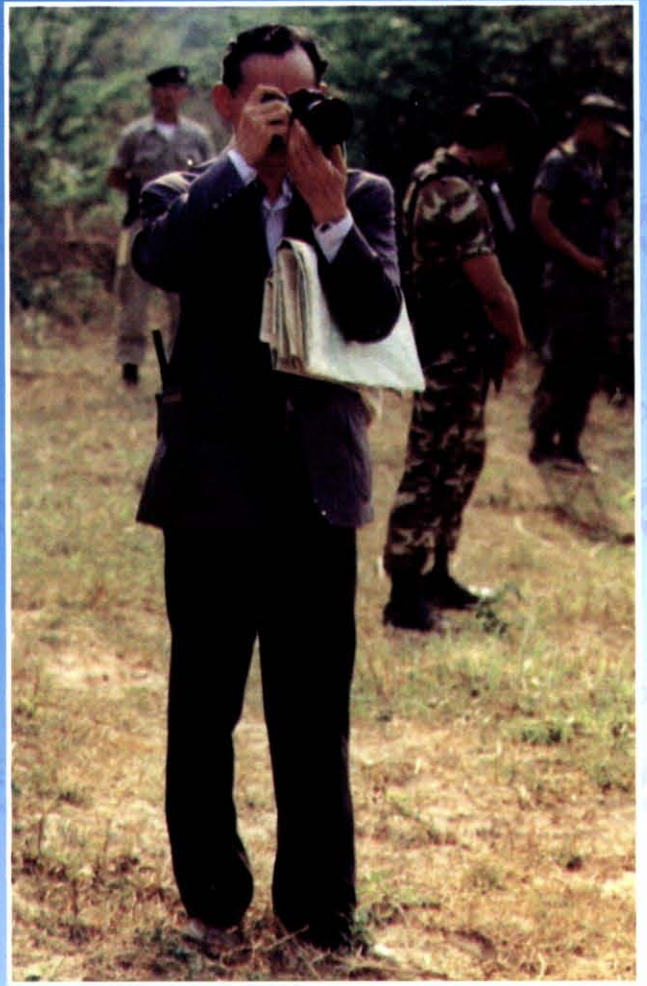
การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๖

แผนงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยและสนับสนุนด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม เป็นอเนกประการ โดยในด้านการศึกษานั้นทรงมีพระราชประสงค์ที่จะเห็นเยาวชนของชาติได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้ซึ่งทรงหวังโยเป็นพิเศษ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนสำหรับบุคคลด้อยกว่าขึ้น เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังทรงเห็นว่าประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และมีฐานะยากจน จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้น ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อศึกษา ค้นคว้า และสนับสนุนบุคลากร เกษตรกร ให้มีความรู้ด้านเกษตรกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น ในด้านการศาสนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก ทรงทะนุบำรุงศาสนาทุกศาสนา ทรงครองแผ่นดินโดยปลูกฝังให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประกอบแต่คุณงามความดี และธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติให้ยั่งยืนสืบไป

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้สืบสานพระราชปณิธานในด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยให้หน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศจัดทำโครงการและกิจกรรมส่งเสริม ตามแนวทางที่ได้ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่าง โดยพิจารณาถึงความพร้อมและความเหมาะสมกับช่วงเวลา มาโดยตลอด กิจกรรมที่ดำเนินการประกอบด้วย

- การก่อสร้างอาคารเรียนและปรับปรุงพื้นที่ให้โรงเรียนตามร้องขอ
- การจัดสร้างห้องสมุด
- การให้ทุนการศึกษา
- การจัดหาอุปกรณ์การศึกษา และอุปกรณ์กีฬา
- การสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียน
- การจัดอบรมเยาวชนและจัดค่ายเยาวชน เพื่อปลูกฝังให้เป็นคนดี
- การจัดงานวันเด็กแห่งชาติ
- การบูรณปฏิสังขรณ์วัด มีสียิต และศาสนสถาน
- การจัดอุปสมบทหมู่
- การสนับสนุนและเข้าร่วมงานประเพณีของชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ
- การจัดพิธีการทางศาสนาในวันสำคัญ

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๓ แผนงานการประชาสัมพันธ์และจิตวิทยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับงานด้านการประชาสัมพันธ์และจิตวิทยามาโดยตลอด เห็นได้จากในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง สถานีวิทยุ อ.ส. ขึ้น ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน เพื่อใช้เป็นสื่อกลางให้ความบันเทิงและประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางราชการ และสาระประโยชน์ต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยได้ทรงร่วมจัดรายการวิทยุด้วยพระองค์เองเป็นประจำ และในคราวที่เกิดเหตุการณ์มหาเวทภัยแหลมตะลุมพุก ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ออกอากาศประกาศชักชวนประชาชน ให้บริจาคทรัพย์และสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของ “มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์” ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ ยังได้ทรงใช้หลักการประชาสัมพันธ์เป็นหนทางเผยแพร่แนวทางการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ตามหนทางที่ได้ทรงทดลอง ค้นคว้า เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรเสมอมา นอกจากนี้การเสด็จฯ ออกเยี่ยมเยียนทหารหาญของชาติอย่างสม่ำเสมอในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะที่ไม่สงบ ยังเป็นหลักจิตวิทยาให้บรรดาผู้นำของประเทศและองค์กรได้ใช้เป็นแบบอย่างในการสร้างขวัญและกำลังใจ

ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี นับจากก่อตั้งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๕ สิ่งที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้ดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดนั่นคือ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน การปลูกฝังทัศนคติให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การปลูกฝังทัศนคติในการเทิดทูนสถาบันอันสูงสุดของประเทศ อันได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นแก่นหลักแห่งการดำรงความเป็นชาติไทย

โดยการเทิดทูนสถาบันชาติ ได้มุ่งให้ประชาชนช่วยกัน จรรโลงส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตยของไทยให้ถูกต้องอย่างสูงสุด เพื่อให้คนไทยได้รับประโยชน์สุขจากการปกครองระบอบนี้อย่างเสมอภาคและอย่างทั่วถึง

การเทิดทูนสถาบันศาสนา เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ และนำคำสอนของศาสนา นั้นมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต เพื่อให้เกิดสันติสุขโดยทั่วไป

การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ประชาชนคนไทยยึดถือเป็นศูนย์รวมใจของคนทั้งชาติ เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันและนำมาซึ่งความสมัคครสมานสามัคคีของคนในชาติ อีกทั้งยึดถือพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นอย่างมั่นคง

ในการประชาสัมพันธ์และปลูกฝังทัศนคติดังกล่าว หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้พิจารณาใช้สื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายประเภท ทั้งทางลึกและทางกว้าง เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทั่วทุกภูมิภาค โดยในทางลึกได้จัดตั้งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ขึ้นในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาทั่วประเทศ และให้หน่วยรองดังกล่าวจัดชุดพัฒนาการเคลื่อนที่ออกเยี่ยมเยียนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ในชุมชน หมู่บ้าน และตำบลในพื้นที่รับผิดชอบ ส่วนในทางกว้าง เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และอื่น ๆ โดยเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียง อันเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมและสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ชนบทได้ใกล้ชิดที่สุดนั้น ได้มีการจัดตั้งขึ้นหลายสถานีทั่วประเทศ อันได้แก่

๑. วส.๙๓๔ สนภ.๑ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี นครสวรรค์ กำแพงเพชร และ จังหวัดสุพรรณบุรี

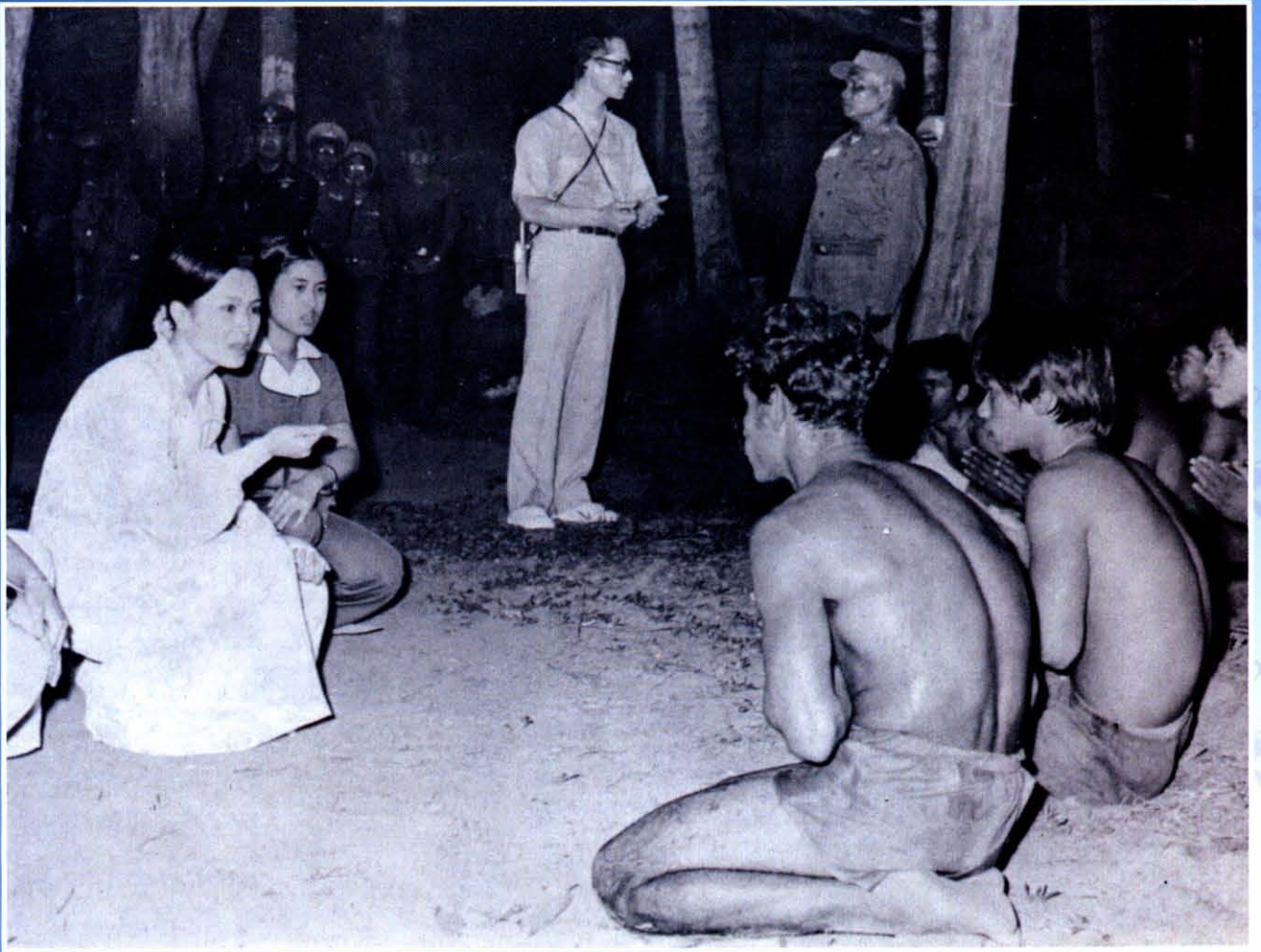
๒. วส.๙๐๙ สนภ.๒ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. และระบบ AM. ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ หนองคาย ร้อยเอ็ด อุดรธานี ขอนแก่น ยโสธร มหาสารคาม และ จังหวัดเลย

๓. วส.๙๑๔ สนภ.๓ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. และระบบ AM. ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด น่าน พะเยา ลำพูน เชียงราย เชียงใหม่ และ จังหวัดลำปาง

๔. วส.๙๑๒ สนภ.๔ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. และระบบ AM. ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด นราธิวาส ปัตตานี และจังหวัดยะลา

๕. วส.๙๒๑ สนภ.๕ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. และระบบ AM. ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ พิจิตร และ จังหวัดพิษณุโลก

๖. วส.๙๑๙ นทพ. ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. และระบบ AM. ครอบคลุมพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จังหวัด สมุทรสาคร นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรสงคราม นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และ จังหวัดเพชรบุรี

การสืบสานพระราชปณิธานในแผนงานที่ ๘ แผนงานสังคมสงเคราะห์และอื่น ๆ

ในช่วงต้นรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นช่วงเวลาที่ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ ทำให้สถานการณ์ทางการเมืองไทยในเวลานั้นขาดเสถียรภาพ เกิดปัญหาช่องว่างในการดูแลเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประชากรกว่าร้อยละ ๘๕ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีสภาพอดคัดขัดสน ประชาชนมีรายได้ค่อนข้างต่ำ เกิดปัญหาการว่างงาน ขาดโอกาสทางการศึกษา และโรคภัยไข้เจ็บ ขยายเป็นวงกว้างทั่วราชอาณาจักร การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในช่วงต้นนี้ จึงมีลักษณะเป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วนให้แก่ราษฎร นับเป็นการทรงงานด้านสังคมสงเคราะห์ที่ประชาชนชาวไทยคุ้นเคยจนชินตติตาในพระราชจริยวัตรที่เปี่ยมไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรของพระองค์อย่างใกล้ชิดเคียงการปฏิบัติของบิดาต่อบุตร ต่อมาจึงได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเป็นแบบอย่างในด้านงานสังคมสงเคราะห์อีกมากมาย ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริถึงแนวทางในงานสังคมสงเคราะห์ไว้ตอนหนึ่งว่า “...ให้ไปให้ความอบอุ่นไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยฉับพลันทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือ มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป...” และอีกตอนหนึ่งว่า “...การช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น จะต้องช่วยในระยะสั้น หมายความว่า เป็นเวลาที่ฉุกเฉินต้องช่วยโดยเร็ว และต่อไปก็ต้องช่วยให้ต่อเนื่อง.....ส่วนเรื่องการช่วยเหลือในระยะยาวก็มีความจำเป็นเหมือนกัน....เป็นผลว่าเขาได้รับการดูแลเหลือแล้วจนกระทั่งได้รับการศึกษาที่สามารถทำมาหากินได้โดยสุจริต และมีประสิทธิภาพเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ...”

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้นำแนวทางพระราชดำรินี้มาดำเนินงานสังคมสงเคราะห์มาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติภารกิจตามแผนงานสังคมสงเคราะห์ของหน่วยอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยมีงานด้านสังคมสงเคราะห์ที่ได้ดำเนินการ ประกอบด้วย

- การบรรเทาความขาดแคลนของประชาชนและเด็กนักเรียนที่ยากจนเดือดร้อนขัดสนในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ
- การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ทั้งที่เป็นอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว ธรณีพิบัติภัย และภัยจากการสู้รบ

ในการดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์ให้แก่ประชาชนได้บรรเทาความเดือดร้อนในด้านปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค รวมทั้งอุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ นั้น หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ดำเนินงานควบคู่ไปกับงานพัฒนาตามโครงการด้านต่าง ๆ โดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดตั้ง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ของหน่วยขึ้นมารับผิดชอบเป็นการเฉพาะ

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ขึ้น โดยให้เป็นหน่วยขึ้นตรง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด มีการจัดทำแผนการบรรเทาสาธารณภัยและเตรียมความพร้อม ทั้งในด้านกำลังพล และยุทโธปกรณ์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งได้ประสานแผนการช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของฝ่ายพลเรือนในพื้นที่รับผิดชอบทั่วทุกภาคของประเทศ เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติในการบรรเทาสาธารณภัย แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ประกอบด้วย

๑. ชั้นเตรียมการก่อนเกิดภัย
๒. ชั้นการปฏิบัติระหว่างเกิดภัย
๓. ชั้นการฟื้นฟูบูรณะ

นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยของหน่วยขึ้นตรง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในส่วนภูมิภาคขึ้น ณ ที่ตั้งของหน่วยเหล่านั้น เพื่อให้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วย ประกอบด้วย ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย สำนักงานพัฒนาภาค ๑-๕ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และศูนย์บรรเทาสาธารณภัย หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ที่เป็นหน่วยขึ้นตรง สำนักงานพัฒนาภาคละ ๖ หน่วย รวมจำนวน ๓๐ หน่วย

สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีศูนย์บรรเทาสาธารณภัย สำนักงานทหารพัฒนา และศูนย์บรรเทาสาธารณภัย สำนักงานสนับสนุน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา รับผิดชอบ รวมทั้งมีศูนย์บรรเทาสาธารณภัย หน่วยพัฒนาการพิเศษ ที่มีชุดอุปกรณ์พิเศษสำหรับให้การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้การสนับสนุนเป็นส่วนรวม

ตัวอย่างการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในอดีตที่ผ่านมาได้แก่ การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ในห้วงประมาณเดือนกันยายนถึง ธันวาคมของทุกปี เป็นช่วงที่มีหย่อมความกดอากาศต่ำพัดผ่านประเทศไทย มีผลทำให้ทั่วทุกภาคของประเทศทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำสายสำคัญ ๆ ในพื้นที่ภาคกลาง มักเกิดสถานการณ์น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม ในพื้นที่สูงของภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ ทำให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ราษฎรและสัตว์เลี้ยงไว้ที่อยู่อาศัย ขาดแคลนอาหารและน้ำ ไม่สามารถสัญจรไปมาได้ อย่างเป็นปกติ การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจะดำเนินการโดย

๑) ชั้นเตรียมการป้องกันสาธารณภัย จะมีการแจ้งเตือนภัยผ่านทางสื่อทุกชนิดที่หน่วยมีอยู่

๒) ชั้นการปฏิบัติระหว่างเกิดภัย จะมีการจัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ออกดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยนำตัวส่งไปยังพื้นที่ปลอดภัย ก่อสร้างทางเดินและที่พักชั่วคราว รวมทั้งซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม เชื่อมต่อสะพานที่ชำรุด เปิดเส้นทางให้น้ำไหล เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง จัดทำแนวคันดิน แนวกระสอบทรายกั้นน้ำ แจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค ให้บริการด้านการแพทย์ และสาธารณสุข

๓) ชั้นการฟื้นฟูบูรณะ ดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยและสิ่งก่อสร้างภายหลังน้ำลด จัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัย รวมทั้งนำเหตุการณ์อุทกภัยมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางป้องกันในระยะยาวต่อไป

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง ในห้วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคมของทุกปี มักเกิดภัยแล้งขึ้นในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งนั้น ได้จัดเตรียมมาตรการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ด้วยการแจกจ่ายน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและจัดรถผลิตน้ำประปาสนามออกให้บริการในพื้นที่ประสบภัยทั่วประเทศ ส่วนมาตรการระยะยาว เป็นการจัดหาถังไฟเบอร์กลาสที่ใช้กักเก็บน้ำในฤดูฝน และสร้างระบบประปาหมู่บ้านเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชน การพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน อาทิ ขุดบ่อบาดาลและพัฒนาบ่อบาดาล ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอได้ตลอดปี

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว ในห้วงประมาณเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นห้วงของการเกิดภัยหนาว โดยเฉพาะบริเวณตอนเหนือของประเทศ ซึ่งการช่วยเหลือจะดำเนินการด้วยการแจกจ่ายเครื่องกันหนาวให้กับประชาชนในพื้นที่ประสบภัย โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลชายแดนของประเทศที่หน่วยงานของพลเรือนเข้าไปให้ความช่วยเหลือด้วยความยากลำบาก

ตัวอย่างการดำเนินงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในการสนับสนุนแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลที่ผ่านมา

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ รับผิดชอบพระราชดำริขุดลอกและขยายคลองระบายน้ำฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย คลองหลวงแพ่ง คลองดอกไม้ คลองทับนาง คลองตำหรุ คลองยายจิว คลองท้ายสลัด คลองชุดใหม่ คลองสลุด และคลองบางแก้วใหญ่ ส่วนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้ดำเนินการขุดลอกและขุดขยายคลองโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ ดำเนินการในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑลและอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย คลองชัยขันธุ์ คลองกำนันขาว คลองตาเต็ม คลองทิดหลี คลองวัดนครชื่นชุ่ม คลองกระทุ่มล้ม สำหรับส่วนที่ ๒ ได้แก่ คลองบางระทึก คลองห้วยคนเพลง คลองวัฒนา คลองสามบาท คลองสศุต คลองโรงคราม และคลองยาว

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ รับผิดชอบพระราชดำริขุดลอกและขยายคลองในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มเติม ซึ่งเป็นพื้นที่ด้านใต้ของสนามบินสุวรรณภูมิ เพื่อเร่งระบายน้ำด้านทิศเหนือให้ไหลลงสู่คลองสำโรง และไหลต่อไปยังคลองชายทะเลได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย คลองลาดกระบังกับคลองหนองงูเห่า รวมทั้งดำเนินการขุดคลองทเวะตรง คลองขวาง และคลองซอยต่าง ๆ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ รับผิดชอบพระราชดำริขุดลอกคลองบริเวณพื้นที่ด้านใต้ของสนามบินสุวรรณภูมิอีก ๑๕ คลอง เพื่อให้สามารถระบายน้ำจากคลองสำโรงไปสู่คลองชายทะเลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ประกอบด้วย คลองบางคลี คลองควาย คลองบางเทียนน้อย คลองบางปลาแร่ คลองเสาธง คลองขวาง คลองสิบ คลองแก้ว คลองแปด คลองเจ็ด และคลองหก อีกจำนวน ๗ คลอง ได้แก่ คลองหนึ่ง คลองสิบ คลองสิบเอ็ด คลองหนองปรือ คลองหนองคา คลองหนองตะกร้า และขุดขยายปากคลองบางพลี รวมทั้งกำจัดวัชพืชในคลองขนานตอนบนของโครงการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ตลอดจนขุดลอกและขุดขยายคลองทั้งสองฝั่งของกรุงเทพฯ กำจัดวัชพืชตามคูคลอง ขนย้ายสิ่งกีดขวางทางน้ำไหล เพื่อเปิดทางให้การระบายน้ำสู่แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประชาชนเป็นสุข

ประมวลภาพผลงาน การสืบสานพระราชปณิธาน

การปฏิบัติงานตลอดระยะเวลา ๕๐ ปีที่ผ่านมา ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และหน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศ ด้วยการอันเชิญแนวทางพระราชดำริและหลักในการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักชัยในการปฏิบัติภารกิจ ได้ส่งผลให้พื้นที่เป้าหมายในชนบทห่างไกลได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน จนประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แนวทางพระราชดำริและหลักในการพัฒนาประเทศที่ทรงพระราชทานไว้ ตัวอย่างเช่น การ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ทำให้สามารถกำหนดแผนการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง ตรงความต้องการของประชาชน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม โดยยังรักษาสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดเสียหายไป ทั้งยังสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ชื่นชอบและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จนสามารถส่งผลให้ภารกิจสำเร็จได้โดยสมบูรณ์ตลอดมา สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันอย่างแน่แท้ว่า แนวทางพระราชดำริและหลักในการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง สมควรที่จะเผยแพร่ออกไปให้กว้างขวาง เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทยยิ่ง ๆ ขึ้นไป

แม้ว่าในการปฏิบัติภารกิจที่ผ่านมา กำลังพลของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาหลายคนต้องเหน็ดเหนื่อย ทรากตรำ และเสี่ยงภัย แต่เมื่อผลงานได้สำเร็จออกมาเป็นรูปธรรม ภาพรอยยิ้มและความสุขที่ส่งผ่านมาให้พบเห็นในช่วงจังหวะเวลาต่าง ๆ ได้ทำให้ความเหน็ดเหนื่อยของพวกเขาสูญหายไป คงเหลือแต่ความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นที่จะสืบสานพระราชปณิธานแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสืบต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งด้วยความมุ่งมั่นที่จะประกาศเกียรติคุณให้จรจรายไปทั่วผืนแผ่นดินนี้

และขอถือโอกาสนี้ แบ่งปันความภาคภูมิใจจากรอยยิ้มและผลสำเร็จของงานพัฒนาประเทศ โดย หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย

ภพ.

ภภ.

1

เทิดไท้ มหาราชัน

โครงการ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน

โครงการ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้จัดกิจกรรมขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ นับเป็นส่วนหนึ่งของโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ของกองบัญชาการกองทัพไทยที่ได้เสนอแผนการจัดทำโครงการ ต่อคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีลักษณะการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของคนในชาติและให้เห็นความสำคัญในการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยโครงการดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมย่อย จำนวน ๘ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล จำนวน ๘๔๐,๐๐๐ ซี.ซี.
๒. กิจกรรมปลูกป่าเทิดพระเกียรติฯ (ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง จำนวน ๘๔,๐๐๐ ต้น)
๓. กิจกรรมสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๔,๘๘๔ ฝาย
๔. กิจกรรมเปิดศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๘๔ ศูนย์
๕. กิจกรรมการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๖. กิจกรรมจัดทำเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติฯ
๗. กิจกรรมจัดทำหนังสือ “๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน”
๘. กิจกรรมบริจาคแว่นตาเพื่อผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและแสดงความจงรักภักดี รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้ชนในชาติเห็นถึงความสำคัญในการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้อยู่คู่กับประเทศชาติและปวงชนชาวไทยอย่างยั่งยืนสืบไป

๒. เพื่อให้ความช่วยเหลือสถานพยาบาลที่ขาดแคลนโลหิตในการรักษาผู้ป่วย เป็นการสร้างกุศลและปลูกฝังให้รู้จักการเสียสละเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

๓. เพื่อสนองพระราชดำริ ในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ทั้งในหน่วยทหารและชุมชนให้มีปริมาณมากขึ้น รวมทั้งฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับกลายเป็นป่าที่มีสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์

๔. เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปี รวมทั้งฟื้นฟูระบบนิเวศบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างสมดุลให้กับระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

๕. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระอัจฉริยภาพ ให้ปวงชนชาวไทยได้ชื่นชมในพระบารมี และน้อมนำแนวทางพระราชดำริไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงต่อไป

๖. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าและใช้องค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน มาส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน

๗. เพื่อใช้สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ เผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

๘. เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือผลงานการจัดทำกิจกรรม และประชาสัมพันธ์แจกจ่ายให้หน่วยงานราชการอื่นนำไปใช้ประโยชน์

๙. เพื่อช่วยเหลือและปลูกฝังให้สังคมได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุ

พิธีเปิดโครงการ

ในการดำเนิน “โครงการ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” นั้น ได้มีการกระทำพิธีเปิดโครงการฯ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ หอประชุมมหาสารานนท์ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ถนนนางพญาพัฒนา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ โดยมี พลเอก ดุลลภฤต รักษ์เฒ่า ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นประธาน

ในการนี้ได้เรียนเชิญ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา มาเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในพิธีเปิด หัวข้อเรื่อง “หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ซึ่งผู้ร่วมรับฟังการบรรยายดังกล่าว ต่างได้รับทราบถึงหลักการทรงงานตลอดระยะเวลา ๖๖ ปีที่ผ่านมา ทรงยึดหลักที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ ได้แก่

๑. หลักการพัฒนาคน โดยพระองค์ได้ทรงงานพัฒนาร่วมกับประชาชนมาโดยตลอด ทรงลงไปสัมผัสถึงความเดือดร้อนและความทุกข์ยากของประชาชน ทรงศึกษาถึงปัญหาอย่างถ่องแท้และทรงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้และการตัดสินใจในแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในท้องถิ่นของตน

๒. หลักการยึดภูมิสังคมไทย ได้ทรงวิเคราะห์และมีเข้าใจถึงภูมิสังคมของแต่ละท้องถิ่นว่า มีความแตกต่างในเชิงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิต พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำรัสย้ำเตือนหลายครั้ง ต้องเข้าใจ เข้าถึง ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการพัฒนา เพราะแต่ละท้องถิ่นมีภูมิสังคม ทางด้านกายภาพ และด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

๓. หลักการพึ่งพาตนเอง ซึ่งไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างจะต้องทำด้วยตนเองโดยตลอด แต่ต้องพยายามพัฒนาที่จะพึ่งตนเอง ตามขั้นตอน โดยสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ดีที่สุดก็คือความรู้

กิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

จำนวน ๘๕๐,๐๐๐ ซี.ซี.

หลักการและเหตุผล

จากข้อมูลทางการแพทย์ระบุว่า ปัจจุบันมนุษย์เราต้องเผชิญกับภัยอันตรายต่อสุขภาพมากมาย ทั้งการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ทำให้มีความต้องการโลหิตเพื่อการรักษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีผู้ป่วยบางประเภท ที่ต้องได้รับการให้โลหิตอย่างต่อเนื่อง เช่น ผู้ป่วยเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย โรคฮีโมฟีเลีย และผู้ป่วยที่จำเป็นต้องรับการผ่าตัด ซึ่งมักจะมีความต้องการใช้โลหิตเป็นการเร่งด่วนและจำนวนมาก การจัดหาโลหิตสำรองจึงมีความจำเป็นทางการแพทย์อย่างยิ่งในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อปลูกฝังให้ข้าราชการและประชาชนรู้จักการเสียสละ เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วย
- เพื่อสนับสนุนกิจการทางการแพทย์ในการจัดหาโลหิตสำรองเพื่อผู้ป่วยฉุกเฉินโดยไม่คิดมูลค่า

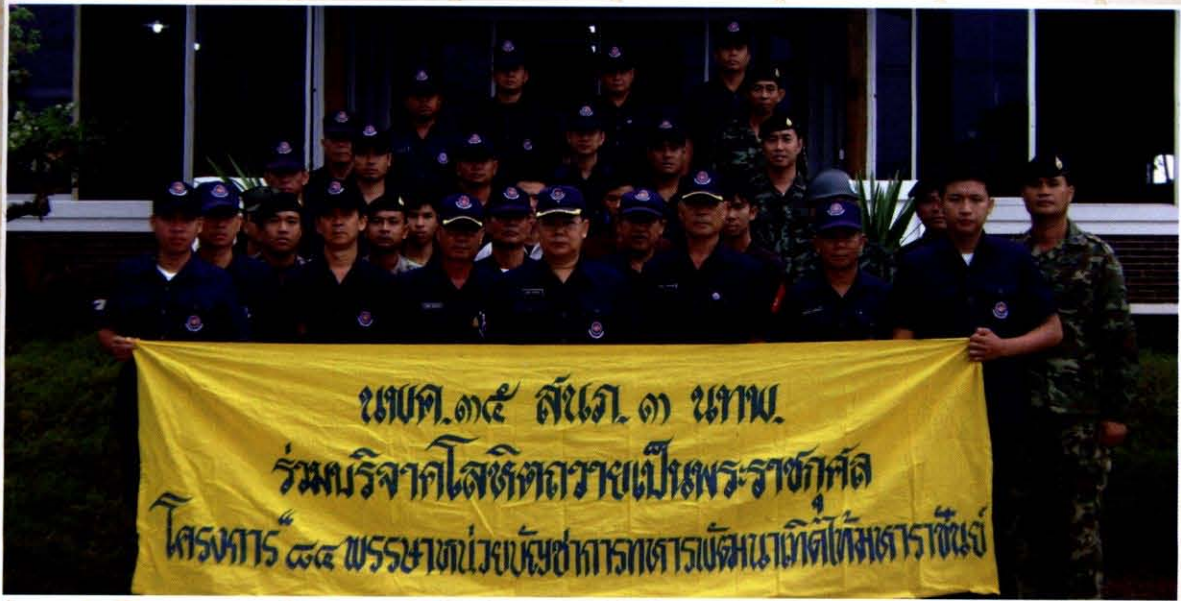

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้เปิดรับบริจาคโลหิตเพื่อนำส่งเป็นโลหิตสำรองในยามฉุกเฉิน ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนกันยายน ๒๕๕๔ โดยมี สำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๕ และ สำนักงานสนับสนุนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยดำเนินการ ร่วมกับกาชาดจังหวัด และโรงพยาบาลในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

ได้รับบริจาคโลหิตจำนวนทั้งสิ้น ๒,๙๐๕,๒๔๕ ซี.ซี (มากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้จำนวน ๘๔๐,๐๐๐ ซี.ซี)

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(ครั้ง)	จำนวนโลหิต(ซี.ซี.)	หมายเหตุ
๒๐	นพค.๓๕ ส.นภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๔	๑๓๓,๙๐๐	
๒๑	นพค.๓๖ ส.นภ.๓ นทพ.	แม่ฮ่องสอน	๓	๒๗,๑๐๐	
๒๒	สนภ.๔ นทพ.	พัทลุง	๓	๑๒๔,๖๕๐	
๒๓	นพค.๔๑ ส.นภ.๔ นทพ.	นราธิวาส	๔	๑๒๗,๗๐๐	
๒๔	นพค.๔๒ ส.นภ.๔ นทพ.	ยะลา	๔	๕๐,๔๒๐	
๒๕	นพค.๔๓ ส.นภ.๔ นทพ.	พัทลุง	๔	๖๖,๐๐๐	
๒๖	นพค.๔๔ ส.นภ.๔ นทพ.	ปัตตานี	๓	๖๙,๖๐๐	
๒๗	นพค.๔๕ ส.นภ.๔ นทพ.	สตูล	๔	๔๒,๖๐๐	
๒๘	นพค.๔๖ ส.นภ.๔ นทพ.	สุราษฎร์ธานี	๔	๔๕,๖๐๐	
๒๙	วส.๙๑๒ ส.นภ.๔ นทพ.	นราธิวาส	๑๑	๒๐๔,๓๕๐	
๓๐	นพค.๕๑ ส.นภ.๕ นทพ.	อำนาจเจริญ	๒	๖๐,๐๐๐	
๓๑	นพค.๕๒ ส.นภ.๕ นทพ.	บุรีรัมย์	๓	๘๐,๗๕๐	
๓๒	นพค.๕๓ ส.นภ.๕ นทพ.	ศรีสะเกษ	๔	๗๘,๐๐๐	
๓๓	นพค.๕๔ ส.นภ.๕ นทพ.	สุรินทร์	๓	๔๒,๐๐๐	
๓๔	นพค.๕๕ ส.นภ.๕ นทพ.	ชัยภูมิ	๒	๘๒,๔๒๕	
๓๕	นพค.๕๖ ส.นภ.๕ นทพ.	อุบลราชธานี	๓	๙๔,๒๐๐	
๓๖	วส.๙๒๑ ส.นภ.๕ นทพ.	เพชรบูรณ์	๑	๘๔,๐๐๐	
๓๗	บก.นทพ.	กรุงเทพฯ ฯ	๔	๗๔,๘๐๐	
รวมทั้งสิ้น				๒,๙๐๕,๒๔๕	

กิจกรรมปลูกป่าเกิดพระเกียรติ ฯ

(ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง จำนวน ๘๔,๐๐๐ ต้น)

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสในหลายครั้งหลายโอกาส ในการให้ทุกฝ่ายได้ช่วยกัน บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ทรงมีพระราชดำริให้ทำการพัฒนาควบคู่ ไปกับการอนุรักษ์ ทรงแนะนำให้ใช้ทรัพยากรจากป่าไม้อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์แก่พสกนิกรมากที่สุด โดยมี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อสนองแนวพระราชดำริในการเพิ่มพื้นที่ป่า อนุรักษ์พันธุ์ไม้ เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ป่าชุมชน
- เพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของป่าไม้

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดจัดทำโครงการปลูกป่าไม้ยืนต้น จำนวน ๘๔,๐๐๐ ต้น ขึ้นในพื้นที่หน่วยทหารและพื้นที่ของประชาชนที่ร่วมโครงการ โดยใช้หลักการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ตามแนวพระราชดำริ คือ ต้องมีกิน มีใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป

ผลการดำเนินงาน

สามารถปลูกต้นไม้ได้จำนวนทั้งสิ้น ๘๙,๗๑๗ ต้น ในเนื้อที่จำนวน ๒,๕๒๘.๘๐ ไร่

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมปลูกป่าเทิดพระเกียรติ ฯ (ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง จำนวน ๘๔,๐๐๐ ต้น)

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(ต้น)	จำนวน(ไร่)	หมายเหตุ
๑	สนภ.๑ นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๒,๒๗๑	๒๐	
๒	นพค.๑๑ สนภ.๑ นทพ.	กาญจนบุรี	๒,๒๗๑	๕๒	
๓	นพค.๑๒ สนภ.๑ นทพ.	สระแก้ว	๒,๒๗๑	๒๕	
๔	นพค.๑๓ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบุรี	๒,๒๗๑	๑๐	
๕	นพค.๑๔ สนภ.๑ นทพ.	ตราด	๒,๕๕๐	๕๗	
๖	นพค.๑๕ สนภ.๑ นทพ.	อุทัยธานี	๒,๒๗๑	๒๒	
๗	นพค.๑๖ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบูรณ์	๒,๓๘๐	๑๐	
๘	สนภ.๒ นทพ.	อุดรธานี	๒,๓๕๕	๕๐	
๙	นพค.๒๑ สนภ.๒ นทพ.	อุดรธานี	๒,๓๕๕	๒๑	
๑๐	นพค.๒๒ สนภ.๒ นทพ.	นครพนม	๒,๓๕๕	๑๔	
๑๑	นพค.๒๓ สนภ.๒ นทพ.	เลย	๒,๓๕๕	๘	
๑๒	นพค.๒๔ สนภ.๒ นทพ.	มุกดาหาร	๒,๓๕๕	๙	
๑๓	นพค.๒๕ สนภ.๒ นทพ.	หนองคาย	๒,๓๕๕	๔๐	
๑๔	นพค.๒๖ สนภ.๒ นทพ.	สกลนคร	๒,๓๕๕	๒๒	
๑๕	สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๒,๒๘๔	๙๐	
๑๖	นพค.๓๑ สนภ.๓ นทพ.	น่าน	๒,๒๘๔	๔๓๐	
๑๗	นพค.๓๒ สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๑๓,๓๗๙	๑๐๐	
๑๘	นพค.๓๓ สนภ.๓ นทพ.	ตาก	๒,๒๘๔	๑,๐๓๒	
๑๙	นพค.๓๔ สนภ.๓ นทพ.	พิษณุโลก	๒,๕๘๔	๑๕๐	

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(ต้น)	จำนวน(ไร่)	หมายเหตุ
๒๐	นพค.๓๕ สนม.๓ นทพ.	เชียงราย	๒,๘๘๔	๒๐	
๒๑	นพค.๓๖ สนม.๓ นทพ.	แม่ฮ่องสอน	๒,๒๘๔	๕	
๒๒	สนม.๔ นทพ.	พัทลุง	๗๓๐	๗.๓๐	
๒๓	นพค.๔๑ สนม.๔ นทพ.	นราธิวาส	๙๐๕	๒๐.๕๐	
๒๔	นพค.๔๒ สนม.๔ นทพ.	ยะลา	๒,๓๔๔	๗๓	
๒๕	นพค.๔๓ สนม.๔ นทพ.	พัทลุง	๙๕๐	๑๙	
๒๖	นพค.๔๔ สนม.๔ นทพ.	ปัตตานี	๒,๕๙๗	๒๘	
๒๗	นพค.๔๕ สนม.๔ นทพ.	สตูล	๑,๙๕๑	๔๒	
๒๘	นพค.๔๖ สนม.๔ นทพ.	สุราษฎร์ธานี	๓๑๔	๑๐	
๒๙	สนม.๕ นทพ.	นครราชสีมา	๒,๒๗๑	๑๐	
๓๐	นพค.๕๑ สนม.๕ นทพ.	อำนาจเจริญ	๑,๗๗๑	๙	
๓๑	นพค.๕๒ สนม.๕ นทพ.	บุรีรัมย์	๑,๒๘๔	๔๐	
๓๒	นพค.๕๓ สนม.๕ นทพ.	ศรีสะเกษ	๒,๔๓๔	๑๓	
๓๓	นพค.๕๔ สนม.๕ นทพ.	สุรินทร์	๒,๒๗๑	๑๕	
๓๔	นพค.๕๕ สนม.๕ นทพ.	ชัยภูมิ	๒,๒๗๑	๓๕	
๓๕	นพค.๕๖ สนม.๕ นทพ.	อุบลราชธานี	๒,๐๐๐	๕	
๓๖	กกส.สทพ.นทพ.	กาญจนบุรี	๒,๕๗๑	๕	
๓๗	กสข.สทพ.นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๒,๓๐๐	๑๐	
รวมทั้งสิ้น			๘๙,๗๑๗	๒,๕๒๘.๘๐	

กิจกรรมสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๔,๘๘๔ ฝาย

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำ ให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยทรงแนะนำให้พิจารณาสร้างฝายเก็บกักน้ำบริเวณต้นน้ำลำธารไว้เป็นขั้น ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้พื้นที่ป่าไม้บริเวณสองฝั่งลำน้ำลำธารนั้น ๆ มีความชุ่มชื้น ทำให้ป่าไม้อุดมสมบูรณ์และเจริญงอกงามเขียวชอุ่มตลอดปี อีกทั้งช่วยในการป้องกันไฟป่าในฤดูแล้งได้เป็นอย่างดีด้วย

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อสนองแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ
- เพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของป่าไม้และต้นน้ำลำธาร

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดทำการก่อสร้าง ฝายแบบผสมผสาน ฝายแบบกึ่งถาวร และฝายแบบถาวร จำนวน ๔,๘๘๔ แห่ง ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนกันยายน ๒๕๕๔ ในพื้นที่ต้นน้ำ ซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๓ และสำนักงานพัฒนาภาค ๕ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

การปฏิบัติของหน่วยร่วมโครงการ

สำนักงานพัฒนาภาค ๑ ดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรโยค โดยการก่อสร้างฝายแบบผสมผสาน จำนวน ๑,๔๗๐ แห่ง

สำนักงานพัฒนาภาค ๒ ดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูพาน อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก โดยการก่อสร้างฝาย จำนวน ๑,๓๑๕ แห่ง แบ่งเป็น การก่อสร้างฝายแบบผสมผสาน จำนวน ๑,๒๘๙ แห่ง ก่อสร้างฝายแบบกึ่งถาวร จำนวน ๑๔ แห่ง และก่อสร้างฝายแบบถาวร จำนวน ๑๒ แห่ง

สำนักงานพัฒนาภาค ๓ ดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน พื้นที่ลุ่มแม่น้ำจัน และต้นน้ำแม่สลอง โดยการจัดสร้างฝาย จำนวน ๑,๐๙๔ แห่ง แบ่งเป็น การก่อสร้างฝายแบบผสมผสาน จำนวน ๑,๐๑๑ แห่ง ก่อสร้างฝายแบบกึ่งถาวร จำนวน ๕๘ แห่ง และก่อสร้างฝายแบบถาวร จำนวน ๒๕ แห่ง

สำนักงานพัฒนาภาค ๕ ดำเนินการในพื้นที่ต้นลำน้ำชี และพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน โดยการจัดสร้างฝาย จำนวน ๑,๐๐๕ แห่ง แบ่งเป็น การก่อสร้างฝายแบบผสมผสาน จำนวน ๙๘๕ แห่ง และก่อสร้างฝายแบบกึ่งถาวร จำนวน ๒๐ แห่ง

ผลการดำเนินงาน

สามารถสร้างฝายได้จำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๘๔ ฝาย

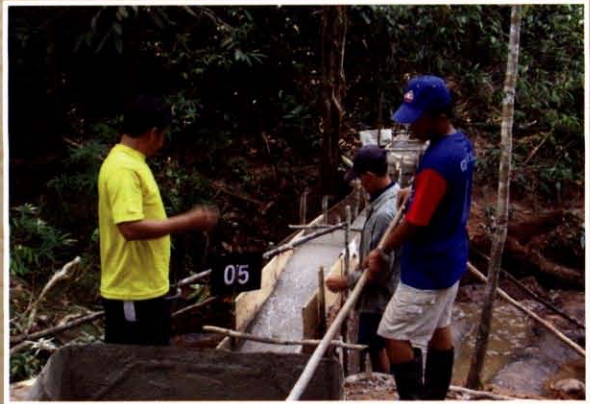
ฝายแบบผสมผสาน

ฝายแบบกึ่งถาวร

ฝายแบบถาวร

สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น

ลำดับ	หน่วย	สถานที่ดำเนินการ	รูปแบบฝาย			
			จังหวัด	ผสมผสาน	กึ่งถาวร	ถาวร
๑	นพค.๑๑ สนภ.๑ นทพ.	อำเภอไทรโยค	กาญจนบุรี	๑,๔๗๐		
๒	นพค.๒๖ สนภ.๒ นทพ.	อุทยานแห่งชาติภูพาน	สกลนคร	๖๐๘	๖	๕
		อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก	สกลนคร	๖๘๑	๘	๗
๓	สนภ.๓ นทพ.	อำเภอแม่จัน	เชียงราย	๕๑๐	-	-
๔	นพค.๓๒ สนภ.๓ นทพ.	พื้นที่ลุ่มน้ำปิง(ตอนบน)	เชียงใหม่	๕๐๑	๕๘	๒๕
๕	สนภ.๕ นทพ.	อุทยานแห่งชาติห้วยลั่น	นครราชสีมา	๙๘๕	๒๐	-
			รวม	๔,๗๕๕	๙๒	๓๗

รวมทั้งสิ้น ๔,๘๘๔ ฝาย

กิจกรรมเปิดศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๘๔ ศูนย์

หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานไว้ เป็นปรัชญาของแนวทางการดำรงชีวิต โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับต่อความเสี่ยงบนพื้นฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ระมัดระวัง และคุณธรรม การใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการกระทำที่ไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความร่วมมือปรองดองกันในสังคม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

ให้นำไปยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ได้พัฒนาและจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้น ในพื้นที่ดำเนินการของหน่วยทั่วประเทศ ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๘๔ แห่ง

พื้นที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ๑. ในพื้นที่ภายในที่ตั้งของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กองการเกษตรและสหกรณ์ กองส่งเสริมและขยายพันธุ์สัตว์ และหน่วยส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ๑ - ๕ หน่วยละ ๑ แห่ง รวม ๓๗ แห่ง
- ๒. ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ และกองการเกษตรและสหกรณ์ หน่วยละ ๑ แห่ง รวม ๓๑ แห่ง
- ๓. ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๕ สำนักงานพัฒนาภาคละ ๓ แห่ง รวม ๑๕ แห่ง
- ๔. ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสนับสนุน ๑ แห่ง

โดยในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ จะแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ส่วนแสดงแผนผังของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้เป็นสถานที่ให้คำแนะนำที่ได้รับทราบถึงการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ในภาพรวม

ส่วนที่ ๒ ส่วนการเกษตรกรรม โดยแต่ละกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และวิถีชีวิตของประชาชน สามารถให้ความรู้ในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้น ๆ

ส่วนที่ ๓ ส่วนการปศุสัตว์ โดยเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชน สามารถให้ความรู้ในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้น ๆ

ส่วนที่ ๔ ส่วนการส่งเสริมอาชีพ โดยเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชน โดยอาชีพและผลผลิตที่ส่งเสริมอยู่ในความสนใจของประชาชนในพื้นที่ มีตลาดรองรับ สามารถให้ความรู้ในขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

ส่วนที่ ๕ ส่วนความรู้อื่น ๆ เช่น การใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบต่าง ๆ การสาธิตให้เห็นประโยชน์ของหญ้าแฝก การใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีอยู่ตามแนวทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

ผลการดำเนินงาน

จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้จำนวน ๘๕ ศูนย์

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๘๔ ศูนย์

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(แห่ง)	หมายเหตุ
๑	สนภ.๑ นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๑	
๒	นพค.๑๑ สนภ.๑ นทพ.	กาญจนบุรี	๑	
๓	นพค.๑๒ สนภ.๑ นทพ.	สระแก้ว	๓	
๔	นพค.๑๓ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบุรี	๒	
๕	นพค.๑๔ สนภ.๑ นทพ.	ตราด, จันทบุรี	๓	
๖	นพค.๑๕ สนภ.๑ นทพ.	อุทัยธานี	๓	
๗	นพค.๑๖ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบูรณ์	๓	
๘	ช.พัฒนา สนภ.๑ นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๑	
๙	นพค.๒๑ สนภ.๒ นทพ.	อุดรธานี	๒	
๑๐	นพค.๒๒ สนภ.๒ นทพ.	นครพนม	๓	
๑๑	นพค.๒๓ สนภ.๒ นทพ.	เลย	๓	
๑๒	นพค.๒๔ สนภ.๒ นทพ.	มุกดาหาร	๒	
๑๓	นพค.๒๕ สนภ.๒ นทพ.	หนองคาย	๒	
๑๔	นพค.๒๖ สนภ.๒ นทพ.	สกลนคร	๓	
๑๕	สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๑	
๑๖	นพค.๓๑ สนภ.๓ นทพ.	น่าน	๒	
๑๗	นพค.๓๒ สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๑	
๑๘	นพค.๓๓ สนภ.๓ นทพ.	ตาก	๒	
๑๙	นพค.๓๔ สนภ.๓ นทพ.	พิษณุโลก	๒	
๒๐	นพค.๓๕ สนภ.๓ นทพ.	เชียงราย	๒	
๒๑	นพค.๓๖ สนภ.๓ นทพ.	แม่ฮ่องสอน	๒	
๒๒	วส.๙๑๔ สนภ.๓ นทพ.	เชียงราย	๑	
๒๓	ช.พัฒนา สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๑	

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(แห่ง)	หมายเหตุ
๒๔	สนภ.๔ นทพ.	พัทลุง	๓	
๒๕	นพค.๔๑ สนภ.๔ นทพ.	นราธิวาส	๒	
๒๖	นพค.๔๒ สนภ.๔ นทพ.	ยะลา	๒	
๒๗	นพค.๔๓ สนภ.๔ นทพ.	พัทลุง	๒	
๒๘	นพค.๔๔ สนภ.๔ นทพ.	ปัตตานี	๒	
๒๙	นพค.๔๕ สนภ.๔ นทพ.	สตูล	๒	
๓๐	นพค.๔๖ สนภ.๔ นทพ.	สุราษฎร์ธานี	๒	
๓๑	สนภ.๕ นทพ.	นครราชสีมา	๓	
๓๒	นพค.๕๑ สนภ.๕ นทพ.	อำนาจเจริญ	๒	
๓๓	นพค.๕๒ สนภ.๕ นทพ.	บุรีรัมย์	๒	
๓๔	นพค.๕๓ สนภ.๕ นทพ.	ศรีสะเกษ	๓	
๓๕	นพค.๕๔ สนภ.๕ นทพ.	สุรินทร์	๒	
๓๖	นพค.๕๕ สนภ.๕ นทพ.	ชัยภูมิ	๒	
๓๗	นพค.๕๖ สนภ.๕ นทพ.	อุบลราชธานี	๒	
๓๘	นกส.๑ สทพ.นทพ.	สระแก้ว	๑	
๓๙	นกส.๒ สทพ.นทพ.	สกลนคร	๒	
๔๐	นกส.๓ สทพ.นทพ.	ตาก	๑	
๔๑	นกส.๔ สทพ.นทพ.	ชุมพร	๑	
๔๒	นกส.๕ สทพ.นทพ.	สุรินทร์	๑	
๔๓	กกส.สทพ.นทพ.	กาญจนบุรี	๑	
๔๔	อาคารสวัสดิการ นทพ.	กรุงเทพฯ ฯ	๑	

รวมทั้งสิ้น

๘๕

กิจกรรมการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานหนักอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้ดีขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรและผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกล พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่เป็นที่ตระหนักโดยทั่วไปว่า ได้ก่อคุณูปการอนเอนอนันต์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม จากผลของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายนับได้กว่า ๔,๐๐๐ โครงการสมควรที่จะเผยแพร่เพื่อประกาศพระเกียรติคุณเนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคล อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา ที่จะได้รับทราบถึงแนวทางพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ซึ่งการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติจะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประการหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อใช้สื่อการจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์เผยแพร่พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้ชื่นชมในพระบารมีและน้อมนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต
- เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคารพรัก เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

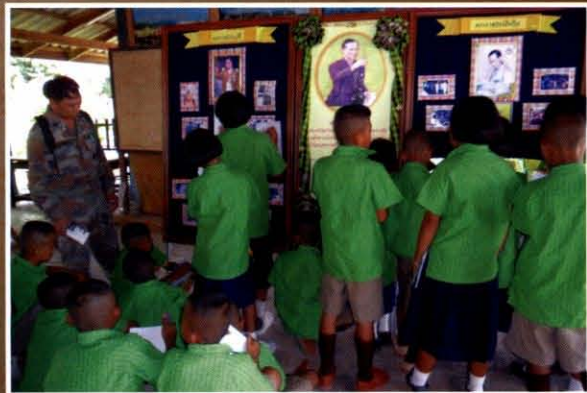
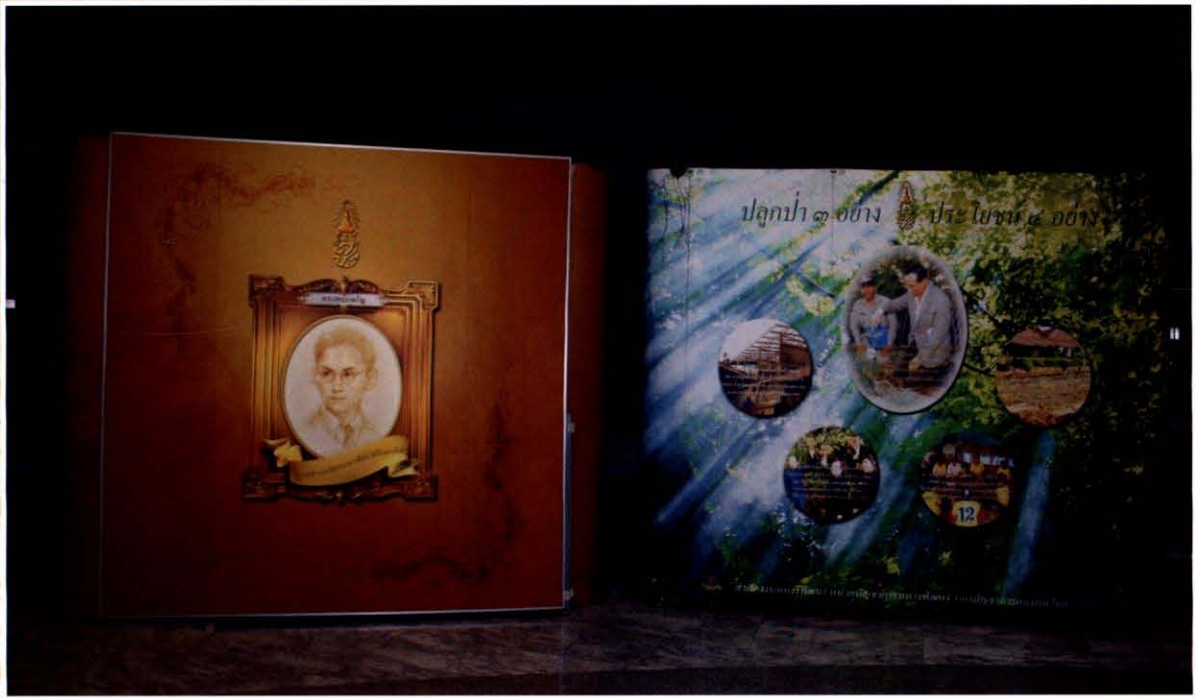
การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ได้มอบหมายให้

- สำนักงานพัฒนาภาค ๑ - ๕
- สำนักงานทหารพัฒนา
- สำนักงานสนับสนุน
- หน่วยพัฒนาการพิเศษ
- กองกิจการพลเรือน กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

จัดนิทรรศการร่วมกับส่วนราชการในพื้นที่ตลอดปี ๒๕๕๔ ซึ่งจากผลการดำเนินกิจกรรม มีการจัดนิทรรศการทั้งสิ้น ๑๕๙ ครั้ง มีผู้เข้าชมนิทรรศการ จำนวน ๔๗,๓๔๐ คน

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนผู้ชม
๑	สนภ.๑ นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๒	๑,๑๐๐
๒	นพค.๑๑ สนภ.๑ นทพ.	กาญจนบุรี	๒	๑,๐๐๐
๓	นพค.๑๒ สนภ.๑ นทพ.	สระแก้ว	๖	๑,๗๓๐
๔	นพค.๑๓ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบุรี	๕	๒,๒๒๐
๕	นพค.๑๔ สนภ.๑ นทพ.	ตราด, จันทบุรี	๙	๑,๕๕๐
๖	นพค.๑๕ สนภ.๑ นทพ.	อุทัยธานี	๓	๘๖๐
๗	นพค.๑๖ สนภ.๑ นทพ.	เพชรบูรณ์	๕	๙๘๐
๘	วส.๙๓๔ สนภ.๑ นทพ.	อุทัยธานี	๔	๒,๒๐๐
๙	สนภ.๒ นทพ.	อุดรธานี	๒	๓๙๕
๑๐	นพค.๒๑ สนภ.๒ นทพ.	อุดรธานี	๒	๓๒๕
๑๑	นพค.๒๒ สนภ.๒ นทพ.	นครพนม	๓	๔๕๐
๑๒	นพค.๒๓ สนภ.๒ นทพ.	เลย	๓	๔๒๐
๑๓	นพค.๒๔ สนภ.๒ นทพ.	มุกดาหาร	๒	๓๕๐
๑๔	นพค.๒๕ สนภ.๒ นทพ.	หนองคาย	๓	๖๐๐
๑๕	นพค.๒๖ สนภ.๒ นทพ.	สกลนคร	๒	๓๓๐
๑๖	นพค.๓๑ สนภ.๓ นทพ.	น่าน	๑	๒๕๐
๑๗	นพค.๓๒ สนภ.๓ นทพ.	เชียงใหม่	๕	๓,๔๕๐
๑๘	นพค.๓๓ สนภ.๓ นทพ.	ตาก	๑	๑๕๐
๑๙	นพค.๓๔ สนภ.๓ นทพ.	พิษณุโลก	๑	๒๕๐

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนผู้ชม
๒๐	นพค.๓๕ สนม.๓ นทพ.	เชียงราย	๑	๘๐๐
๒๑	นพค.๓๖ สนม.๓ นทพ.	แม่ฮ่องสอน	๑	๔๕๐
๒๒	สนม.๔ นทพ.	พัทลุง	๑	๒๕๐
๒๓	นพค.๔๑ สนม.๔ นทพ.	นราธิวาส	๙	๒,๓๑๐
๒๔	นพค.๔๒ สนม.๔ นทพ.	ยะลา	๘	๙๖๐
๒๕	นพค.๔๓ สนม.๔ นทพ.	พัทลุง	๑๐	๗๐๕
๒๖	นพค.๔๔ สนม.๔ นทพ.	ปัตตานี	๑	๖๐๐
๒๗	นพค.๔๕ สนม.๔ นทพ.	สตูล	๓	๕๓๐
๒๘	นพค.๔๖ สนม.๔ นทพ.	สุราษฎร์ธานี	๑๑	๓,๔๐๕
๒๙	วส.๙๑๒ สนม.๔ นทพ.	นราธิวาส	๒๒	๕,๙๕๕
๓๐	นพค.๕๑ สนม.๕ นทพ.	อำนาจเจริญ	๗	๒,๐๙๐
๓๑	นพค.๕๒ สนม.๕ นทพ.	บุรีรัมย์	๒	๗๐๕
๓๒	นพค.๕๓ สนม.๕ นทพ.	ศรีสะเกษ	๓	๑,๐๗๐
๓๓	นพค.๕๔ สนม.๕ นทพ.	สุรินทร์	๑๐	๕,๐๕๐
๓๔	นพค.๕๕ สนม.๕ นทพ.	ชัยภูมิ	๒	๘๐๐
๓๕	นพค.๕๖ สนม.๕ นทพ.	อุบลราชธานี	๔	๑,๕๐๐
๓๖	กกส.สทพ.นทพ.	กาญจนบุรี	๑	๔๐๐
๓๗	กสข.สทพ.นทพ.	ฉะเชิงเทรา	๒	๑,๑๕๐
รวมทั้งสิ้น			๑๕๙	๔๗,๓๔๐

กิจกรรมจัดทำเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติฯ

หลักการและเหตุผล

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จึงร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสมหามงคลนี้ โดยจัดทำเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ การทรงงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ในรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีด้วยการลงนามถวายพระพรออนไลน์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อใช้สื่อการจัดทำเว็บไซต์ฯ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้ชื่นชมในพระบารมีและน้อมนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต
- เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคารพรัก เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

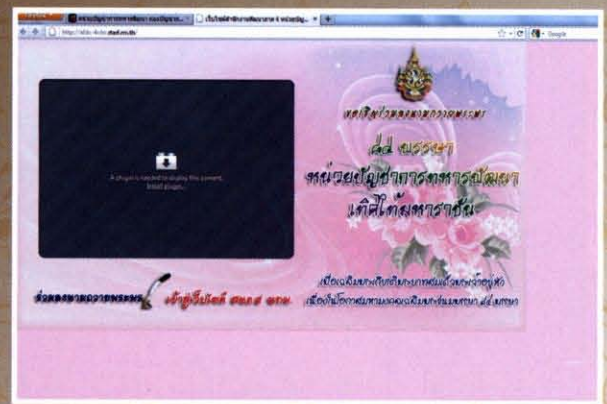
การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ได้มอบหมายให้ กองการสื่อสาร กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และหน่วยขึ้นตรง จัดทำเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติฯ ขึ้น โดยกำหนดรายละเอียดให้มีข้อมูล ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก คือ

- ส่วนที่ ๑ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความเป็นมา
- ส่วนที่ ๒ โครงการ “๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไท้ มหาราชินี”
- ส่วนที่ ๓ การลงนามถวายพระพร

ผลการดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และหน่วยขึ้นตรง สามารถเปิดเว็บไซต์ให้ประชาชนทั่วประเทศ ได้เข้ามาเยี่ยมชมและรับรู้ข้อมูล รวมทั้งมีโอกาสได้ร่วมลงนามถวายพระพร จำนวน ๔๗ เว็บไซต์ โดยทำการเปิดบริการตลอดปี ๒๕๕๔ ปรากฏว่ามีผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์และร่วมลงนามถวายพระพร จำนวน ๕๒๗,๕๘๗ ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมจัดทำเว็บไซต์เฉลิมพระเกียรติฯ

ลำดับ	หน่วย	ชื่อเว็บไซต์	จำนวนครั้ง	หมายเหตุ
๑	บก.นทพ.	http://afdc-ict.rtarf.mi.th	๓๓,๗๖๕	
๒	สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-1rdo.rtarf.mi.th	๑๙๕,๔๔๒	
๓	นพค.๑๑ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu11.rtarf.mi.th		
๔	นพค.๑๒ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu12.rtarf.mi.th		
๕	นพค.๑๓ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu13.rtarf.mi.th		
๖	นพค.๑๔ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu14.rtarf.mi.th		
๗	นพค.๑๕ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu15.rtarf.mi.th		
๘	นพค.๑๖ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-mdu16.rtarf.mi.th		
๙	วส.๙๓๔ สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-rbs934.rtarf.mi.th		
๑๐	ช.พัฒนา สนภ.๑ นทพ.	http://afdc-deu1.rtarf.mi.th		
๑๑	สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-2rdo.rtarf.mi.th	๑๓,๓๐๔	
๑๒	นพค.๒๑ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu21.rtarf.mi.th		
๑๓	นพค.๒๒ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu22.rtarf.mi.th		
๑๔	นพค.๒๓ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu23.rtarf.mi.th		
๑๕	นพค.๒๔ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu24.rtarf.mi.th		
๑๖	นพค.๒๕ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu25.rtarf.mi.th		
๑๗	นพค.๒๖ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-mdu26.rtarf.mi.th		
๑๘	วส.๙๐๙ สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-rbs909.rtarf.mi.th		
๑๙	ช.พัฒนา สนภ.๒ นทพ.	http://afdc-deu2.rtarf.mi.th		
๒๐	สนภ.๓ นทพ.	http://afdc-3rdo.rtarf.mi.th	๑๐๓,๖๓๙	
๒๑	นพค.๓๑ สนภ.๓ นทพ.	http://afdc-mdu31.rtarf.mi.th		
๒๒	นพค.๓๒ สนภ.๓ นทพ.	http://afdc-mdu32.rtarf.mi.th		
๒๓	นพค.๓๓ สนภ.๓ นทพ.	http://afdc-mdu33.rtarf.mi.th		
๒๔	นพค.๓๔ สนภ.๓ นทพ.	http://afdc-mdu34.rtarf.mi.th		

ลำดับ	หน่วย	ชื่อเว็บไซต์	จำนวนครั้ง	หมายเหตุ
๒๕	นพค.๓๕ สนม.๓ นทพ.	http://afdc-mdu35.rtarf.mi.th		
๒๖	นพค.๓๖ สนม.๓ นทพ.	http://afdc-mdu36.rtarf.mi.th		
๒๗	วส.๙๑๔ สนม.๓ นทพ.	http://afdc-rbs914.rtarf.mi.th		
๒๘	ช.พัฒนา สนม.๓ นทพ.	http://afdc-deu3.rtarf.mi.th		
๒๙	สนม.๔ นทพ.	http://afdc-4rdo.rtarf.mi.th	๕๗,๑๖๕	
๓๐	นพค.๔๑ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu41.rtarf.mi.th		
๓๑	นพค.๔๒ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu42.rtarf.mi.th		
๓๒	นพค.๔๓ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu43.rtarf.mi.th		
๓๓	นพค.๔๔ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu44.rtarf.mi.th		
๓๔	นพค.๔๕ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu45.rtarf.mi.th		
๓๕	นพค.๔๖ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-mdu46.rtarf.mi.th		
๓๖	วส.๙๑๒ สนม.๔ นทพ.	http://afdc-rbs912.rtarf.mi.th		
๓๗	ช.พัฒนา สนม.๔ นทพ.	http://afdc-deu4.rtarf.mi.th		
๓๘	สนม.๕ นทพ.	http://afdc-5rdo.rtarf.mi.th	๙๕,๓๐๔	
๓๙	นพค.๕๑ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu51.rtarf.mi.th		
๔๐	นพค.๕๒ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu52.rtarf.mi.th		
๔๑	นพค.๕๓ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu53.rtarf.mi.th		
๔๒	นพค.๕๔ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu54.rtarf.mi.th		
๔๓	นพค.๕๕ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu55.rtarf.mi.th		
๔๔	นพค.๕๖ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-mdu56.rtarf.mi.th		
๔๕	วส.๙๒๑ สนม.๕ นทพ.	http://afdc-rbs921.rtarf.mi.th		
๔๖	สทพ.นทพ.	http://mdo.rtarf.mi.th	๗,๗๖๕	
๔๗	สสน.นทพ.	http://afdc-gso.rtarf.mi.th/84/index.php	๒๑,๒๐๓	
รวมมีผู้เข้าชมทั้งสิ้น			๕๒๗,๕๘๗	๕ ครั้ง

กิจกรรมจัดทำหนังสือ

“ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เกิดไ้ท้ มหาราชน ”

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานหนักอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้ดีขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรและผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกล พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่เป็นที่ตระหนักโดยทั่วไปว่า ได้ก่อคุณูปการอนเอนกอนันต์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม จากผลของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายนับได้กว่า ๓,๐๐๐ โครงการสมควรที่จะเผยแพร่เพื่อประกาศพระเกียรติคุณเนื่องในวโรกาสอันเป็นมหามงคล อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา ที่จะได้รับทราบถึงแนวทางพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ซึ่งการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสอันเป็นมงคลยิ่งนี้ จะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประการหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อใช้สื่อการจัดทำหนังสือฯ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้ชื่นชมในพระบารมีและน้อมนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต
- เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภารกิจการสืบสานพระราชปณิธานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นับแต่การก่อตั้งหน่วยมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๕๐ ปี

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันเป็นมหามงคลนี้ขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินงาน

ลักษณะของหนังสือ เป็นหนังสือขนาด A๔ จำนวน ๑๘๔ หน้า พิมพ์ ๔ สีตลอดเล่ม เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก ๆ ได้แก่

๑) ๘๔ พรรษา มหาราชัน

นำเสนอข้อมูล พระราชประวัติ พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ

๒) หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

นำเสนอข้อมูล ประวัติความเป็นมา และการสืบสานพระราชปณิธาน

๓) โครงการ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไถ้ มหาราชัน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

นำเสนอข้อมูลของกิจกรรมภายในโครงการ

นำเสนอข้อมูลของกิจกรรมภายในโครงการ

กิจกรรมบริจาคแว่นตาเพื่อผู้สูงอายุ เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา

หลักการและเหตุผล

ปัญหาทางสายตาที่พบในผู้สูงอายุเกือบทุกราย คือ ปัญหาสายตาวัว อันเนื่องมาจากความสามารถของระบบปรับกำลังสายตาตกลง ทำให้สูญเสียความสามารถในการมองระยะใกล้ โดยที่การมองระยะไกลอาจจะยังชัดเจนอยู่ในบางราย ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถอ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมที่ใช้สายตาในระยะใกล้ได้ เป็นปกติ เกิดภาวะเครียด จิตใจห่อเหี่ยว ท้อถอย ไม่มีความสุข การแก้ไขที่ได้ผลดีที่สุด คือการจัดทำแว่นสำหรับสายตาวัวสวมใส่ ในโอกาสอันเป็นมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์พระบิดาของปวงชนชาวไทยทั้งชาติ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา สมควรที่จะจัดทำกิจกรรมเพื่อดูแลผู้สูงอายุ ผู้อยู่ในวัยของบิดามารดา เพื่อให้ท่านเหล่านั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา
- เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุให้สามารถใช้สายตาได้ดีขึ้น มีสภาพชีวิตที่ดี ไม่เกิดภาวะความเครียด

การดำเนินงาน

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย ได้จัดทำกิจกรรมวัดสายตาประกอบแว่นแจกจ่ายให้ผู้สูงอายุ ใช้ชื่อในการประชาสัมพันธ์ว่า “๑๒,๘๔๐ แว่นตาเพื่อพ่อ” โดยมอบหมายให้ สำนักงานสนับสนุนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ดำเนินการขอรับการบริจาคทุนทรัพย์ในการจัดหาแว่นสายตาเพื่อประชาชนผู้สูงอายุ ร่วมสมทบกับโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ได้ครบจำนวน ๑๒,๘๔๐ อัน ด้วยการจัดตั้งตู้รับบริจาคเงิน ณ วัดในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน ๙ วัด และจัดหาแว่นตาแจกจ่ายให้แก่ประชาชนในการจัดชุดแพทย์เคลื่อนที่ จำนวน ๑๒ ครั้ง ตลอดปี ๒๕๕๔

สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมบริจาคแว่นตา เพื่อผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา

ลำดับ	หน่วย	จังหวัด	จำนวน(อัน)	หมายเหตุ
๑	นพค.๑๔ สนม.๑ นทพ.	ตราด	๑,๐๑๐	
๒	นพค.๑๖ สนม.๑ นทพ.	เพชรบูรณ์	๕๐๐	
๓	นพค.๒๑ สนม.๒ นทพ.	อุดรธานี	๑,๒๐๐	
๔	นพค.๒๒ สนม.๒ นทพ.	นครพนม	๑,๒๐๐	
๕	นพค.๓๑ สนม.๓ นทพ.	น่าน	๑,๔๓๐	
๖	นพค.๓๔ สนม.๓ นทพ.	พิษณุโลก	๑,๒๐๐	
๗	นพค.๔๑ สนม.๔ นทพ.	นราธิวาส	๑,๒๐๐	
๘	นพค.๔๓ สนม.๔ นทพ.	สงขลา	๑,๒๐๐	
๙	นพค.๔๔ สนม.๔ นทพ.	ปัตตานี	๑,๒๐๐	
๑๐	นพค.๕๓ สนม.๕ นทพ.	ศรีสะเกษ	๑,๒๐๐	
๑๑	นพค.๕๔ สนม.๕ นทพ.	สุรินทร์	๑,๒๐๐	
๑๒	นพค.๕๖ สนม.๕ นทพ.	อุบลราชธานี	๓๐๐	
รวมทั้งสิ้น			๑๒,๘๔๐	อัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๙.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. ในหลวงกับสิ่งแวดล้อมไทย. กรุงเทพฯ : ยุวพรพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๑.
- กรมชลประทาน. ยอพระเกียรติทั่วหล้า ได้ร่วมพระบารมี ๑๐๔ ปี กรมชลประทาน. กรุงเทพฯ : บริษัท แอร์บอร์น พรินต์ จำกัด, ๒๕๔๙
- คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริร่วมกับสำนักราชเลขาธิการ. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับงานพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ (๑๙๘๔) จำกัด, ๒๕๓๑
- บรรจง วรธนะพงษ์. ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการเครื่องจักรกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ๒๑ เซ็นจูรี, ๒๕๔๒.
- มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. สำนักงบประมาณ กรุงเทพมหานคร. ๘ ทศวรรษแห่งการพัฒนา. กรุงเทพฯ : บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๕๐
- สำนักงาน กปร. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ๒๑ เซ็นจูรี, ๒๕๔๒.
- สำนักงาน กปร. อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๔๗.
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. ฉลองราชย์สุดดี ๖๐ ปี จอมทัพไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๙.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ตามรอยพระบาทชาติมั่นคง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๔๙.

พิมพ์ที่

ทจก.9119 Technic Printing

๑๘๕ - ๑๘๖ ซอยเพชรเกษม ๑๐๒/๒ ถนนเพชรเกษม

แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

๘๕ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เกิดไถ่ มหาราชัน

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. ผบ.นทพ.	ประธานกรรมการ
๒. รอง ผบ.นทพ.(ฝ่ายพัฒนา)	รองประธานกรรมการ
๓. รอง ผบ.นทพ.(ฝ่ายบริหาร)	รองประธานกรรมการ
๔. เสธ.นทพ.	รองประธานกรรมการ
๕. รอง เสธ.นทพ.(ฝ่ายพัฒนา)	กรรมการ
๖. รอง เสธ.นทพ.(ฝ่ายบริหาร)	กรรมการ
๗. ผอ.สนภ.๑ นทพ.	กรรมการ
๘. ผอ.สนภ.๒ นทพ.	กรรมการ
๙. ผอ.สนภ.๓ นทพ.	กรรมการ
๑๐. ผอ.สนภ.๔ นทพ.	กรรมการ
๑๑. ผอ.สนภ.๕ นทพ.	กรรมการ
๑๒. ผอ.สทพ.นทพ.	กรรมการ
๑๓. ผอ.สสน.นทพ.	กรรมการ
๑๔. ผอ.กกพ.นทพ.	กรรมการ
๑๕. ผอ.กขว.นทพ.	กรรมการ
๑๖. ผอ.กยก.นทพ.	กรรมการ
๑๗. ผอ.กกบ.นทพ.	กรรมการ
๑๘. ผอ.กงป.นทพ.	กรรมการ
๑๙. ผอ.กสส.นทพ.	กรรมการ
๒๐. ผอ.กกช.นทพ.	กรรมการ
๒๑. ผอ.กกง.นทพ.	กรรมการ
๒๒. นตส.นทพ.	กรรมการ
๒๓. นธน.นทพ.	กรรมการ
๒๔. ทก.กธก.นทพ.	กรรมการ
๒๕. ผอ.กกร.นทพ.	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. รอง ผอ.กกร.นทพ.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ผช.ผอ.กกร.นทพ.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะที่ปรึกษา

๑. พล.อ.ดุลกฤต	รักษเผ่า	ผบ.นทพ.
๒. พล.ท.วิเชียร	ศิริสุนทร	รอง ผบ.นทพ.
๓. พล.ท.ธวัชชัย	บุญศรี	รอง ผบ.นทพ.
๔. พล.ต.สมชาย	ปิ่นทอง	รอง เสธ.นทพ.
๕. พล.ต.ชาติชาย	พลสวัสดิ์	รอง เสธ.นทพ.

คณะผู้จัดทำ

๑. พล.ท.ศุภชัย	ภิรมย์ภักดี	บรรณาธิการบริหาร
๒. พ.อ.วรเทพ	บุญอริยะ	หัวหน้ากองบรรณาธิการ
๓. พ.อ.สุชาติ	เว้านแพ้ว	รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ
๔. พ.อ.ธีรพงศ์	ปัทมสิงห์ ณ อยุธยา	ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ
๕. พ.อ.ณัฐพล	สุขวงศ์	ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ
๖. พ.อ.ประสิทธิ์	อ่อนช่วย	ประจำกองบรรณาธิการ
๗. พ.อ.หญิง รัชณี	เนตรนิยม	ประจำกองบรรณาธิการ
๘. พ.ท.หญิง พิมพ์ภัทรา	วัฒนวิบูลย์	ประจำกองบรรณาธิการ
๙. พ.ท.บรรณกร	วงศ์สุวรรณ	ประจำกองบรรณาธิการ
๑๐. น.ท.ภิญโญ	ศรีพระราม ร.น.	ฝ่ายภาพ
๑๑. จ.ส.อ.สมเกียรติ	ฤทธิเสน	ฝ่ายภาพ
๑๒. พ.อ.อ.นพปฎล	จันทร์รอด	ฝ่ายภาพ
๑๔. นายธนาเดช	วิเชียรปัญญา	ฝ่ายภาพ
๑๕. นายภูมรินทร์	แสนศรี	ฝ่ายภาพ
๑๓. จ.ส.อ.เจริญ	บุญชัน	ฝ่ายศิลป์
๑๖. น.ส.น้ำอ้อย	แสงนาค	ธุรการกองบรรณาธิการ

ขอบขอบคุณ

อาจารย์ สุวิทย์	ใจป้อม	ออกแบบปกและรูปเล่ม
-----------------	--------	--------------------

บ 24841 ฉ.1

DS 84 พรรษา หน่วยบัญชาการทหาร
586 พัฒนา เทิดไถ่ มหาราชัน เฉลิม
ภ671ป พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
2555

